

Index Libri huius
In communi de animalibus.

Artes
De regno

vt dicit ysaac in die. habet virtutē colatiuā
dissolutiuā. extenuatiuā. et ventris absq;
vlla mōsura humectatiuā. et stomachi mū-
dificatiuā. a speritatis pectoris et pulmonis
lenificatiuā. vici clarificatiuā. tussis et tace
dimis ablatiuā. humiditatis consumpte
restauratiuā. pōticitatis. et amaritudinis spēz
aromaticaz tempatiu. et ideo sūme vtilis ē
in medicina in pluribus in siropis vt dicit
ysaac. tñ aliq̄tū ventrem inflat. precipue
post cibū supra quia omne dulce ē inflatiuū
de natura. de facili etiā in tūbeā coleā tñ mu-
tal si colericis tribuat. sicut em acetofitas
aumen colere tūbe reprimit et extinguit sic
dulcedo quasi ei vtrala colem exat atq;
nutrit vt dicit ysaac in eo dē capitulo.

Explicit liber decimusseptimus. Incipit
liber decimus octauus de animalibus.

Quoniam tractatu de terre
oznato quo ad mineraliū et
vegetabiliū. proprietates quaz
facit mēcionē sc̄ptum diuina
vltimo de proprietatibz vtrū
sensibiliū et precipue aialiū
est tractandū et primo in generali. deinde in
spāli de singul aialibz bestijs sc̄z et iumētis et
reptilibus quoz nomina in textu et in glosis
inferunt. Dicit autē animal qd̄ d̄hilit ex
carne et spiritu vite animati siue sit aeris vt
volatilia. siue aquaticum vt natatilia. siue
terrenū sicut sunt agrestia et gressibilia sc̄z
homines reptilia. bestie et iumenta. Pōnit
autē moyses tria aianciū genera sc̄z iumēta
bestias et reptilia. vt patet in gen. primo. vñ
dicit basilid̄ in exameron. iumēta sūt aialia
in vsum et adiutoriū hominū mancipata. et
quedā sunt deputata ad laborandū vt equi
boves et camelī et hūiōi. quedā ad lamificum
vt oues et hūiōi. quedā ad vscendū vt sues
et porci. sc̄ptalia autē sunt illa que corporis
tractione et extensione mutant et mouent in
anterius vt vermes serpētes et colubri. et sūt
tria genera sc̄z trahēcia ore vt vermiculi qui
se ore trahūt. et sūt serpētem vt colubri qui
vi costaz se rapiunt. sunt etiā et repencia que
in pebibz repunt vt lacerte et totace et hūiōi
Bestie autē dicunt quasi vestie que natura
habent feritatis. nunc autē sciunt in igne
nunc cornu. nunc dente vt aprī. leones. lupi
atq; tigrides. omumiter tamē dicunt bestie
animalia idōmestica que iu mētis sūt ferō-
siores naturaliter sed sunt sciētibz bestijs
mitiores vt cerui et hūiōi. In est autē amctis

animalibus virtus motiua et sensitiua sed
sc̄dm magis et minus. nam sc̄dm puritatem
sanguinē et subtilitatem. quedā sūt viuacioris
sensus et forioris estimacionis et pluris sa-
gacitatis hinc est qd̄ bos est piger et stabilis
afinus stolidus. equus feruens in cupiditate
femina. lupus indomitus. leo audax. vulpes
astuta et dolosa. canis gratificus et memor
amicicie et sic de alijs. vñ bonitas vel malicia
moris in aialibz bonitate vel malicia sequit
complexionis vt dicit basilid̄. Item etiā
affirmat aris. in li. de animalibus dicit em
qd̄ differūt animalia sc̄dm mores et qd̄ quedā
sunt magne mansuetudinīs vt vacca ouis
et quedā indomite feritatis vt tigris et aper
agrestis. et qd̄ magne audacie et magna
nimitatis vt leo. et quedā magne fortitudinis
et astucie et malaz opacionū vt lupus vulpes
et hūiōi. et ista diuinitas accidit ex diuinitate
virtutis agētis dissimiliter in diuersis. nā
vt dicit idem in li. i. animalia quedā habēt
sanguinē et quedā nō vt apes. o ē aial rigo si
corpis. sed alq̄i habent humore loco sanguis
habencia aut sanguinē sunt maioris corporis
et virtutis. hinc est qd̄ quedā aialia diligūt
societatem et gregatim incedunt vt cerui et
onagri et camelī. et quedā societatem fugiūt
et simul socialiter habitare non possunt vt
aues vncorum vnguū et bestie que de preda
viuunt. ad hoc dicit auicenna primo libro
animalia quedam sunt vrbana. et quedam
agrestia. et inter omnia animalia homo nō
potest viuere solus. et grues et apes et formice
omunicant homini in hoc. Discrepant etiā
animalia plurimū et in nutrimento vt dicit
idem. quedā vscuntur solum carnibus sicut
leo. tigris. lupus et hūiōi. quedā vscuntur
indifferenter omnibus vt canis. muticeps
et hūiōi. quedam gramimibus et frugibus
nutriunt vt equi cerui et hūiōi. Et vt
dicit aris. li. primo. quedā animalia habent
appriū gustabile sicut apes quarū gustabile
ē mel. et pauca quedā de numero dulciū sicut
aiane gustabile est musca viuunt enim et de
venacione muscarū. et quedā sunt venancia
alia animalia vt leo lupus et similia. et quedā
sunt accumulancia suum nutrimentū sicut
hericis et formica. Causa est quare omne
animal indiget nutrimento vt dicit auic.
est humiditas substance et calce dissolvens
humiditate et aer calidus circūstans. vñ qd̄
continua sit per calorem humidi disperdicio
necessaria est beneficiū nutrimenti deperditū
restitucio. et quedā querunt victum suum de
nocte vt aues lucifuge. et quedam de die.

Dicit autem arif. sic et auic. qd quedam animalia
 omni tpe sunt silueftria. et quedam femper
 domestica vt homo mulus et capra. et quedam
 cito domesticant vt elephas. De omni autē
 genere animalū domesticoꝝ inueniunt agrestia
 sicut silueftris homo. silueftris bos. silueftris
 equus. silueftris canis. agrestis porcus. et
 quedam animalia sūt magne impetuositatis
 et maxime tpe coitus et amoris. In omnibꝫ
 em animalibus est appetitus delectationis
 et tunc masculi zelant et pugnat pro femis
 et quedam animalia ingemant vt sint illo tpe
 eoz comua diua vt porci agrestes qd ofciates
 se arboribus intant lūm et desiccant. et ideo
 tunc pugnat vt dicit arif. Et quedam animalia
 sunt magne refrenacois. et quedam magne ire
 et tenacis memorie sic canis camelus et asinus
 et quedam sunt debilis memorie vt strucio et
 columba. et solus homo memorat oblita vt
 dicit auic. multa tñ animalia retinet memoriam
 eoz que vident et addiscunt vt dicit arif. li.
 primo. In solis autem hominibꝫ est memoria
 prout memoria subiacet rationi Et ideo dicit
 augul. li. de. ci. dei. xi. est inquit admittenda
 quedam in brutis prudēcia in quibꝫ tñ nulla
 fit. pprie loquendo scēcia quedam tñ in eis
 similitudo scēcie reperit. euidentē em habent
 sollicitā in eduacione fetū. in edificacione
 latibuloꝝ et mansionū. in inquisitione nutriti
 mētoꝝ. in medicacione vulnē. in fuga nociuoꝝ
 in plagio mutacois tpm futuroꝝ. in agnōe
 et amore patriū suoꝝ. nā ceruus ceruā diligit
 et leo leonam. et visus visam. et sic de alijs.
 Dicit etiā arif. qd in omni animalī ē radicabilia
 membrū quod principū est omniū virtutū
 naturalū spūaliū et animalū. et hoc est cor
 vel aliquid loco eius. a cuius radice vt dicit
 auic. incipit omniū animalū creatio. formatio
 et figuratio. formato animalī bruto et pfecto
 facie hꝫ reflexā ad suū materiale et originale
 principū scꝫ ad ipsam terrā. Sola ei statua
 erecta ē a nature principio homini reseruata
 in quo natura hominis supra cuncta animalia
 est nobilitata et mirabilē sublimata vt dicit
 poeta. De homini sublime dedit celumqꝫ
 tueri et. Propter qd dicit basilius. si homo
 corporis voluptate fedat obediendo ventris
 luxurijs opantus est iumentis insipientibꝫ
 et simlis factus est illis. Item dicit basilius
 omnia fere terre animancia genitali calore
 stimulante ad ppagacionem sui generis et
 successione prolis animant et hoc potissime
 accidit tpe vernali qñ vtus caloris celestis
 incipit in animanciū corpibus quodāmodo
 dominari. Simile dicit arif. et etiā auic. omne

inquit animal habens semen generat animal
 sibi simile. et ideo animal non valenti feruare
 spēm suā in se debet natura membꝫ vt semē
 expellat. et aliud membꝫ vt semē recipiat
 sicut in femina est matrix. et hoc est generale
 omnibus animalibus in quibus est discrecio
 sexus. quia masculus hꝫ se per modū forme
 femina p modū materie. et ideo oē femininū
 habet matricē vel aliud loco matricis in quo
 suscipiat fetū suū et hoc accidit diuersimode
 in diuersis. quia alio modo in ouantibus et
 alio modo in similibꝫ animalibus interius
 perfecta animalia concipientibꝫ. sicut de multis
 exemplificat auic. Refert autē auic. sequēs
 arif. oia animalia habentia sanguinē non
 hñtibꝫ et dicit qd illa simplicit sūt nobilioꝝ
 et maiora in qñtitate et vtute exceptis paucis
 beluis aqñticis et marinis et subdit qd omne
 animal habens sanguinē nobile qñtior mouet
 instrumentis quia qñtior pedibꝫ vt in brutis
 aut duabus manibꝫ et duobus pedibus vt
 patet in hominibꝫ. similiter et duabo alis et
 duobo pedibus vt patet in auibꝫ pennatis
 multa tñ inueniunt animalia plures pedes hñcia
 vt pꝫ in cancriis et in erucis et in alijs. sicut
 et plures alas vt pꝫ in papilionibꝫ apibꝫ et
 locustis. in istis nimis vig. sanguis. qd natū
 est thesaurus pp qd plus et effica cū opant
 quatuor organa in primis qd multiplicia in
 sedis et habilioꝝ sūt mēbra et effica cū mēbra
 animalū ad opandū pte inferiori qd in posteriori
 quia caloris sanguinis cordis plus picipat
 et eis vicinuis appropinquat. generales autē
 animalū pprietates tangit auic. sic dicens
 omniat aut quedam animalia in membris vt
 hō et equus in carne et in neruo. discrepāt autē
 inter se in multis. pmo in qñtitate et habitudie
 mēbroꝝ tā simpliciu qd oppositoꝝ vt testudo
 hꝫ ochas. et hericius spinas et homo non. et
 equus habet caudā et homo non. Itē discrepāt
 in qñtitate vt os siue aptura oculi noctie est
 magna et aptura oculi aqle pua. Itē discrepāt
 in numero. qd quedam sunt bipedalia quedam
 quadrupedalia. et quedam multipedalia vt
 pꝫ in ataneis quaz quedam habent pedes octo
 et quedam hñt decē. Itē in qualitate. in calore
 et in figura aut in mollicie et duricie vt pes
 bouis est valde durus. pes vero hominis valde
 mollis. Itē discrepant in situate vt patet
 in mamillis eque. et elephantis sub pectore
 et eque sub inguine sicut habent. Itē discrepāt
 in actione vt patet in auribus elephantis cū
 quibꝫ pugnat et naribus suis quibꝫ pugnat
 Itē differunt in passione vt patet in oculis
 resperitiosis qd sūt valde debiles et yndia

reuerſo ſunt valde fortes vt dicit auic. Itē
differt animi appetitū. nā quedā ſunt fortis
appetit⁹ ad coitū. ⁊ quedā debilis vt turtur
et elephas. ⁊ quedā appetunt cū omni ſpecie
et quedā tantū cū ſua. ⁊ quedā ſunt ſemper
oſtinentia vt apes. Item quedā ſunt magne
auibitatis ⁊ vnicitatis in edēto ⁊ iō vnan
de nocte vt lupi qui dicuntur hahala. ⁊ quedā
de die vt accipit ⁊ aquila. ⁊ quedā vt roqz
tpe ſc; de die ⁊ nocte ſicut cati. Item in oī
animali neceſſaria ſunt diuerſa mēbra ſibi
inūicem ſubmiſtrantia ꝓpter diuerſitatē
opacionū. vnde ⁊ oſſa ſunt neceſſaria vt ſunt
tocius corpis ſuſtentamentū. cartilagineſ
neceſſarie ſunt ad deſenſionē carnis ſub oſſū
leſione. nerui etiā neceſſarij ſunt ad mēbroꝝ
diſtinctionē. ⁊ ſenſus ac motus ꝓ mēbra de por
tacionē ⁊ ſunt duri ad incitionē ⁊ flexibiles
ꝓpter incuruacionē. caro ſunt neceſſaria ꝓpter
vacuū implecōē ⁊ caloris vitalis conſeruacōē
cor neceſſariū eſt ꝓpter p̄cipiū vite ⁊ ſpūm
generacōē. pulmo ꝓpter neceſſitatē reſpirandi
et frigidi acis attrahendi ad caloris cordis
mitigacionē. ſtomachus ꝓpter ciboꝝ primā
digelitionē. epatis ſubſtancia eſt neceſſaria
ad ſanguinis generacōē. vne ſunt neceſſaria
ad ſanguinis ꝓ mēbra de portacionē. inteſtia
ſuerūt neceſſaria ad fecis de puracōē ⁊ euac
uacōē. renes ⁊ genitalia ad ſpūm conſeruacōē
fel neceſſariū eſt ꝓpter digelitionis conſeruacōē
ſplen ſupfluū hūoris melancolici reſcollectionē
Caput cū ſuis oētis ſunt neceſſariū ad toci⁹
corpis ſuſtērationē ⁊ gubernacōē. collū ſunt
neceſſariū ꝓpter corpis ⁊ capitis diſtinctionē et ad
cibi ac potus ad ſtōchū trāductionē. pectus
neceſſariū eſt ad cordis ⁊ ſpūaliū mēbroꝝ deſenſi
onē brachia ⁊ man⁹ ad opacōē. latēa ⁊ coſte
ad naturalū mēbroꝝ conſeruacōē. crura ⁊
pedes ad corpis ſupportacionē ⁊ voluntariā
de loco ad locum corpis motionē. cutis eſt
neceſſaria ad omniū interioꝝ ab extrinſeco
noamento munimē. ⁊ pili neceſſarij ſunt ad
cutis conſeruacionē. vngule ſuerūt neceſſarie
ad eſſentiaū aſtrobacionē ⁊ etiā in multis
animalibus ad deſenſionē. Ingeniata eſt eū
natura in ſingulis aiantibus vt aliq̄d habeat
munimēti ota leſionē. ⁊ iō cerui hnt cornua
apri aulmos. ⁊ leones vnt vnguib⁹ ꝓ mu
rone. ⁊ ſic ꝓ; q; in aialibus nichil eſt ſupfluū
nichil diminutū. minora aut aialia q̄ carent
dentibus acutis ⁊ vnguib⁹ ⁊ cornibus agilitate
et mēbroꝝ habilitate ad fugā munimē. vt
patet in leporeibus ⁊ damulis ⁊ hui⁹. Item
omne animal generans aial aliud h; oculos
ꝓpter talpā que habet oculos clauſos tela

et hec tela data eſt ei ꝓpter debilitatē viſus
et omne aial habens aures mouet eas ꝓter
homine. ⁊ omne animal ſpirat ſed quedam
ꝓter vias manifeſtas vt ꝓter os ⁊ ꝓter nares. ⁊
quedā ꝓter vias occultas ſcilic; ꝓter oculos
poros vt apes et mulce ⁊ animalia anulofi
corpis et omne aial q̄drupes hnt ſanguinē
habet medullā ⁊ maxie homo h; de medulla
reſpectu ſui corpis. hoc ſunt neceſſariū ꝓpter
eius multiplices opacōnes. ⁊ omne animal
hnt cornua habet ſoleas ꝓter ſciſſas ꝓcepto
aiali vnicō qd vnt cornu h; in frōte ⁊ vnā
ſoleā in pede ſicut equ⁹. ⁊ omne aial cornutū
habet cornu vacuū ꝓter ceruū et vnicōnē
et omne aial cornutū eſt quadrupes habens
ſc; cornua materialiter ꝓcepto ſerpente qdā
in egipto qui cornutus inuenitur ⁊ cerastes
a multis nuncupat ⁊ dicitur de aialibus cornua
habentibus de natura oſſis. nam teſtudines
quedā habent cornua mollia ⁊ viſcoſa tamē
cornua non ſunt h; ꝓter quedā additamēta cū
quibus teſtudines qui a debilis ſunt viſus
vias ſibi querūt ⁊ ſi qua occurrerūt eis dura
ſtati cornua retrahunt ⁊ inter ſuas oculos
ſe reuolunt. nam ſuis oculis vnt ꝓter
domibus ⁊ ꝓter caſtris. Item quedā animalia
hnt dentes in vtraq; mandibula. ⁊ quedā
inferius tantū. ⁊ que non habent dentes in
ſuperiori mandibula ſunt cornuta q; materia
illa trāſit in cornua. nullū aial habens dentes
retrahit ſine aulmos vt apes habent cornua
quia materia illa trāſit in aulmos. aulmus
em ⁊ cornua ſimul non veniūt. ⁊ animalia
deputata ꝓter hnt dentes diuiſos ⁊ acutos
vt melius poſſint intrare ꝓter am ⁊ tuellet
fructū vt lupi ⁊ leones. aialia vō domeſtica
vt vacca ⁊ domeſtica abilia vt elephas ⁊ ca
melus dentes habent equales ⁊ vnt quōſi
ſunt vnt vt meli⁹ comedēt herbā ⁊ equali⁹
ꝓter ſcandant eam circa terrā. nec habet aliq̄d
animal plures ordies dentū in ore q̄ duos
ꝓceptis piſcibus qui ꝓter dentes maiores
q; habent interius ⁊ diſtantes in mādibus
habent interius dentes quodāmodo inſitos
quibus vt dicit arif. reſcolligūt cibos ne aque
liquiditate de ore citius biluant vt patet in
lupis aq̄ticiſ id eſt lucijs. et etiā in multis
alijs. in india tū dicit eſſe aial montanoſū
ſimile corpe viſo et in crine homini ⁊ i facie
⁊ habet caput rubū ſicut mimū. os maximū
et horrendum ⁊ in vtraq; mandibula tres
ordies dentū inūicē diſtinctoꝝ. cuius eſſen
tates ſunt vt leonis. et cauda eius eſt ſimilis
cauda ſcorpionis agreſtis hntis aculeū ⁊ ꝓter
pili ſuis ſicut porcus agreſtis ſuis ſcitis

216/18

et habet vocem horribilem sicut vocem tute
 et est velocis cursus et comedit homines et
 iter omnes bestias terre nulla crudelior illa
 monstruosis inuenit vt dicit auicē. et hec
 bestia grece vocē bariatis vt dicit idē. pli. at li.
 viij. c. xliij. Apud medos inquit vt scribit
 helyas est bestia pniciofissima quā māciōā
 vnt. habens triplicē dēcū dēdinē pectinā
 sibi alarū trū coētē. auriculis et facie homi
 simi. s. glaucos h; oculos et colorē sanguineū
 Teoni simi. cauda scorpionis modo spicula
 ingēns et infizens. et vocē habet vā hominis
 simi. vt si misceatur vci hominis fistule et
 tute videatur in concentibus conuenire. Unde
 idem est animal de quo auicē. loquitur et pli.
 Item omne animal grāns aial hab; duos
 renes et vesicā sed animalia ouācia nō habēt
 renes vel vesicā. supfluitas em hūid; i auib;
 tñsit in yngues et i pēnas. in natatilib; tñsit
 in ochulas et in squamas. et ideo nō ibigēt
 mēbro supfl uū hūmido receptio. Itē omne
 animal hās cornu et nō hās dētes supfl uū
 mināt et habent plures ventres. vnu valde
 magnū et aliū minorē. vnu lō gū et aliū aplū
 et causa que habent multos vētres ē mltiple
 digestio q; supfl cibo est sic et nō bñ masti
 catus in pncipio ppter auibitātē comedēdi
 et ideo debet iterū mastiari. de maiori autē
 ventre attrahit cibo ad os vt iter mastice
 et sic mastiatus trāsmitit ad secūdū vētrē
 vt ibi digerat et sic mastiare vocē ruminat
 vt dicit auicē. Item dicit auicē. li. ij. c. i. Ego
 dico q; omne aial habens sepū hab; cereb; et
 pigue et qd nō h; sepū nō h; medullā vnc;
 tuosam et omne spitiās h; pulmonē v; aliqd
 loco pulmois sic pisces bñachos p q; aquā
 cū acce attrahit et post emittit. Et omne aial
 habens sanguinē h; cor et epar. que vno carēt
 sanguine carēt corde habent tū loco cordis in
 quo est sedes vite. Itē oīa animalia grācia
 habent fel. qd am oculū vt ceru; equ; mul;
 et qd ain manifeste. Solus delphinus caret
 felle licet gūet et spiret. Animalia at ouācia
 habent fel magnū v; puū sic pisces et spātes
 Item dicit idē q; omne animal hās sanguinē
 hab; semē et omne sanguinosū generās aliud
 habet qnq; sensus nisi qdā gen; muris au;
 oculi sūt coopti et h; pupillā sub corio et vie
 sensuū in aliq; bō sūt occulte vt aures et nates
 in pisce bō q; audiūt. vt p; q; fugiūt strepitū
 et olfaciūt alit nō vniēt ad rethe ppter lac
 et carnes affas ppter quas canci merant
 speculas piscator; et idē dicit ap; vt dicit auicē.
 q; delphini et vnu aliud gen; pisciū ad co
 mitruū et aliū motū magnū et sonitū repētū

cadunt ab fundū sicut in eis esset epilencia
 et tūc capiūt ac si essēt ebri; fu giūt a loco
 abluōnis alteri; piscis interfecti et fugiūt
 a sanguine alterius piscis et fugiūt sordida
 rēthia et speculas in mūdās et libent sub
 intant nouas et aiala anulosi corpis hūt
 arutos sen; q; uis occultos vt apes et forice
 Unde audiūt a remotis et olfaciunt et inq;
 bu; dam odoribus delectant. in quibusdam
 interficiunt vt odore sulphuris et cōbuste
 pellis et busti cornu cerui. Vñ apes nō manēt
 in loco mali odoris. sed quiescunt in loco
 odorifero et vbi est vulcers vt dicit idem
 Item vt dicit idem differunt animalia in
 mō vociferandi. quia quedā habent vocem
 fortem et acutam quedā debilem et remissā
 Quedā aut valde modica siue nulla et sola
 aiala habentia tracheā arcā et pulmonem
 et respiciā dant vocem. Sed q; nō respiciūt
 aliquādo faciūt sonitū aliquādo sibilū et
 animalia facientia vocē tonos et alia maxie
 vāseāt et garrūt tempe cohitus et amoris
 et per proprias voces se cognoscunt et ad
 amplexus se inuēant. Item idē omne aial
 habens sanguinē q; ambulat et vigilat et
 dormit et omne habens palpebras claudit
 eas cū dormit et omne animal ouans facit
 sompnū tenet. Item omne animal indiget
 nutrimento sibi oueniente et sue oplexioni
 respondente et hoc est necessariū vel ppter
 indūdiū sustentamentum vel propter eius
 augmentacionē vel ppter depōitō; palore
 phibitū restauracionē. S; in modo sumēdi
 cibum est magna differēcia similiter in su
 mendo potum. Nam animalia gressibilia
 que sūt completi et equalis labij sugendo
 bibunt vt homo equus vacca et mulus et.
 Animalia vero que sunt inequalis labij in
 quibus scilicet labiū inferius non respondet
 equaliter superiori sed ē breuius. lambendo
 bibunt vt canis catūs et hūiusmoi. Unde
 secundū disposicionē labiorū p equalitatē
 quedā sugunt et quedā lambunt in geiata
 est natura vt canis et cetera lambentia tene
 riorē et longiora habent linguā ac fluxib;
 licet vt sit habilior ad aque oprehensionē
 et iphus ad os depōtacionē. multa tamen
 sunt animalia qd rupidalia que non bibūt
 nisi vno vt lepōres et amiauli et hūiusmoi
 Quia talū animalū cibis ē valde hūid;
 et eius humiditas ē ei loco potus et sufficit
 ad cibi depōtacionē p mēbra et ad caloris
 phfici mitigacionē. cetera vero animancia
 que sūt multa caliditatis et sic ē oplexionis
 vel accidentalis et vntē cibo sicco aut calido

potu indiget ad p̄dicta et hec est causa q̄re
colūte et cetera volucres que nō sūt capaces
bibūt quia comedūt grana et huiusmodi et
earum cibo est grossus calidus atq; siccus
Aues eū p̄de v̄tūtē cibo humido actualit
Et ideo nō bibūt nisi raro et q̄do bibunt
lignū est infirmitatis et q̄ in eis est excess⁹
caloris innaturalis vt dicit aris. et etiā aūc.
Item dicit aūc. q̄ animalia puū corporis
magis sunt ingemola q̄ illa q̄ sunt magni
corporis vt pat; in aueis apib; et formi;
eis q̄n̄ opa sunt ita subtilia q̄ ab similia
facienda sensus hominis nō attingit. **S**up
pl. et em̄ in eis natura in sensu et ingenio q̄d
illis videt deficere in fortitudine et virtute
vt dicit idē. **I**tem vt dicit solm⁹ in libro
de mirabilib; mūdi citat si. **O**mnē animal
habens dentes serratos est gulosū et bellicosū
vt patet in cane p̄thera leone et v̄so. et fe
mine talū animalū filios ḡrant inoplet⁹
tos vt canis cecos et v̄sa ḡrat frusta car
nea p̄ lineamta non distincta q̄ cubat illa
sub alcellis suis sicut gallina sup oua et la
bendo paulatī format eam donec formā res
cipiant debitā et figurā. **P**̄thera similiter
et leonā filios p̄creat h̄ nō p̄fecte effigiatos
nec opletos. **I**tem omne animal facies mul
tos filios p̄mo nascentem magis diligit et
magis sibi reputat naturalē et ideo q̄dam
animalia deuorant fetus suos p̄ter p̄nū sicut
q̄dam porce facere sūt solite vt dicit idē. **I**tem
idem in omnib; animalib; facientib; filios
inopletos causa in op̄leōnis est gulositas
quia si expectaret natura vsq; ad op̄lementū
sugendo interiret mat̄e p̄pter im̄odesticiā
appetitū et ideo celes in talib; est natura
vt aī n̄ nascant et vt aī m̄oriant ne pari
entes nimis aggrauent. **I**tem q̄ aialia ḡrata
talia sūt bellicosa et p̄pter victū vt dicit aūc.
Similiter inuicē odiosa ingeata ē natura
ēmediū ad sp̄i saluacōnē vt m̄lti filij p̄tre
p̄iant vt si fornicā m̄lti p̄eat in bello saluē
in paucis species obseruet et saluet. et ideo
lupa p̄it m̄ltos filios sicut et canicula simi
liter et v̄p̄ā dicit p̄ filios p̄tre sicut vt dicit
idē et ideo cū filij v̄p̄e m̄lti h̄l v̄iāt in ven
tre ex auiditate nutrimentū m̄ltū sugūt et at
trahūt de h̄uore. **O**mn̄ mater tot nutrime no
sufficiens deficit et inuicē aūc p̄sit ad p̄le
nū filios suos p̄tūre. **I**tem dicit aris. et aūc.
q̄ animalia habentia dentes ouictos et solū
lades sūt paucorū filiorū habēda vero dentes
diuulos et acutos et pedes multe fissure sunt
multorū filiorū et multi spermatis et aialia
habentia puū corpus pluri; ḡnacōnis sunt

q̄ aialia magis corporis et aialia q̄ paucioris
sūt ḡnacōnis pauciora h̄nt v̄tera et diuersa
q̄ ad sicut et iō canicula h̄ m̄ltas mamillas
similit et porci q̄ sūt m̄ltorū filiorū. **I**tem aialia
supflū cohitus et otinū sunt breuioris vite
q̄ illa que raro coeunt et tempore et p̄ter
hoc emuchi diuicijs viuunt q̄ n̄ ruit eis
p̄tendit p̄ q̄ descendit semen. **I**tem dicit
gal. li. de spermate et huiusmodi m̄tionem
assignat aūc. in li. de animalib; vbi dicit
sperma inquit de semine bono et plene di
gesto quū iam est ouertibilis in membro tū
nutrimentū et ideo quando homo eicit illū
humorem seminale m̄ltū discoloratur et
debilitat corpus eius magis q̄ si q̄dage
sies ep̄iet t̄tus sanguis de corpore q̄ sper
ma ē res habitata ab t̄taseudū in m̄bra
et ideo quando ex̄it auferatur membro tum
nutrimentū naturale et sit magna dep̄dico
spiritū et v̄tutū in corpore aialis bene fr̄q̄s
coitus et immo dom̄ est causa q̄re corp⁹ dis
soluit et sic vita p̄ osequis breuiat et ideo
elephas diuī s̄eruit q̄ castitate amat et
lib̄idm̄ raro vacat vt dicit idē hucusq;
ap̄ et aūc. et solm⁹. v̄sa. at in dieb; v̄n̄salit
t̄ctat de aialibus p̄ vt sūt humani corporis
nutritiuana q̄dam aialia oueniūt humane
cōpleōni vt agne cōi ones et porci. inter
domestica cerui ac capreoli m̄t̄ h̄l̄tia et q̄dā
omnino contrariant h̄c in immo calore vt
tū et serpentes vel in nimia frigiditate vt
arane et scorpiones q̄dam vero natūe hoīs
dissimilia sūt sed tū nō omnino repugnācia
nec mortifera sūt sicut hericij lepores at; vul
pes et cetera aialia h̄nta ḡuis odoris carnes
talia em̄ aialia pessima p̄ten; h̄uano corp⁹
nutrimenta. silustia aut aialia in calidiora et
et fictiora et macillōria q̄ domestica tum
p̄pter mot⁹ continuatē et p̄pter inhabitatē
aeris caliditātē tum etiā p̄pter nutrimentū sui
fictitatem et ideo carnes h̄nt duriores et in
digestibiliores q̄ p̄ q̄ earū carnes occise
nō ita cito putrescūt sicut domesticas. **O**mn̄ omnia
silustria min⁹ sūt lapida min⁹ nutrabilia
q̄ domestica exceptis capolis silustrias q̄
ceteris sapor oīuores sunt laudabiliores et
nutribiliores. corpora em̄ eorū ex motu m̄ris
canē et h̄iores subtiliant et porci ap̄iūt et hu
mores q̄ sūt cū ḡuitatis odoris dissoluūt et
sic saprosiores vacōe mot⁹ et laboris accidē
talit̄ et figurē nā p̄ huiusmodi discurs⁹ t̄p̄ae
eorū naturalis frigiditas et ideo in aialibus
silustribo magis exereciji et m̄lti mot⁹ ḡui
tas saporis et odoris ap̄putat et tenet et ef
ficat caro aptis poris et resolutis humorib;

26. 18

et eorū caro facilius a ciciū digerit̄ et mēbris
 incorporat̄ et racione sue siccitatis naturalis
 tardius a mēbris dissoluūt̄. Inter ista at̄
 animalia q̄dam nutriūt̄ in locis humidis
 et aquosis et eorū carnes multū sūt nutritiue
 et velociter digeruntur sed cito a mēbris
 dissoluūt̄. quedā vō pascunt̄ in locis siccis
 et mōtiosis et ideo eorū carnes sūt laudab/
 biliores in isto diendā et regenda sanitatē
 oueniētiōres et in fortitudine et duracione in
 mēbris pfectiores. Animalia at̄ q̄ domestica ē
 et pascunt̄ in domibz carnes habent viscosi/
 oces et grossiores ppter multas omectiones
 et abi sui corrupciones et ideo duriores sūt
 nutritiui ad digerēdū i stomacho et epate
 tardiores. Nam vt dic̄ p̄p̄ ad agnicōnē bo/
 nitatis nature animalū q̄ ad corpus nutri/
 mētū offert scite loca et pascua vbi nutriūt̄
 aēs humidū vel siccū in q̄ ouersant̄ et q̄ti/
 tatē motus et quietis q̄lter scz in exercitō P/
 ocio naturaliter vel a ciciū dētaliter disponūt̄
Animalia aut̄ q̄ naturaliter sunt domestica
 minoris caloris sūt et maioris humiditatis q̄
 siluestria et ideo eorū carnes sunt molliores
 et ad digerēdū faciliores. ex multa em̄ q̄ta
 pori claudūt̄ et p̄ inclusū calorem humores
 grossi dissoluūt̄ vnde carnes mollescūt̄ et
 attenuāt̄ et quia nimis comedunt et bibūt
 augmētant̄ eorū supfluitates et pinguedines
 multiplicānt̄ et ideo talia animalia corpora sūt
 multū nutritiua et lapida et p̄ corp̄ et venas
 facile penetrātia. ex multitudine ei viscositatis
 et humiditatis corrupcionem et putrefactiōnē
 sūt vicina et hūoris supflui gñatia et q̄uis
 naturaliter nutriāt̄ tñ ppter excessū humi/
 ditatis cito a mēbris dissoluūt̄ et sic acci/
 dētaliter min⁹ q̄ siluestria nutritiui corpori
 administrat̄ qz siluestria et si parū nutriant̄
 vtilitātē qz dura sūt ad dissoluendū tarda
 in mēbris in q̄bo assimilāt̄ diuici⁹ p̄seuat̄
 et ideo accidētaliter atiq̄ ea nutritiue affere/
 bāt. In omni etiā gñe animalū masculina
 sūt alidiora feminis et minoris humiditatis
 et ideo subtilioris et laudabilioris nutritiui
 sunt carnes masculinū q̄ femininū excepta
 caprina q̄ in femina laudabilior ē naturalit̄
 q̄ in mare. nā i femina eti⁹ humiditas t̄pat
 siccitatē cōplexionalē h̄ masculina aliditas
 intēdit siccitatē masculi naturalē et ideo
 laudabilior est caro femina in hac specie q̄
 masculina qz magis ē tēpenta et a siccitatis
 excessu elōgata amplī⁹ et hec siue sit recens
 siue antiqua et maxime q̄do lacti adhuc ē
 vicina quia tunc eius naturalem siccitatem
 tēpant̄ et laus lactis et laus femine etatis

alia vero castrata inter cōplexionē maris et
 femine sūt mediocria nam carnes castratorū
 min⁹ calefaciūt masculis plus feminis tar/
 dius maribz cicius feminis digerūt̄ et ideo
 minoris sūt nutritiui et deterioris mascul
 et maioris feminis bonitatis et est regula q̄
 inter animalia naturaliter humida meliora
 sunt etate pfecta q̄ imp̄fecta. Item aut̄ na/
 turaliter femina sūt meliora masculis et hoc
 in etate imp̄fecta prius q̄ p̄fecta vt dic̄ idē
Ite variat bonitas animalū ex diuersitate
 etatis nam animalia valde lacti vicina sūt
 magne humiditatis et viscositatis et lubri/
 citatis et ideo eorū carnes flectmaticas su/
 pfluitates generantes sunt vbi sicce fuerit
 naturaliter sicut bouine et caprine et talium
 animalū carnes in tali etate sūt laudabiliores
 maxie si nutrita fuerint bono lacte mulieres
 sūt aut̄ carnes animalū a lacte separatoy
 q̄a minoris sūt humiditatis et viscositatis
 et tempate soliditatis in etate vero iuuē/
 tula quādo animalia sunt in statu tunc sunt
 eorum carnes duriores et sicciores et maxie
 si animalia sicce fuerit cōplexionis et ideo
 ad digerendū sunt eorū carnes duriores
In mēbroz tamen o fortacione sūt laudab/
 biles et in duracione plus q̄ in regēda siccitate
 vt dic̄ idē in. iij. vero etate scz in decrepita
 q̄ ad esū plus sūt in vtilia duplici de causa
 quia vicina sūt caloris naturalis ex fictioni
 et humiditatis substancialis consumptioni
Et ideo eorum carnes sūt durissime et ideo
 omnino i digestibiles maxie si sicce fuerit
 cōplexionis et ideo est generale inter omnia
 animalia volatilia et gressibilia dum sunt
 cresecencia q̄ sunt quo ad nutrimentū lau/
 dabiliora q̄ q̄n post declinacionē ad senū
 magis sūt annosa vt dicit idem. Item est
 diuersitas epyte nutritiui nā que pascūt̄
 in montibz sunt melioris sanguinis et sub/
 tilioris et acidioris ppter paucitatem cibi q̄
 vero nutriunt̄ in palustribus sunt sanguinis
 grossioris et maioris pinguedis et minoris
 caloris et apleptomis opilatōis. Animalia aut̄
 pascētia maiores herbas vt boues macil/
 lenciora sunt in hyeme q̄ in vere vel estate
 quoniam in eis deficiūt nutrimenta et ideo
 post medium veris vel ante ingrossant̄ vel
 angmētant̄ et eorū carnes saprosiores et
 laudabiliores ppter habundanciā congrui
 alimētī animalia vō minutas herbas pascētia
 ab inicio veris vsqz ad mediū estatis sunt
 grossiora teneriora bonitate carnis laudabi/
 liora q̄a tūc opatencia inueniūt nutritiua
 sūt et alia animalia pascencia tamoy et p̄ gulaz

extremitates et ista sunt bona ab inicio estatis
tatis usque ad hiemem quia tunc sunt tamen tene-
riciores et humidiores Unde animalia quae in-
nutris videntur herbis et ficis meliora sunt quam
illa quae humidis herbis nutriuntur et illa quae
teneros ramos comedunt atque fructus meli-
ora sunt quam illa quae domi fructibus aluntur et quae
pax comedunt vel bibunt sunt melius comeduntibus
et bibentibus meliora Nam tamen montuosa quam ca-
pentina animantia ex frequentia sui exercitij
atque motus domi nutritis sunt meliora Nam
subtilior aer et ficior a talibus attrahit ratione
discretius vni minuuntur humorum superfluita-
tes et desiccantur et sic sunt expletiones tempera-
tantur **C**onuerso animalia quae domi nutriuntur ex
pauitate et pauitate puri aeris et defectu de-
motus et multitudine cibi et potus in cibi con-
plexione minus laudabiliora inueniuntur **D**is-
uerificant iterum animalia sunt pinguedine et
macie et mediocritate Nam quae sunt essissima quae
ad esum sunt pessima nocent enim digestionem quia
super cibum nascuntur et cibum inflant et villos stom-
machi emolliunt et lubricitatem et viscositatem
tribuunt stomacho et inveniuntur et ideo nimia
pinguedo humidum stomachum dissolvit de-
ficiet constantia et confortata et expulsiua sto-
machum vero calidum nimis incedi sicut ignis
exterior accendi pinguedine consumit et ideo
prope antiqui ut de crassissimis animalibus
sola caro tuta et denudata comuntur comedantur
Animalia vero macrissima sunt nervosa pax
sanguinis habentia et parum humida et ideo
pax nutriti corpori humano ministrantur
haec animalia quae inter maciem et crassitatem sunt me-
dia sunt temperatiora et laudabiliora cum non tamen
pinguedinis habeant ut calorem incendunt et
villos stomachi lubricent nec tamen ma-
cie ut naturam infrigident et sanguine eam
depauperent siue priuent **I**tem inueniuntur diuisi-
fitas in animalibus secundum temporum mutaco-
nem Nam quaedam animalia in vno tempore
a medulla et sanguine depauperantur quae in
opposito plena inveniuntur et hoc sensibili-
liter patet in achilibus maris et in cerebro
hominis et forsitan animalibus astat ut exprime dicit
aristoteles de proprietatibus elementorum et ideo multi-
m vna parte sunt iam in hiemem quam in tempore oppo-
sitione tunc ab omni infirmitatis impetu cognoscuntur
autem sunt in vitiis maiacis et caducas de huius-
modi sunt in luna simile dicitur autem de huius-
modi quae secundum mutationem temporum et marie secundum lunam
aeris letaliter trahuntur sic quaedam animalia in vno
tempore maceant quam tunc vidualia tunc habundant
et eadem in tempore opposito dormiendo impinguntur sic
dicitur autem glires inquit tempore hiemali non mouentur

sed iacent sicut mortua et nichil comedentes
dormiendo impinguntur et tempore vero in tempore
estatis et se mouent in estate contra estum sol
simile narrat de hirundinibus et in quibusdam
alijs avibus quasi mortuae inueniuntur enim in
arborum cauitatibus tempore hyemali quae postea
vires resumunt et quasi dormiendo foridiores
effecte agiles se ostendunt tempore estivali
et sic reserua sunt autem arborum et solium post acceptum
multo tempore in locis abditis se abscon-
dunt et tunc temporis remittunt cibum non assumunt
quae infra de reserua sic et pisces vno mense
impingunt et statim in sequenti tempore
maceant et quaedam impinguntur vno se-
pentrionali ut pisces longi et quaedam meri-
dionali ut pisces ampli et quaedam in tempore
pluuiali sicut ibidem dicitur arborum aqua nique
pluuie uenit omnibus testaceorum prope pisces
qui dicitur roitear qui si gustaretur de aqua
pluuiali ipso die morietur in quibusdam nocet
pluuia quoniam excreat eos si fuerit multa **S**i
milititer quaedam animalia vno tempore se renouant et
sua superflua deponunt et mutantur ut cancer
suas testas cerui cornua et arripitres plu-
mas suas sicut etiam dicitur psaltes animalium
in quibus dormiunt siccitas et caliditas ut ca-
meli ne in estate sunt illaudabiles sed hyeme
sunt conuenientes et carnes animalium quae sunt calide
et huiusmodi ut pecorine in vere sunt bone et in
autumno comestibiles frigide autem et sic sunt
illaudabiles ut caprine frigide et huiusmodi ut
porcae a medio estatis usque in finem sunt optime
in hyeme pessime in vere vero et autumno sunt
mediocres **U**bi dicitur prope caro inquit porca in
estate est bona in vere et autumno minus bona **S**ed
in hyeme maxime illaudabanda capra in estate
est peiora in vere bouina in fine veris et in prin-
cipio estatis est laudabilis carnes autem animalium prope
sunt ordiari ad humanum esum variantur secundum diuisam
proprietatem nam ut dicitur psaltes animalium carnes aliquae
assantur aliquae frigeant aliquae cum sale et aqua elixantur
assate et frige sunt grossiores in nutriendo et sicci-
ores ad digerendum duriores quae humiditate
eay consumpta ab igne siccitate non sunt carnes
melius pingues comeduntur nisi assentur ut humiditas
illaudabilis ab eay substantia est haec carnes
autem elixantur sunt humidiores et ad digerendum facili-
ores quae aqua trahunt eas et huiusmodi alii autem et aqua
in quae elixantur apponuntur spēs et sunt diuisa in dimen-
ta quae carnes custodiunt in natura et locitate sua
et eas reddunt tamen in odore quam in sapore meliores
et ad diuisos morbos expellendo sunt plus effi-
caces decet autem carnes animalium siccorum et mac-
tū elixari huiusmodi vero et pinguium assari medi-
ocriū autem in istas diuersas conuenientis proprietati

fit autē ista preparatio multipliciter quia
 alique iuvenunt carnes animalium que sunt salu-
 bres et convenientes assaturae et sunt illaudabiles
 elixate melior est ei caro caprina et bovina elixa
 quam asina porcina et porcina asina est melior quam
 elixa. Nam per elixationem sic carnes humectantur
 et per assationem humide desiccantur et ideo
 porcina propter suam humiditatem bonum est assare
 et caprinam seu bovina propter siccitatis excessum
 elixate. Et eundem etiam animalium carnes etiam
 sunt humidiores accidere variantur nam caro porcina
 asina et per assationem meliorat et minus bovina
 efficitur per elixationem. Caprina vero melior est
 elixa et porcina quam est assata et sic de alijs esse
 videndum huicque ysa. in die. Item ordinantur
 animalia non solum quo ad corporis nutrimentum
 verum etiam quo ad remedium morborum et multipliciter
 medicina omnium animalium tam umentorum quam
 reptilium et bestiarum genera creata sunt propter
 optimum hominis esse ut dicit philosophus et idem
 sed horum quedam propter esum ut pedes cervi et
 humidiores et quedam propter hominis ministerium
 ut equi asini boues et camelus et humidiores alia ad
 hominis iocunditatem ut simie merule atque pavus
 alia autem creata sunt ad hominis exercitacionem
 ut suam agnoscat homo infirmitatem et dei timeat
 potestatem. Ideo ei creati sunt pulices et pediculi sicut
 leones tigrides atque vrsi ut in primis reuerent
 homo ad proprie infirmitatis recognitionem et
 tertius a seorsis scilicet reptilibus et a feris refugium
 habeat ad dei nois inuocacionem sunt insuper etiam
 animalia ad subleuandam multiplicis infirmitatis
 humane necessitate ut carnes vipe ad tunciam
 et fel tauri et aliorum animalium et auium ad oculorum
 caliginem amouendam. Pellis serpentis decocta
 in oleo dulci autem miti gat mero modo ut
 dicit diascoridius in li. scolapij de occultis morborum
 virtutibus dicitur paciens emoroidas si sederit
 super pelles leonis recederet ab eo et qui limit
 corpus suum sepe renu leonis aut qui inungit
 eius simo fugiunt ab eo lupi. Item ibidem dicit
 idem si quis suspendit caudam tenet lupi ad
 presense vataz non appropinquant ei lupi.
 Item dicit diascoridius oculi vrsi eruti et supra depecta
 bachij hominis ligati mitigant quartanam eius
 Item dicitur canini lupi curant illos qui lunaticam
 in principio sustinent passionem ut dicit idem.
 Simile dicit pitagoras et philosophus et dicitur quod si
 oculum lupi erutum viderint quadrupes alia
 domestica fugiunt atque timent. In li. viatici
 dicitur ost. pili canis albi nulla maasila nigredis
 in se habentis si fuerint suspensi circa collum
 patientis iuuant epilepticum et phibent eius
 casum. Simile dicit pitagoras in li. romanorum fiat
 inquit anulus ex vngula z mur asini nigredine

non habentis et induat eum epilepticus iuuat
 et prohibet eius casum et dicit fel taurinum sub
 umbilico inunctum soluit ventrem. dicit etiam idem
 dens serpentis eradicator dum vixerit suspensus
 super quartanarum soluit quartanam eius et si
 subsumigaueris domum cum pulmone asini
 mundas eum ab omni reptili et serpente. has
 et multas alias virtutes admirandas dicit
 philosophus in moribus animalium latere sicut in naturis
 animalium particularium post dicitur quia nichil
 est in corpore animalis quod careat manifesta vel
 occulta medicina nam pellicula et pilus et cornu
 vnguis et caro et sanguis non sunt sine remedio
 nec etiam ipse simus sed hec ad presens
 dicta generaliter hic sufficiant.

De animalibus in speciali :

O scriptis animalium proprietatibus
 et naturis in generali. testat co-
 operante dei gracia quorundam
 animalium et reptilium recitare pro-
 pterates in singulari et hoc per ordinem alphabeti

De ariete :

Aries est praeus lamiferum aeo placidum
 naturaliter mansuetum ut dicit philosophus
 li. xij. ca. i. Est autem duplex et princeps
 ouium et idem dedit ei natura fortitudinem ceteris
 ouibus prestantioris deum ei arietem ducentem
 ceteram ouium et tutorem alios esse virtutis fortioris
 et idem ut dicit philosophus arietem autem verum a virtute
 est dictus eo quod tanquam vir ouium cum masculus
 ceteris bidetibus sit amplius virtuosus. Vel
 ut dicit idem philosophus verum a verme est dicitur eo quod
 habeat vermem in capite cuius partitu excreatus
 caput occidit fortissime et quod sibi obuiat
 dure ferit et ideo arietem grece quod dicitur virtus
 laetie est vocatus quia in gregibus masculi dicuntur
 arietes quia ad secundandas oves virtuosif
 sunt atque fortes nam corporis magnitudine et
 virtutis fortitudine et animi virtute oves alias
 preexcellunt dicitur etiam arietem ab aris quia ut
 dicit philosophus hoc praeus primum fuit in aris a
 gentibus immolatum unde dicitur ideo arietem
 quia mactatur ad aera. Unde secundum legem moysaica
 arietem fuit animal potissime mundum et ad
 sacrificium et ad esum nam pro peccato populi occident
 offerrebat et quia funderet vngulam pariter
 et tumabat indifferentem a populo comedebat
 et ut dicit philosophus li. xij. bidetes quidam dicebant
 eo quod inter octo dentes quos habent duos
 habent alios et ideo eos gentiles maxime
 in sacrificium offerrebat ut dicit idem. De ariete
 autem singulariter dicit philosophus li. viij. ca. xlvij.
 arietis inquit naturale est agnosce fastidire et
 oves senectas sibi obuias ossectari nam ipse
 melior est et vtilior in senecta tam respectu

ouū ferdy fit aio & eius ferocitas cohibet si
cornu ediuꝝ aculā p fore dextro test. p ligā
to feias. sinistro vō itrico mares gignit. in
vento aq̄lonari mares p̄ceat. i flauū auctri
feias generat et q̄les vnas aries sub lingua
gestat tales fetus in velle gnat. nā si nigras
h; vnas fetus in velle erit niger & si albas
albo & si v̄arias varius in velle apparebit
Idem dicit arif. et auic. quere infra de oue
fronte habet aries durissimā corneā duriciē
ferē prestantē. sed t̄pora h; debilia & q̄dam
modo cartilaginosa. & ideo ad munitē p̄tis
debilioris debet natura cornua magna circa
t̄mpoꝝ loca ad modū scuti rotundi euoluta
que tamē in extremitate aliḡtūlū sunt acuta
vt cornū duricie & fortitudie caput defenset
et eorundē acumine aduersarios impet et
impugnet vt dicit idē. Sine em̄ carnis de
defensōe & iō duo debet natura sibi cornua
ad modum citalli replicata vt caput ap̄riū
q̄d ex se ē infirmū p̄regat. & ota aduersarios
armis munit se aduacōe & armoz̄ oñdēcia
exhibet. et ideo securius p̄cedit gregē. &
erecto capite & s̄po pede v̄ngula diuisa v̄stis
ḡio firmius terrā p̄emit. vellus h; pinguius
et in villis prolifius. pilos diffūdi. foridōi
corio siue spissiori cute ota exarsēca aeris
calidi vel frigidū iniurias se defendit. & ideo
sue cutis superficies racione sue fortitudinis
corianoz̄um violentas arte p̄e ceteris ouū
pellibus sustinet. et ad ducesoz̄ teloz̄ reci
piendam impressionē habilitatē se p̄bet vt
dicit idē. **T**pe amoris pugnat p̄o v̄p̄oib;
suis & aduersarios eorūbus impetit. et vt
melius pugnet & fortius contra resistentem
retrocedit ac resiliendo cū impetu hostē ferit
De arietibus etiā dicit auic. li. viij. arietes
inquit & capri vadunt mulū in vanū. et in
hyeme non se abscondunt p̄pter frigus. et
aliqui exiunt de loco calido ad locū frigidū
et q̄n pluit quousq; moriant & arietes ma
terialiter sequunt capras & quiescūt omnes
quousq; pastor accipit vnum ex eis & facit
ip̄sum antecedere & sequuntur alij. & timent
naturalit̄ comitrua sicut oues. q̄ si ip̄regnate
fuerint et audierint comitrua abortiunt p̄e
timore. & ante mediā noctē stant simul cum
ouibus & dormiunt & post spatim. & in dor
miendo semper latus alterant p̄ vices. nā
a v̄e vsq; ad autumpnū dormiunt in vno
latere. deinde vsq; ad v̄e dormiūt in latere
altero & dormiunt erecto capite nisi quando
infirmani & ruminant cibū & masticat dor
miendo sicut & vigilādo. & si atingat etate

non redeunt nisi a pastore reuocent. **D**icit
ad hoc ysaac in diet. q̄ arietes in iuuentute
manētes minois sūt humiditatis & viscositatis
q̄ agni lactantes. & hoc p̄pter etatē eorum
opleioni dominantē & ideo ipsoꝝ carnes sūt
carnibus agnoz̄ & ouū meliores. & meliorē
sanguinē generātes maxime si sint castrati
quia eorū caliditas humiditate accidentali
t̄pata est. vnde sunt boni saporis. sed quādo
sunt decepti in calore sūt defecti si non sūt
castrati ex etate. si vō sint castrati & decepti
duplici causē causa caloris sc; testū & etatis
& ideo eoz̄ corpa sūt frigidā ab modū ligni
et duriora & insipidiōra t̄n respectu caputū
et bonū et huiōi. que in decepta etate sūt
pessima. corpa arietū que naturaliter calida
sunt et humida ceteris deceptis naturalit̄
frigidis & siccs similit̄ sunt meliora. huic
ysaac in diet. **I**tem dicit arif. & auic. li. vi.
q̄ arietes et capri sicut & cetera aialia ap̄riā
habent vocem p̄e quā se clamant et want
femias t̄pe coitus & amoris. & potates aquā
salsam anticipant coitū & citius mouent̄ ab
amorē. et quando arietes senes mouentur
citius ad amorē & coitū q̄ iuuenes in tempe
determinato signum est bonitatis temporis
in anno illo. et si in illo tempore exierint
iuuenes ad amorē signū ē pestis future sup
oues in āno vt dicit idē. **D**e agno.
Agnus vt dicit ysid. a grego vocabulo
dicit̄ quasi pius. nam inter omnia
terre animancia maxime inuenitur
innocens & mansuetus. nullū em̄ lebit dente
nec cornu nec v̄ngulā. & quicquid in eo rep̄it̄
totum vtile est. quia caro ad cibum. pellis
ad variū v̄sum. pilus ad indumentū. simus
ad terre impinguacionē. v̄ngula & cornu ad
medicāde; &c. **V**t dicit ysid. li. xij. latinū
agnum ab agnosendo putant dictum eo q̄
p̄e ceteris animalib; matrem suam noscat
adeo q̄ si magno gregē erauerit statim ha
latū vocem noscat parentis. **S**ecūm arif. &
auic. Agni quidā nascunt̄ in t̄pore venali
quidā in tempore autumpnali. venales sūt
corpe maiores robustiores virib; & pingui
ores q̄ sunt autumpnales vel hyemales. in
aliquibus tamē regionibus multi hibernos
agnos p̄ferēt venis. et dicit hoc solū aial
vtilit̄ nasci bruma. vt dicit pli. li. viij. ca.
xlvij. & dicit̄ ibidē. q̄ agni decepti flāte vento
aqlonari sūt meliores q̄ decepti flāte vento
austali. tunc em̄ mares generant. easē autē
colozē habent agni in lamificio seu in velle
quasē hūt pentes in venis lingue. nā si vene
fuerūt albe & agni erūt albi. et si nigre nigri

Lib 18

et si varie varij vt dicit idē In sugendo an
 teriores popliceas flectūt. et vt mater ei plus
 lactis tribuat capite matris vbera p̄mit. ba
 latu querit matrem qua inuēta cauda matris
 blandiēdo erecto capite māmas q̄rit et nisi
 caput p̄us erigat nūq̄ sugit. pilū h̄z subtilē
 et crispū multipliciter in sese ēf̄lexū multū
 nocet agnis frigus et maxime tpe pluuioso
De societate gregis gaudet. q̄do solitari⁹ ē
 dolet plurimū atz timet. ante gregē salit et
 saliendo ludit. q̄do videt lupū timet. rehemit
 et subito fugā accipit h̄ post p̄ timore stupi
 dus subito gradū figit et fugere vltim⁹ nō
 audēs sibi si balatu h̄ p̄ci⁹ simpliciter vultu p̄ci
 petit. captus ab hoste ligat⁹ a carnifice nec
 cornu nec dēte se defendit. et siue spoliatur
 vellee siue ante sic animal innocū obmu
 tescit. siue em̄ duat ad pascua siue de fera ē
 ad victimā non gemit nec remurmurat nec
 calcitat h̄ obedit. Et vt dicit pli. agnos dis
 mittit solitatis est p̄iculosū. qz si supue
 nerit forte tonitruū de facili moriūtur. nam
 agn⁹ naturaliter debile h̄z caput. et ideo em̄
 dū est eos simul aggregare vt ex iuncti
 one mutua animentur et presētia plurium
 confortentur.

De agno.

Agnus annulus etate vni⁹ anni est
 opletus q̄ infra vni⁹ ani spaciū tāto
 est melior q̄to a lacte vinoq̄ est
 Nam lacte eius humiditas complexionalis
 augmētatur sed p̄ sepacone a lacte intendit
 eius calor et supflua humiditas temperatur
 maxime si manserit adhuc nō castratus vt
 dicit ap̄tissime in diet. agn⁹ em̄ annulus
 corpore integer et carne mūdus aptus ē ad
 sacrificiū ad esū etiā si fuerit vellē maculos⁹
 Non em̄ ēprobat a sacrificiō agnū macula
 velleris nisi sit fecūditas l̄ corrupcō in carne
 interi⁹ vel in cute vt dicit glo. sup̄ exo. xij. et
 sup̄ malac. dicit iero. et sup̄ leuit. Nō ip̄dit
 inq̄t sacrificiū varietas maculosi velleris si
 corp⁹ fuerit integer et nō subfuerit scabies
 in superficie ipsi⁹ cutis. Agn⁹ ergo am̄ial⁹ vt
 diē pli. li. viij. c. p̄ vij. de oz̄ aris fuerit apt⁹
 et tam in vsu vellerū q̄ in vsu armū v̄ibus
 hominū ē necessari⁹. et ideo sic p̄pter sup̄
 hominū excolūtur et custodiuntur corpora bou
 sic oportet vt habeat diligētia circa custodia
 ouū et agnorū. Dicit etiā dial. qz agnus
 simū habet nigrū qui cū aceto dissoluatur et
 cathaplasmeē nigra em̄dat maculas. fla
 uos corporis tollit. ignē sacriū amat. mixtus
 cū ceta et oleo abustus sanat

De agna.

Agna est arctis filia qui minoris ē
 corporis et maioris humiditatis q̄
 sit agn⁹ racione feminee opletiois
 vt dicit in diet. cuius racio dum est lactas
 maioris est viscositatis p̄ter humiditatis
 supfluitatē tā ex etate q̄ ex cōpleione ei⁹
 corpori dominantē et ideo qz ex eius carne
 generatur flezmatium est et viscosum ac
 difficulter digerit et digestum a membris
 vix dissoluatur racione viscosi et glutinosi
 humoris qui inde generatur a stomacho tñ
 facile descendit racione sue lubricitatis et
 humoris vt dicit ysa. et eius carnes meli
 oēs sunt assate q̄ carne q̄a cōsumē supflua
 earū humiditas vi caloris maioris tamen
 simpliciter et timiditatis ē agna q̄ agn⁹
 quia minus habet caloris naturalis femina
 q̄ masculus et ideo minus ē animosa p̄ter
 qz etiā caret cornib⁹ quia essent ei supflua
 tamen p̄pter defectum audacie eis nesciret
 vti vt diē auē. dicit etiā arif. li. iij. agnis
 accidit egritudo quādo nimis impugnantur
 circa renes. qz si opiant sepe renes moriū
 et multiplicat sepū propter bona pascua et
 ideo accēnt a pascuis ne nimis impingue
 quere supra de oue

De ap̄te

Aper ē porcis filius etis vel agrestis
 qui a seuissimus est et immitis vt
 dicit ysid. li. xij. c. vi. et dicitur aper
 quasi afer a feritate sui corporis ferus est et
 crudelis. Unde et apud grecos aper h̄gares
 vi. ferus vulgariter nūcipat. dicit autem
 a latine verres eo qz grādes habeat vires
 fiat idem dicit ibidem. secundū autē pli. et
 auē. etiam aper ē animal valde seuū quia
 vix castratus se exhibet māuetum. cū cetera
 animalia ablatis testiculis āplius māuescūt
 Est itaqz aper tate feritatis qz etiā mōrem
 p̄uipendēs ota venatoris ferrum intrepidē
 se infigit et etiam iam transfixus cōtra sibi
 resistentē vires recolligit vt culmis videt
 de aduersario etiam mortis p̄icilū contra
 hostis venabulum mita audacia se opponit
 culmos duos habet in ore aduncos et fortes
 et acutos cū quib⁹ omne sibi resistens secat
 crudeliter et dilaniat. Culmis autem vtiē
 pro gladio ad pugnandū in lateres dextro
 habet os durissimū latum et spissū qz semp
 opponit venabulo p̄sequentis. nā osse illo
 p̄ clipeo ad se p̄tegēdū sciēns sibi imminere
 per clipeū aduēdo culmos circa artos eos
 fricat et sic an hebetatā acie habeat ofricado
 ad artos ipsos p̄bat si senserit hebetatos
 organum querit et mastiat cuius virtus

culmorum radices mundificat et confortat ut dicit
auicenna. **P**li. in li. xviii. ca. p. dicit quod urina
apert medet viciis aurium si cum oleo rosaceo
miscetur. Similiter eius fel valet contra cal-
culum ut dicit li. xviii. ca. xl. Et est ei ita gra-
uis sua urina ut nisi egesta fuerit surgere non
possit primo opprimere ut defunctus. nam curi-
tudine ex urina. Item idem ad coitum seminum
lat fel aprinum. Dicit etiam idem li. v. **O**ccas
agrestis multum diligit radices et culmis in-
cidit terram et fodit et scindit radice culmo
et impinguat quoniam quiescit per vii. dies et maxime
quoniam parum potat et pluit cum lupo quoniam ipsi
odit naturaliter. nam lupus insidiatur filiis
suis et sepius rapit eos. et ideo ut dicit idem
li. xviii. debet natura apro culmos ad defen-
dendum feminas et filios suos. quia femine
sunt debiles res in se et plerumque plenioris. nam
mares sunt audaces et vires habet feminis
fortiores. **F**emina tamen seuit inata et fodiendo
ledit et deturbo mordero et dilata. Apro vero
ledit culmis sursum feriendo. et ideo parum potest
ledere postquam et iacentem. et scia parum ledit
stantem et dum aperit inasit et pugnat spinat
ce. Similiter dum lupuriat cum prope. **O**mnia
supradicta facit plerumque et addit iam dicta in li.
viii. ca. x. ubi dicit. **A**pros et alios porcos de-
ratos nasci emigidi. tunc dicit. **I**nter alia malis
apris maxima asperitas et feritas animi quoniam
sunt in amore. quia tunc per proceribus atro citre
pugnat ungulis terram scalpunt fetas erigunt
culmos vibunt et queunt et horrendo gemitu
furia pectoris tunc ostendunt. parum etiam tunc
comedunt. discunt post feminas et ideo at-
tenuant plurimum et macrescunt. **I**n horribis
et ymbrosis vallibus et nemoribus mansiones
quoniam ubi custodiunt fetus suos. de radicibus
et arboribus siluestrium fructibus viuunt. quoniam ve-
natorum insule. vel lupo impetu presentium filios
suos prebunt et eis non per locum fugere. per filiorum
defensione periculo se exponunt. quoniam debet dimi-
care attritu arborum induunt costas suas et se
suoluunt in luto et discunt ad sole et in pilos
luto aglutinant et instant ut sic secuti. adu-
lantur et sustineant in conflictu aris. li. vi. **F**ele
apros postquam sunt asper et crudeliter. a cru-
deli in visu filiorum suorum dilamant inuasores.
Ducunt plerumque at caro apna ut dicit ysa. mag-
nica et minus frigida quoniam prope a doctore. hoc
est propter motum sui continuitate et victus fieri tate et
aeris dum continue exponit caliditate. ideo est
piguendo est durice et caro delicata. ad edendum
et propter hoc vires doctore vehementer agitat et
etiam vehementer animum occidant ut eorum car-
nes teneriores et lapidiores ex motu violencia

efficiant. **D**e apro etiam dicit dyal. quod est
simus defecatus et cum vino aqua bibitus
cicentibus sanguinem singulari est remedium.
Lateris dolores cum aqua curat fracta ossa
consolidat et confirmat quere infra de porco

De asino

Asinus a sedendo est dictus quasi
a se us quod homines super asinos sede-
bant antequam visum equorum haberent
ut dicit ysidorus. li. xii. animal quippe est simplex
et tardum et ideo fuit de facili subiectum hu-
manis viribus et presentium. et dicitur ab a quod est sine
et hinc quod est sensus quasi animal sine sensu. inde
dicitur asellus. i. iuuenis asinus quod pulchrioris
est forme ac dispositionis. quoniam etate est tenellus
quod quasi v. senex efficitur et antiquus. nam quanto
magis fit anosus tanto plus cotidie sit de-
formis hypidus et villosus. est autem animal
melancholicum frigidum scilicet et siccum et ideo na-
turaliter ponderosum tardum atque pigrum stolidum
et obliuiosum tamen odoriferum est et paciens
laboris vili et modico utens cibo. **I**nter tri-
bulos enim et spinas ac carduos carpunt
cibus suum. et ideo dicit auicenna. li. xviii. **S**imiliter
aris. quod asinus minutis auibus in spineta
et cardueta nidificatibus est erosus et ideo
minuti passeris pugnat contra eum. quoniam come-
dit spinas in quibus nidificat passeris illi et
confricat se ad spinas illas. **U**bi cadunt pulli
eorum passerum suorum oua. et quoniam asinus turbidus
ex eleuatione capitis et forti flatu mouentem
spine et ex horrendo sonitu seu rugitu terram
auicula et fugiunt de nido suo et propter ista
saltant matres super ipsius faciem et impediunt
eius oculos atque parciunt rostro suo. et si hinc
asini vulnus in dorso vel in latere ex spinarum
punctura vel quocumque alia de causa punxit eum
cum rostro suo in vulnere ut recedat a loco
nidi sui. et cum talis passerulus habeat corpus
minutissimum vix potest asinus se defendere
contra eius impetum atque morsum. dicit etiam
aris. sicut et auicenna. quod conuenit valde odit asinum
et ideo conuenit vlat super ipsum et temptat
tangere oculos suos rostro suo. sed inuenit
asinum profunditas oculorum et spissitudo
corii superciliorum quibus contra morsum auicula
claudit et fugit visum suum et etiam cooperiant
proceritas aurium et mobilitas cum quibus
tenet auriculas quoniam interfestat visum suum
Item aris. li. xviii. versus pugnat cum asino et
tauro quoniam comedit crudas carnes et hec
est causa quoniam pugnat contra eos quoniam eorum carnibus
appetit saccari. de asinis autem dicit plinius. li.
viii. ca. ultimo. **V**ngule asinine sumigantem
per adiuuat in tunc ut etiam ab oculis euocet

Lib 18

nec aliter debet abbi quia viuu patu necat
 si diu e frequēter apponat eūsdē animalis
 finus recens sanguinis pfluū mīce sedat
Edicare valet ota caducos in oculos puuloꝝ
 pli. li. x. viij. ca. x. lac asine fiat e sanguis
 valet contra morsu scorpiomis **S**i quis etiā
 asino dixerit in aure se percussu a scorpiōne
 transire protinus malū dīant a facie etiā
 fumigacionis e pulmonis asini fugiunt oīa
 venenata dicit etiā in eodē. c. ix. lac asinū
 valet ota gipsū venenosū. ota cenisam vel
 argenti viuu **I**tem li. ix. ossa asini ota e
 decoctā valet contra venenū si eozū decoctio
 bibatur **I**tem vna maris asini cū nardo
 capillos multiplicat e conseruat **D**e asinis
 aut dicit pli. li. viij. ca. xliij. asinus est aīal
 magni frigiditatis impacēs e ideo in frigidis
 regionibus vt in ponto non generant **I**deo
 dicit arif. e cū asinus sit multe frigiditatis
 et siccitatis multe tū est luxurie h nō mouet
 ad coitū anteq sit triginta mensū. sed non
 gīant anteq sint tres anni opletū aut duo
 e dimidiū. **V**n dicit pli. ibide ptus asini a
 x. mēse ē ocissimū h a trimatu legitimū
Ide dicit arif. li. v. e subdit pli. raro gemios
 parit e qn femina est paritū luce fugit et
 tenebras querit ne ab homie videat. partū
 suū amozē diligit in tantū q eciā per ignes
 ad seū vadit aquas transire e pedes in eis
 tangere multum horret e qn cogit aquā vel
 riuū euadere in ipso mingit. nec tūseūt asini
 voluntate per pontes vbi per plamicies pōtis
 possunt videre aquā defluentē. debile em h
 cecebr. e paciunt de facili vertiginē ppter qd
 tū mēt per rimas pontis cadere in aquā quā
 aspiciunt sub ponte transeunt nec bibūt de
 facili nisi assuetos fōtes qui sūt in pcurijs
 ad quos possunt ire sicco pede. e qd mīcū eī
 dictū qnū multū siccāt h mutent aque eis
 vij. potant nisi sint illis silēs qd frequētāt
Item pli. li. x. viij. ca. vij. si asina omederit
 ozdeū intinctū sanguine mēstruali tot annis
 non ocepit quot gana omedit sic intincta
 et ex asino et equa mulus gignitur e sed ad
 tales ptus eligunt equo quo neq qdrennibz
 sint minores neq decennibus maiores. nec
 omitterent passim ad inuicē. **D**oz animalū
 duo sūt genera scz equus cū asina e asinū
 cū ipsa equa. **I**tem pmo vnu genus ab alto
 se cohercet nisi in ifancia lacte hausto mutuo
 nutriantur. e ppter hoc pastores mulos vel
 buedones ex disparibus animalibus gigni
 cupiētes dīant vt ista arte. nam iuuenes
 equatū pullos in tenebris subiciunt vteriba
 asinaz e enutrit eos lacte asinino e tales

pulli equoz aduiteri iam effecti ad asinatū
 diuisione tpe coitus omovent e similiter
 pullos asinaz in tenebris subiciunt māmīs
 equatū et aselli tali lacte iumentino nutriti
 equas inuadunt qn adolefcūt. **E**x tali asini
 et eque omixtione generat animal quoddā
 qd atiqui vocabāt hinnulū. nos aut dīcīm
 eū burdū. fiat gemū ex asino e equa dīcūt
 mulū. **A**rif. aut li. xv. si asinū coeat cū equa
 impingua ta eque corumpit oceptus ppter
 frigus spermatis sui. sperma em asinoꝝ est
 frigidissimū naturalit e materia eoz. materia
 em eque est calida. et ideo qn misceat calidū
 cū frigidū sit tpanentū. tunc ex eis potest
 fieri oceptus e saluari fetus. quādo scz equi
 asinoꝝ semine omissent similiter qn eque
 asinis matibus supponunt. sed filius aselli
 et eque scz mulus non ouenit generacōi. nā
 vtriusqz parentis frigiditas scz naturalis
 et oplexionalis in ipso dominatur. e ideo ex
 mulis aliud non generat vt dicit idē. **I**tem
 ibidem dicit idem si asina condpit ab equo
 subsequens asini coitus cū eadem facit eam
 abortire. cuius ratio est vt dicit auic. quā
 frigiditas seīs asinini supuenētis corūpit
 et destruit tpanciā semis equim pcedentis
 et semen asine frigidū est ex oplexione e ex
 sepu ad temperancā disponētis. vnde quādo
 superuenit subito semen asini naturalit siue
 oplexionalit frigidū cum frigiditate sepu ali
 mēsa frigiditate corūpi. pcedēs tpancia
 ex calido eq seie e frigidū asine itroducta. e
 ista ē ratio qre oīs mulus vel mula ē sterilis
 vt dicit auic. qn in patre muli scz in asino ē
 excessus frigiditatis oplexionalis. e in mē
 scz in equa remissus est caloz racione sepus. e
 ideo qnū caloz seīs matris scz eque tempet
 semē frigidū asini vt aīal generet in gemitō
 tū reman. generancū pdominās frigiditatis
 que naturaliter disponit ad sterilitatē. **E**st
 autē quedā species asini que dicit indias
 asinū habens in capite in medio frontis eoz
 cornū vnu. et non habet nisi vna vngulā in
 quolibet pede **O**mne ei aīal hīs duo cornua
 habet in pedibus vngulā scilicet. e qd asinū
 indias nō habet nisi vnu cornū. qā vngulā
 non findit vt dicit arif. li. ij. non tū omne
 animal findēs vngulā habet cornua h poci
 econuerso si habet cornua findit vngulas vt
 patet in tauro. cetuo. oue et hūōi vt ibide
 dicit arif. **I**te dicit arif. li. vij. asinus e mulū
 fiat equus omedunt fructus et pasuntur
 herbis. et impinguant ab equa e diligunt
 plus aquā turbidā q clamam. **D**acta autem
 econuerso plus diligit clamam q turbidam

Signum X
 58

Item arif. li. i. eodem a fin in maiori parte infirmitate et dicit milide. et est hec infirmitas prius in capite et currit a naribus fleuma multum calidum. et si descendit ad pulmonem a fin morietur. et hoc animal sentit frigus plus omni animali et propter hoc non inuenit in terra septentrionis. Sunt autem ut dicit idem spodilia dicit a fin forioza et netuis foriozibus opaginata. a parte posteriori circa clunes id est renes que a parte anteriori. et ideo in ipsius dorso potius circa renes que circa humeros quatuor onera imponunt. post equinoctium venale mouet ad libidinem et tunc rubit hoc terribiliter et terribili sonitu feminam excitat ad amorem. ventum autem odore femine eius naribus deferentem attrahit. et est attractu ad libidinis desiderium marde scit ut dicit plinius. Alias siquidem habet alius condiciones miseris omnibus ferre notas. nam supra vias laboribus exponit fuste cedere stimulo pungit. chamo os eius constringit. hinc inde creanducit. et eiusdem chami refrenaculo ab illis pascuis per que transit sepius cohercet. post labores cassos in fine morietur ne pro precedenti laboris seruitio post mortem saltem ei autis dimittit hanc auferet et cadaver sine sepultura aeri exponit nisi in spiritum in canum et luporum ventribus deuoratiois gratia aliocti sepelietur.

De angue.

Anguis vocat omne serpentium genus quod torqueri et liquari potest. Et hoc anguis est dicitur quod est angulosus et nunquam incedit rectus ut dicit ysidorus. li. xij. et dicit anguis serpens eo quod in occultis accessibus serpit. non enim aptis passibus sed minutissimis squamarum visibus siue tractibus cepit et computatur inter reptilia eo quod per ore et ventre ropat ut dicit ysidorus. li. xij. Dicit etiam coluber eo quod colit umbras. vel quod in lubricis tractibus et flexuosis labitur. nam anguis labit dum tenet. Sunt anguam seu serpentum multa genera. et quot sunt genera tot sunt venena. tot perniciosa quot species. tot dolores quot colores. ut dicit ysidorus. li. xij. Et sicut differunt angues in quantitate ita in veneni malignitate. sicut enim quidam angues maximi ut dicit plinius. li. viij. ca. x. vi. scribit inquit megestenes in india serpentes in tanta magnitudine adulescere ut integros deuorarent ceruos atque tauros. vnde et in punico bello iuxta flumen biagada a regulo ipatore interclusus cum balistis et tormentis unus anguis. c. xx. habens pedes longitudo. cuius pellis et maxille fuerunt suspense ante quoddam templum romae et durauerunt usque ad bellum numantinum sub

claudio cesare. In ytaliam fuit quidam serpens interfectus in cuius alio quidam puer integer est repperitus. et tales serpentes maxime ledunt nunc morsu. nunc flatu. nunc caude ictu. nunc tortura. nunc punctura. nunc aspectu. Sunt et alij serpentes ita epigu qui de corpore sed maxime sunt nocendi potestate. dispa enim serpens est ut dicit ysidorus. ca. epiguitatis ut cum calat vix videt. cuius venenum extinguit ante quam sentiat nec inducit tristitiam mortuo. Vnde poeta. Signifex iuuenem sanguinis albu. Coera caput retro dispa calata vno dicit. Vix dolor aut sensus dentis fuit etc. Ita dicit ysidorus. similiter tirus minimus est serpens tulus. et tunc ut dicit arif. li. xij. contra eius morsu vix remedium iuuenit. et differet in figura et dispositione. nam alij habent duo capita ut amphibena. de quo ysidorus. li. xij. dicit. amphibena est dicta eo quod duo habeat capita. vnum in principio aliud in cauda aures ex vtroque capite tractu corporis circalato. hanc sola serpentium frigori se omittit. prima omnium precedens. Item etiam dicit plinius. li. viij. ca. x. vij. habet inquit amphibena duplex caput tanquam paruum esset vno ore venenum fundi. sunt aliqui serpentes habentes plura capita vel duplicata vel triplicata. vel quadruplata. sicut idem dicit ysidorus. ydra est serpens multorum capitum qualis apparuit in prouincia archadie et in palude. et dicit quod vno celo tria capita crescebant sed hoc fabulosum est. nam constat ydram locum euomentem aquas vastates vicinam ciuitatem in qua vno meatu clauso multi erumpebant. Quod hercules videns loca explorauit. et sic clausit meatus aque et pro tanto dicit hercules ydram serpentem quique capitum occidisse ut dicit ysidorus. li. xij. Item differunt serpentes in coloris varietate. nam quidam sunt nigri. et quidam sunt rufi ut tirus et illi sunt pessimi. et quidam maculosi sicut scitalis serpens. qui ut dicit ysidorus. quod ita presulget terga varietate ut nobis gratia visui admiratione inducat intuentes. et quod reptando est pigrior et quis assequi non valet mimailo sui stupetis caput. et quanto magis est discolor. tanto est deterior quod eius venenum acutissimum et calidissimum esse dicit. Vnde ille idem anguis tanti est feruoris ut etiam hyemis tpe epuue eius de corpore deposite sint feruientes. Vnde lucanus. Et scitalis sparsis etiam nunc sola prunis. epuuias positura suas ut dicit ysidorus. etc. Similiter ophites est serpens maculis depictus qui tot habet nocendi modos quot habet colores varios et distinctos. vnde lucanus. Quam pictus maculis cebanus ophites color epulstis etc.

Lib 18

Item differunt in loci & situs diversitate. nā qdā in latitat in aënis terre et ligūt puluēz & sugūt terre humorositatē p̄t dicit pli. alij sunt aq̄iles qz in aq̄s & aq̄ū ripis amocāt p̄t embriis sp̄s aq̄tilis a quo paissi obtur- gelant in ydropisim quā multi bona wāt quia simo leuis remedietur vt dicit ysi. li. xij. Similiter ē riuatix sp̄s dicit vne- no aq̄s inficiēs. omnē em̄ fōtē in quo fuerit veneno inficit vt dicit lucan. riuatix vio- latix aqua q̄. ysi. li. xij. Alij morantur in siluis & specubz vmbrosis qz venacōnes sūt vt voluces & bestiole minores qz sugūt hu- miditatē vt diē aif. libro xiiij. et tales sp̄s tes insidiant dormiētibz & si aliqz hominū vel aliorū animalū orificia inueniēt apta illa subintrāt diligentes calorē quē inueniūt ibi p̄ter et humorē. sed cōtra tales agues pugnat saua bestia scz modica id ē lacerula Nam scēdēs saua sp̄entis presēciā saltat sup facē dormiētis scalpēs p̄dibz vt eū cō- citet et p̄munit oīa agūē vt dicit auicē. et est saua vt dicit ysi. li. xij. lacerus q̄ qñ senescit eius oculi exēcāt & sic intrat forā- mē pietis aperies oculos oīa oriente et cōro sole incendit & illuminat. Diātur autē qdā aguiū sp̄s habitare in igne vt patz in sala- mandra q̄ nominat ab ysi. & pli. inter ve- nenosa salamādra vt diē ysi. li. xij. est no- minata eo qz valēs sit & potens oīa incēdia cuius inter omnia venenosa vis maxima ē. Cetera em̄ venēosa singulos feriūt. hec plus- timos simul terimūt. nā si aetori irēpserit omnia p̄m a inficit et eos q̄ edēit p̄mit & occidit si etiā in puteo cadat p̄cates inficit vis veneni. Ista diē incēdia ep̄ugnās sola ite aialia exēguit ignes. viuūt etiā medijs flāmis sine cōsumptione p̄ter et dolore nec aduersionē ab igne recipit sed ipsū incēdiū mitigat & exēguit vt dicit ibi dē ysi. Idē p̄ oīa diē pli. li. p. c. xlvij. salamandra inq̄t est siml lacerē in figura. nūq̄ apparet nisi qñ multū pluūt in serenitate de h̄at. hūc est tact. frigid. rigor vt ignē exēguit sic gla- cies. Lactea de ore saniem euomit ex cuius o tactu corpus hominis pilos p̄dit. qd̄ inde o tactū est in colorē vergit turpissimū. Item differunt in incēssus qualitate. nam quōdam serpunt fleuose semp siue tortuose et qdā semp ēcte sic diē ysi. li. xij. cētis inq̄t ē sp̄s infleuosi q̄ semp ēctū. efficit iter sic dicit lucan. Est semp recto lapsurus limite cētis. Similiter aliqz incedit arcu. super pectus & aliqz incedit a pectore sursum rectus sicut quōdā serpens aquatilis & tereus nomie

chelibros qui locum p̄ quē labiē esp̄imat virtus fumare facit sicut diē lucanus. tactus via fumante chelidris. hic semp ambulat directus & erectus capite. nam si toiserit dū curret statim cōspat vt dicit ysi. li. xij. Item differunt in velocitate et in tarditate. Nam qdā sūt valde tardi motus vel citalis de quo supra dictū est. et quōdā sūt ita ve- loas in cessus & leui motus qz volare vidēt. Ut serpens qui dicit iaculus volat vt iaculū exiit em̄ in arboribz et dum aliqz animal obuiū fuerit iactat se sup eum p̄mitqz. vū. Unde & iaculi sūt dicti vt diē ysi. Similit̄ in arabia sūt serpentes cum alijs q̄ a mltis syrene wancē que plus curunt qz equi et ideo volare dicunt quoz tamē est virtus vt morsus ante mors sequat q̄ delor vt dicit idē. Item differunt autē in maligna sa- gacitate vt patz in cenaste serpente cornua qui se absēdit sub arena et ostētat cornua sua vt ex eorum ostētatione alliciat velid ad escam bestias siue aues. cornua em̄ habz ad modū arietis que nuda sup arenam et directa dimittit ad que dū voluces vel aial accēsserit nō ipsum arietem sed vitulētum anguem p̄ eppiciā oprobabit. Similit̄ bona anguis vt dicit ysi. immensa mole i ytalica sequit greges armētoz vt bubalos et calide vltibz irriguis lacte se innectit et suggens interimit atqz inde a bōū de popu- lacione noīen accepit was. vt dicit ysi. multa sunt alia nomina serpentū et genera vt aspidēs vipere & diaco nes de qbz postea dicef. Sed vt dicit ysi. li. xij. tantus est numerus incōsiū q̄tus & nomen generalit̄ omnes angues pro maiori pte frigide sūt nature. nec defacili patiunt nisi cū calefcūt. Nam quādo sūt frigidi nullum tangunt & ideo eorum venena plus nocent de die q̄ de nocte. torpent em̄ noctis a gore & merito qz frigidi sūt nocturno rore. In hyeme in nodos se conuoluunt et torpent. in estate se dissoluūt et in malicia multū vigent. Unde est qz qñqz veneno serpentis patit̄ p̄mo obltu vscit & postea nisi in eo calefactū vie- rat ferit statim interficit et exinguit & iō dictum est venenum quia per venas vadit cuius pestis diffusa p̄ corpus aniam exigit de corpore & expellit nec potest ledere nisi qñ sanguinē tangit. Dū lucanus noīa serpsū est ampto sanguine pestis vt dicit ysi. et subdit. omne venenū frigidum est et ideo anima q̄ ē ignea fugit venenū frigidū. Int dona at nature que hominibz et brutis sūt amunia viuacitate qdā sens? aguis p̄cellit

Legitur in genesi. Serpens erat callidior omni
bo animantibus terre. Dicit autem plinius
vt idem recitat yfidorus qd caput serpentis
fi cu duobus digitis euaserit nichilominus
vixit vnde et totum corpus obicit ferietu p
capite defensando. Itē idē yf. āguibz vniūf
ebes ē visus. ex adūso otuent. nec mīu cū
oculos nō frōte habeāt h sūpōribz. adeo vt
cici? de factis audiāt qd aspiciāt. Itē ibidem
nullū aīal cū tāta celeritate ligūā agitāt sic
anguis. ita em cito mouz eā vt triplicē vīz
deaf habere ligūā. cū tñ nō habēt nisi vnā.
Itē idē spētū humida sūt corpora adeo vt
ybiūq; ierit vīā cuiūf viscofi q limo hu
moris inficiāt q designēt. nā vestigia spētū
talia sūt cū pōdibz carere videāt costis tñ et
squamay repunt mīfō qz a lūmo gutturis
v h ab ymū aluū dispositas parili mō hūt.
Nā squamis qh vnguibus repūt. costis qh
teuibus imitant vū ybiūq; ledit in corpore
ab alio v h ab caput debilioz ēddif ab suū
curfū q motus et cūū p agēdū qz vbiq; ille
ictus incidit spmā solūt p quā costaz p
des q motus corporis agebātur vt dicit idē
phid. ibidē. Itē ibidē spētēs diu viuūt edā
sine cibo vt dicit arif. et tāte efficiūt lōgitūz
dīs dieū vt deposita vteri tunica senectā
deponere riuū tūte redit phibeant. vnde q
serpentū tunice nūcipant epuūe eo q qū
senescūt eas epuūt quibz exuti in pōtinam
redēt iūctūte. et ideo eoz palliule sic epu
te diūte epuūe et induūe eo q epuūte
et loco ipsarū alie induūte vt dicit yf. d.
li. xij. Modus aut renouacōis iphus an
guis satis videt mirabilis. Nam vt dicit
philologus anguis se seneciēs mōdo l se
mo aggruātū pluribz diebz abstīn; a cibo
et ieiunat vt sic pellis eius a carne facilius
relapet. deinde gustata herba qdam amar
ta vi herbe pūcat ad vmitū et sic euomit
humorē vitulētū qui fuit causa suē mīe
mitatis et defectus. tandē vt aīem rigidā
temperet et mollificet in aqua se balneat
ac humectat. et sic angustam tūam ali
cūus seu cauernam querens pē rime an
gustiam intrat et cum quadam violencia
transiēs ab epuūa pēntis se decorat ac
denūdat. et tandem soli expōsitus se defici
at et in carnis superficie nouam aīem re
cipiat. sumptis vitibus clarius videt in
cedit ac repit forcius. ac comedit audius
q ante de pōsicionem epuūe faciēbat. istā
renouacōis formam exprimit plinius et
etiam auicenna qui dicit cum aristotele q
totus serps de pōt senectūte. senectā pōllē

pmo vsq; ad oculos. deinde vsq; ad collū q
sic paulatī se expoliāt totalit infra diē vt
dicit. li. iij. Itē yf. d. li. xij. c. iij. pictagoms
inqt asserbat de medulla homis mortū q
est spina dorfi angūe pcreari q et oū. tā
git dices sūt q cū clauso putrefacti spina se
pulcro mutari credāt hūanas angue me
dullas rē. q si credit merito euenit. vt sic
p serpentē mors homi accidit. et ita p hoīs
mōtē moriturus serps pcreet vt dicit phid.
Itē dicit pli. li. x. c. xlvj. angūe inqt ex me
dulla spine hoīs gigni accipimus multa em
oculca et ceca origine pueniūt etiam et in
q d ruxedū gñe rē. Itē dicit yf. d. ibidē fecit
autē q serps tūeat hoīem denudatū nec
eū audet cōtingere qūis infiliat in vscum
Itē fm pli. ieiunū hoīs spūtū serpentibz est
venenū q inde gustauēt mortūe. Sūt et
alie pōtates āguis mirabiles q insignes q
ab alijs auctoribz assignēt specialit a dyal.
arif. q auic. et aliqz ex eis hic mīserere vti
le iudicauit. dicit itaq; dyal. q in h yemali tpe
latitat serps in tenebris q cauis nisi ex
diuturna obscuritate loci eoz vis? hebreaf
ynali ergo tpe qū incipiūt epire de cauis
seneciūt de caligine h p remedio quē herbā
ficiali vel radice au? pastu otactā epaciūt
recitat nec fraudat a remedio testudo visce
ribo pasta āguis vel torūro cū em adwertit
venenū serpe qrit oziganū au? gustū cōtā
vīrus āguis inueit medicinā. Itē dicit pli.
auic. vno de serpentē ait sic lib. xj. serps
inqt quādo est vīx parū bibit q obit odorē
rute. q ideo fugit mustelā quādo sentit eam
rutam fore pastam. et quādo olfactū rūtā nō
pōtē fugere. comedat aut serps libent car
nem q fugit eius hūiditate sic a vna fugit
muscas et tñ glutit oua auū q pullos vi
uos q quā tūglutit ea reducat ad pōsteriōra
et expellit ipsa et non pmittit vt in ventre
moriēt. Itē dicit arif. li. xj. interiora q intestia
serpentū sunt similia intestinis aīalū ouā
cūm q d ruxedū non tamē hūt testiculos
sed habent vias sicut sunt vie piscūm et
matrices habent longas et diuisas et sunt
eius interiora longa secundū longitudinem
corporis sui et lingue serpentū sunt nigre
longe subtiles et in duo scisse et ante acūte
et pōt hoc mīlū epuūt q sūt faciles ad mōd
et venter serps lōgus q strictus q filis in
testino āplo q illud intestinū assilat mōstio
tanis. q h; post ventē puū intestinū pueniēs
v h ab epuū supfluitatis. q h; cor puū simis
le remi i aspectu q p? cor ē pulmo in q lūt p
tes nūose sōtles q volute de pōtēs a corde

et post pulmonē est epax longū et extensū et
sup illud fel sicut in piscibz in maioribz h in
minoribz ē fel sup intestia et sple in serpētibz
puus ē et rotundus. dētes autē sēntū sūt acuti
retrahi aliq̄tū et diuincti diuisi tū sūm scēra
et hūt serpentes costas triginta sūm numez
dierū mensis et dicit q̄ accidit serpētibz
idem qd̄ accidit pulli yrundinū vt si aliq̄s
pforauerit eis oculos et eruit eos visus itez
reueretur et caude serpēntū sicut et lacertoz
cauant post q̄ sunt amputate. Item omnes
serpentes ouat primo interius et deinde non
simul h paulatī ciciūt oua. ex quibz gñant
aialia extērius excepto tyro scz vipa tyrus
ei serpens vt dicit arif. li. iij. generat aialia
interius h pmo ouat interius et ex illis ouis
aialia interius generant. et ideo dicit ibidē
q̄ matris alioz serpēntū est longa secūdu
procreacionē corporis et incipit matris eoz a
parte inferiori et procedit superius ex vtraqz
parte spine et diuidit in duas partes quasi
parietē habens inter illas et ideo sunt oua
sūm acies in matrice et non ouat serpens oia
simul sed successiue. Item arif. li. v. serpētes
tpe coitus ita ad inuicē se applicāt et inuoluūt
vt parēt aspicienti q̄ sint vnū corpus hūs
duo capita. Item arif. li. viij. serpētes et marie
tirus qñ transglutit auē vel aliq̄d primo
se erigit et postea se restitit qusqz pueniat
interius qd̄ transglutit et hoc est quia eius
stomachus paruus est et subtilis et possunt
serpentes diu viuere sine cibo quod patet ex
serpētibz quos custodiūt venditores. Item
arif. li. viij. galis idē est mustela pugnat oia
serpentes et munit se pastu tūthe et maxime
pugnat oia serpentes comedētes mures. q̄a
ipsa venat mures et māduat eas. Item li. viij.
dicit q̄ serpentes multū diligunt vinū et iō
venant cū eo. Similiter diligunt lac valde
et sequunt odorē eius et iō si alicuius vntē
serpens subintauerit extrahi potest lactis
odore vt dicit idē in. et etiā dial. Item arif.
li. xiiij. serpentes habent aprium q̄ possunt
mouere caput ad postetius corpe quiescente
et causa hui⁹ ē q̄ armille spondiliū serpēntū
creant ex cartilagine et ppter hoc sūt bone
flexionis et hō sūt necessariū ad aspiciendū
retro vt possint vterere caput ad aspiciendū
corpus suū longū atqz strictū. aliter em nō
possēt regē corpe suū nisi iuuarent eleuacōe
capitis ad toti corpi p̄uendū. Item idē in eodē
serpētes natāt in aqua p corporis iflexionē sic
repūt i terra nō ei dat natura serpētibz p̄des
ad ḡdiendū. cui⁹ causa ē corporis nimia lōgita
do qm̄ si habuisset multos p̄des essēt mali

motus qñ essent super pinnulas et similiter si
plures alas valde p̄m quas essent grauis
motus et si ab inuicē essent remote ad sus
tentandū residuū corpus longū et flexibile
non sufficerēt et iō q̄ faciūt pisces habentes
pinnulas ipaz otactioe et aues alaz extēsiōe
hoc faciūt serpentes sola corporis flexione
Sunt et quidā pisces similes serpētibz in
lōgitudine qui eadē de causa habent pinnulas
paucas vel illas. natāt corpe sola inflexiōe
sicut murene et pisces saltatos qui a nobis
dicunt angū qui marine sunt anguille et
huioi. et ideo quia tales pisces sūt serpētibz
in creacione similes et habent tantū o duas
alas vel pinnulas ante et vntur corpe
flexibilitate loco pinnarū et alarū et ppter
hoc repunt in terra et viuunt longo tpe etiā
sine aqua sicut viuunt serpentes sine cibo.
Item idē in eodē serpentes autē habent vias
et intestia a quibz aliqñ erit supfluitas sicut
hūt alia aialia generācia sed nō habent viā
eritū vrine quia acant vrina. Item ibidē in
eodē serpētes inuoluūt ad inuicē qñ ouemūt
ad coitū et amozē quia non habent viegam
neqz testiculos et acant em viega quia non
hūt crura et acant testialis ppter lōgitudinē
corpe et si habrent eos infrigidaret sp̄ma
ppter tardacionē sui eritū et sic essēt minus
ouemēs generacōni. Item idē xvij. nō accidit
generacōni serpēntū error et monstruositas
nisi raro et hoc accidit ppter figurā matris
q̄ lōga ē et recta atqz stricta. vñ et oua sēntū
sunt disposita sedm acie ppter lōgitudinē
in matrice. Das et multas alias p̄prietates
anguū et naturas recitat arif. quas p̄sequi
per ordinē essēt longū sed hoc dicta in ḡnali
nūc sufficiant et de vsualibus em p̄prietatibz
et omni fere notis infra dicit in lā g.

De aspidē :

Aspis est anguis morsu et veneno per
niciosissimus ab aspergendo aspis
dictus. eo q̄ morsu venena mittat
morsifera atqz p̄gat. vos em̄ greci venenū
dicunt vt dicit yf. li. xij. ca. iij. et sequitur
aspidis diuerse sūt spēs et habent diuēses
effectus ad nocendū scz dispas qui latine
fitula dicit. qz quē momocedit sūt interimit
et occidit. p̄pualis est genus aspidis qui
sompno necat. hunc cleopatra sibi apposuit
et ita morte quasi sompno resoluta est. Item
emcoois ē aspis sic dictus. eo q̄ illius sugit
languinē quē percutit. et qui ab eo morsus ē
dissolutis venis fluxu sanguinis vitā sinit.
grece em̄ emath sanguis dicit. Item p̄ster
est aspis horribilis semp ore parēte et vicius

euapoiante incidens. de quo lucanus **D**iaq;
diffundens auidus fumacia pressit **C**uiusq;
ab eo passus fuerit distendit et enozmi in
fecti one corpis necat vt dicit idem ibidem
Item seps est mortiferus aspis et tabificus
qui cu homine momo deit staci cu de seruit
et osunt ita vt morte serpētis totalit liq fiat
nec solū corpus s etia ossa veneno dissipat
et eneruat. cuius peca sic meminit **O**ssaq;
dissoluiens cu corpe tabificus ceps. vt dicit
idē. **S**unt et alia genera aspidis multa qz
tanta est virulencia q etia mediante lacea
venenositate sua perimunt se tangentem vt
dicit auic. in li. de venenis. qre sup li. v. ca.
de venenis. **D**e aspide etia in gene die yhid.
li. xij. fecit inquit q aspis cu cepit pati in
cantatoe quā eā quibusdā carminibz ppeijs
euocat vt eā de cauerna pducat. illa et cum
epite noluit vnā autē in terra premit alterā
vero cauda obtutat et operit. sic illas voces
magias non audies ad incantatoe nō erit
et eius impio non obedit. huicq; yhid. **D**e
aspide vero dicit pli. li. viij. ca. p. xij. passa
mēba ab aspide intumescent et vix hū pēu
amputatione que sunt extracte aliq remedio
oualescent. vnus autē huic pēuifero angui
est sensus vel effectus opares suos coniugali
affectu diligunt nec sine comparis consorcio
vno viuunt. vnde alterutra interfecta in
credibilis vlcionis cura altera persequitur
interfectoē et illū solum in q tamlibet populi
agmine agnoscent infestat nitit intertūpe
omnes difficultates peruat spacia. nec nisi
veloci fuga aut amibus aut fluiijs coher
cetue quam vlcio de morte oparis assumat s
contra eius maliciā natura debet remedii et
medela. hebet em dedit ei natura visū. nam
oculos habet in tymporibus et non in fronte
et ideo non potest videre aduersariū directe
sed oblique propter quod non potest bene
persequi hostē visu. sed potius auditu per
sequit vel olfactu. nā in hijs duobus sensibz
viget vt dicit idem. **I**tem dicit marciānus
q aspis non nocet astris et martis. nam et
illi pueros suos qs de se natos hnt suspōs
aspidi obiciūt. et si de eoz sese fuerint nichil
ipsis peritus nocet aspis. sed staci mortuū
ab aspide si fuerit adulterini. et hoc expresse
dicit pli. li. viij. ca. vltimo. **D**icit em sicut
quedam animalia indignis sunt noxia que
interimunt alienos sicut serpentes parant
mirifice illis qui de terra oriuntur sic angues
circa eufatē terre incolas non ledunt nec
infestant dormientes. alios aut auulsiq;
gētis hoies cruciat eos auidē occidētes. die

etia ibide pli. q aris. tradit in quodā mote
scorpionibz hospites non ledi. s indigenas
interimi et occidi. **D**e aranea.

Araanea vt dicit yhid. li. xij. venis
ē aeris ab aeris nutrimento nojata
que epiguo tpe longa fila deducit et
tele semper intenta nunq desinit a labore p
petuūq; sustinet in suo opere dispendiū quia
sepe ad modici flatū ventū aut pluuie stilli
cidiū tumpit tela sua. et tūc totaliter perdit
labōe suū. **D**icit aut auic. q aranea est mo
dicum animal reptile multipes. sex vel octo
habens pdes qs semper habet pdes et nunq
impares. et hoc fuit necesse vt semper esset
eius incessus equus sicut et ipsū onus et hoc
est generale in hūibz duos vel plures pdes
habet autē aliquos pdes lōgicos et quosdā
breuiores ppter diūsas qs facit opaciones
nam cu quibusdā fila subtiliat et in longū
ptahit. cu quibusdā vero pariter fila necit
cum quibusdā pte fila reptit. et qn vult in tele
superficie immobiliter se suspendit. maxime
autē inter animalia annosi corpis viget in
aranea sensus tactus. **V**nde residens in tele
sue medio subito sentit muscā telā in parte
remotissima contingit quā subito inuadit
et aggredit tanq hostē. de qua si triūphare
potuerit eā ne euadat inter tele suo fila mul
ti pliciter circūuolūt. et primo capiti infidēs
eius humiditatem sugit. et de tali muscā
venacōe viuūt. nam eius gustabile pte est
talis humor sicut gustabile apis ē mel sicut
dicit idem et aris. **I**tem in genere araneaz est
diuersitas sepus vt dicit aris. li. v. et ē foia
maioris corpis q masculus. et pdes habet
lōgicos flexibiles et habiliōes ad motū
et etia ad texturā. **E**t sicut dicit idem li. v.
tpe coitus et amoris femina attrahit marē
per fila tele. et post masculus feminā et non
cessabit attractio donec coniungant. et masculū
ponit super ventē femine et iste modus ē eis
necessarius ppter ventris rotunditatē. et ita
coniunctio marie est in hūc vltis et in principio
estatis. et aliq in autumpno et in principio
hyemis. et tūc marie sūt nociue et eaz pūctūē
amplius venenose. **I**tem aris. li. viij. genera
araneaz sūt multa. nā quedā sunt parue et
diuersi coloris et sunt acute et vlcis motus
alie sunt maiores et colore nigre. et eaz cum
antena sūt lōgica et sūt tardioris motus
nisi qn coitu stimulant. et nigre solent texere
iuxta terrā inter foramina et manēt in textura
sua quuosq; aliqua incidit bestiola sicut
musca quā deprehendūt et si hnt famē sugūt
eius humiditatem et tūc deserūt ab locū suū

ubi deponit et reseruat eam donec iterum esuriam
 paciantur et quoniam tota haec humiditas deicit
 residuum et reuertit ad venandum et non venatur
 quousque reperit quod captum est de textura et si quis
 ruptum texturam incipit ipsam reparare circa
 oritur solis vel eius circa circumiecta maxime
 laborat quia tunc plures bestiole incidunt in tex-
 turam et femina parit et venat et masculus iurat
 eam abscondit aut se in textura vel sub tela
 ne a bestiole videatur et maxime quod est magna
 quia propter eius magnitudinem non de facili
 operari facit etiam femina oua primo ex quibus
 modice ananee post formantur et statim quoniam par-
 tiuntur ponit eas in textura et statim se mouet
 et disponit ad texendum ac si in utero ma-
 ternum sunt instructe ad venandum unde statim
 aperit etiam oueremiam prode sue et est species
 quodam ananeum quod venant laertum puum quod
 ipsum incipit texere super ipsum quousque liget eius
 officium ligacione forti et tunc saltat super eum et
 pugnat quousque moriat. **I**tem in eodem etiam dicitur idem
 quod sepe inueniuntur quodam ananee in alueis
 apertis et ille corrumpit mel et sugit liquorem et sic
 circa fauos faciunt texturas et corrumpunt eos
Idem dicitur autem et plura de generacione ananeum
 libro xi. c. xv. sicut ananeum natura propria
 admiracione est digna cuius plura sunt genera inter
 que est quodam quod dicitur spalangio cuius corpus est
 exiguum variis acuminatum velox ad saltum non op-
 ium habens mollem. Alia est species maioris
 corporis et nigri coloris et cutis longioris
 minus sibi texens in angulis in quibus texit
 etiam est species que erudita et posicione et spicuas
 texit telas admirandum est tamen quousque tanto
 operi sufficit materia lanigera que de ananee
 utero ad tunc tele texturam paulatim ut crebrius
 est hinc et tunc eius uterus viri a tali materia
 vacui inuenit nec videtur esse verum quod dicitur
 democritus quod tanta est vis utris ananee corrup-
 tela ut ex eius egestionem tanta fertilitas lan-
 gine generetur. Unde democritus reprobat aris-
 totelis. quod dicit eum in hoc veritate non dixisse
 Cuius videtur esse ratio quia ananee et alia
 huiusmodi anulosa modici sunt nutrimenti et
 pui cibi propter defectum sanguinis et caloris. Unde
 cum ananea non tamen cibi capiat quoniam incompabili-
 ter ad preparationem tele continue plus emitat vna-
 que est superflua emissio quod cibi supercilio et maior
 est egestio superflua quam digestio necessaria ad
 reservationem debitam aialis ut dicit aris. vel alb.
Item plura dicit moderato vique rotundum
 et tres educit filum et miro artificio deducit
 stamina ab uno ad superum et iterum deducit
 et successaliter de puncto ad punctum lineari
 distantia filum suum et omnes lineares tractat

quousque in punctuali medio inequali distantia
 a centro copulat et connectit. deducto autem
 stamine ut ibidem dicit plura texere incipit
 a medio circumdato cele adnectens subteg-
 mina et maculas adnectens semper et quasi
 et hinc aliter per pua intervalla quod intervalla
 hinc alata foramina a miro artificio sunt nunc
 quadrata nunc oblonga nunc rotunda a tanto
 strictiora quanto sunt viciniora medio et tanto
 laetiora quanto propinqua sunt extremo. **Q**uo
 autem medio filum filo tamen in dissolubilitate
 iungat et nodum nodum applicet et connectet
 visus non indicat et rationis iudicium viri
 affirmat. **M**ia autem leuitate per fila sua que
 humanis visibus viri sunt pua se eleuat et
 quasi volat hinc tamen se transferens locum
 mutat. **I**tem dicit idem quod quod diu extrema tele
 fila ducit seu casu aliquo rumpat ipsa tela
 semper a medio incipit resartire quod ruptum est
 quousque nichil indicans in corpore tele esse integrum
 quod diu medium non est firmum. **I**tem dicit idem
 quod in eis sunt auguria nam secundum quod ty-
 ra sunt futura alia vel sublimius solent componere
 fila sua. **I**tem ibidem dicit quod multitudo ananeum
 signum est in vno acio pluuiarum. **I**tem li-
 c. xii. c. iij. de lesione stamm. dicit quod ananee
 quodam circa gemina vinearum et etiam floculos
 arborum faciunt texturas ex quibus circumdantur
 percutit arbores et vineas quando sunt in gemme
 vel in flore. **M**ocisus spalangionis est mortis
 ferus et venenosus nisi enim ei dicitur succurritur
Sed eius venenum extinguit vis plantaginis
 si debito modo apponatur et ideo venens alij
 ut lacerte et boceares puncturam ananee for-
 midantes succo plantaginis se tuentur ut
 dicit plura. **D**yal. et auic. in c. de venenis et mac.
Ananeum autem tela ut dicit aris. et plura ex
 earum visceribus quodam modo nature artificio
 generantur subtilissima et posicione contem-
 pore rethia et parat. filis subtilibus
 finis connectit et hoc ne a muscis et alijs
 bestiolis quibus tenditur propter grossitatem
 videatur. **C**um labor quidem componitur hinc
 miro modo facilliter dissipatur ignem non
 sustinet vntum timent cuius impetu rumpit
 et subito denudatur. et quousque venenosa sit
 ananea de cuius egestione visceribus tela ven-
 nenosa non est quousque post multum visibus
 medicine utilis deputatur. nam ut dicit dyal.
 tela ananeum alba et munda puluerulentis
 sordibus non admixta vires habet consistit
 gentes conglutinantes et refrigerantes. ideo
 sanguinem restringit a vulnere defluentem
 superposita vulnere prohibet fieri saniem et
 sanat plagam recentem et prohibet inflatum

la nica s̄ b̄ ulneris refardantē. Est autē gen⁹
 arance quā sp̄ alana wāt vt dicit pli-libro
 pp̄r. c. iij. et est hec aranea sum̄ formice
 sed lōge maiore corpore. rufū caput. reliquū
 corporis nigri ē coloris r̄persū albis gutt
 ulis. acerbior est eius ict⁹ q̄ vipre. Vnt
 autē iuxta furnos ⁊ molas. cuius oera ictū
 est remediū aliā eius generis ostendere sic
 passo et ad hoc oseruant cū mortue inueo
 mūtū q̄rū cortices otriti et potati medent
 molesu mustele. Est aliud gen⁹ lanuḡ in sū
 grosso apite. et doloe pūcture eius sic teo
 pionis. et eius molesu getua labefactant et
 accidit caligo et vinitus. Est et aliud gen⁹
 arance nomine mirmicaleon siue mirmice
 q̄s alio nomine dicit formicales. formice
 similis capite albo habens nigri corp⁹ dis
 tinctū maculis albis. cuius molesu r̄spaz
 dolore torq̄. et dicit formicales q̄ formi
 cas renat vt leo et earū sugūt humiditas
 sed a passerib⁹ deuorat et ab alis auib⁹ vt
 formica. Remediū autē otra molesu omniū
 amneauū est cerebrū gallinaceū cū epigus
 pipere bibiū cū vino dulci. Item coagulū
 agni potatū cū vino sanat molesu araneatū
 Idem facit cinis vngule arietine cum mella
 Item musce otrite et polite sup̄ m̄ xliū ex
 trahunt venenū et mitigāt doloe. Sunt et
 alia remedia que enumerat. h̄ hec sufficiāt
 Dicit tamē libro eo dē capitulo. vi. aranea
 longa et candida tenues habens pedes. cō
 trita in veteri oleo dicitur soluere albuginē
 oalorum.

Apis est animal multipes et breues
 inter omnia animācia anuloh et in
 secti corporis in multis optinēs pncipau vt
 dicit pli-libro. c. vi. Paruitatē sui corporis
 re compensat ingenij magnitudo. q̄uis autem
 possit inter volatilia dputari. tñ q̄ pedibus
 vnt in q̄b⁹ ē vis p̄gressiua merito potest
 inter gressibilia numerari. Vnt vero p̄peta
 tes sup̄ li. p. ij. politas in litem. a. alie sunt
 h̄c p̄peta q̄s recitat pli-libro. c. vi. sic dicit
 cēs inter omnia ē admittanda apū solertia
 qua mella contrahūt succumq̄ dulcissimū
 subtilissimū et saluberrimum in fauos con
 ponunt et ceram ab v̄sus v̄re humane po
 uālem opando conficiūt. hieme iacent et
 re onbuntur. quia vires non habent vt m̄
 iū. us p̄rimisq̄ resistant ac flatib⁹ aquis
 lomis. In v̄re autem fabas florentes ad
 opa exunt et labores nulliq̄ licet vacat
 re per hos dies. Primo fauos constituunt
 ce ramq̄ singūt domosq̄ ac cellulas faciūt

deinde sobolem et postea mella conficiūt et cō
 ponūt. tectum autē aluearis sui lacrimis et
 succis arborum gummosam inde habentiū
 per totum linunt ⁊ contra aliarum bestiarū
 uaditatis se muniūt pro vt possunt. feces
 si fuerint nimis late o frangunt et eas suc
 cis predictis limant primo autem p̄funt
 damēto sul o peris crustulam quandam po
 nunt amari saporis q̄ multi fauosi want
 demde faciunt aliam dulciorē que cere est
 m̄cū q̄ mlti dulces want. tercio ponunt
 materiā grossi orē q̄ fauoz est stabilimentū
 ⁊ illā materiā p̄polim multi want. ⁊ ista
 tripla tela a frigore ⁊ alijs in iureis mu
 munt fauos suos nō insident fructib⁹. S; ⁊
 a florib⁹ non marcidis sed recentib⁹ reco
 lunt materiā ex qua mel ⁊ cera opōnūt. q̄n
 aut flores vicini sūt o sūpti m̄tūt specula
 tores ad v̄tiora pabula acquirēda. ⁊ si
 apphenderit eas nō in exp̄dicoe exant
 supine vt alas suas protegant a pluuia et
 a vore. vt facto mane exp̄dicoe volent ad
 opus suū. habentes alas luas fictas ⁊ exp̄
 ditas ad volatū ordināt ex cubias suas mo
 re astroz de nocte q̄scūt vsq̄ mane donec
 vna oīs exatet gemio aut triplici bombo
 vt buccino aliquo tunc vniūse peruolant. si
 dies fuerit mitis futuris p̄dumant em̄ ym
 b̄as et ventos et tunc se o tinent in f̄ra tecta
 quando p̄sciunt celi tempiem futuram cum
 agnie p̄cedunt ad opem. et tunc alie ag
 gant pedib⁹. alie aḡ ore guttasq̄ lanuḡte
 totius corporis simul portat. a dolescēdores
 vero ad opem exunt. ⁊ conueniunt affertunt
 supra dicta. seniores vero m̄tus opantur q̄
 flores conportant primo onerant pedes an
 teriores et post alios donec rostro pleno re
 meent totaliter onerata. Excipiunt autem
 onustas trine vel quaterne eosq̄ exone sūt
 secundū q̄ m̄tus sunt ordinatē. et tam cū
 officia sūt diuisa alie enim domus ostruūt
 alie polunt. alie abum parant ex eo q̄ al
 latum ē nō em̄ separatim rescuntur ne in eq̄
 litas cibi tēporis et opis fiat m̄t eas fauos
 linealiter et ordinate cōponunt ⁊ in sup̄iori
 parte suspendunt. Ceras cadentes fulciunt
 primas lineas parum replent de melle. no
 uā. Simas autem maxime solent adimplere.
 apas autem getule que necessaria cōuehūt
 timent venti flatus ⁊ ideo volant iuxta tē
 ram ⁊ quando sunt onuste redeunt ne aliq̄
 flatu imp̄diantur. et quandoq̄ lapillis se
 onerant vt lapillorum grauitate sint cōtra
 venti imp̄tū maḡ fixe. m̄t n̄t eas ē m̄dicia
 velle q̄ inter sua opa spurcicie p̄mittantur

Lub 18

Egestiones apū que opānt intus ne lōgus
 recedant. alie ogerunt in locū vnū & eiūndē
 de alueari qñ aduersperascit intāt in domos
 suas et stēpunt donec illa eadem que eas
 excitauit circūuolēt. & in eodē quo excitauit
 lombo eas inuēt ad quietē. & tunc omnes
 repente aticescunt. **I**tem in eodē. ca. xij. **I**es
 per apes sūma equitas exerceat. & ferunt em
 omnes earū pacē dissoluentes & earū mella
 ditūpere cupiētes. si egē siquidē habent apes
 qui non aculeo armatus ē h̄ poci⁹ maiestate
 et vt dicit idē. ca. xvij. vel h̄ aculeū vñ
 ferendi natura sibi negat. & n̄ oluit ei natura
 ipsū seuū esse nec cito petere vlcionē. et ideo
 ei telū detrapit & inermē derelinquit. vnde
 dicit apū impatorē aculeo non vti. mīāda
 autē est circa regē plebis obediencia. nam cū
 pcedit totū examē dēca ipsū aglobat. & ab
 ipō agmine velut acie militū cingi. & vallaē
 et p̄ multitudie obsequenciū tūc t̄pis vix
 videt. **C**ū populus apū in labore ē ipse intus
 est et circūit similis excitanti. solus a labōē
 est immunis. **C**irca quē & apes affunt quedā
 habentes aculeū tanq̄ lictores q̄ auctoreitate
 assidua regis sunt auctodes & raro procedit
 foras nisi qñ examē totū debet exire cuius
 exītus intelligit ante diebus aliq̄t exercitu
 mutemurante & quasi ad exītū se preparante
Vnde si quis tunc regī apū prescinderet alā
 examē tunc t̄pis non exiret. & qñ procedūt
 singule regis obseq̄o se offerunt & ei p̄prime
 esse volunt. regē sellū humeris subleuant et
 fatigatū totū portāt. si qua laxata defecerit
 vel ab acie errauerit odorē psequit vbiūq̄
 rex p̄cedit & vbiūq̄ rex p̄sederit ibi cetera
 castia figūt regē viso totus animas exercit⁹
 ipsoq̄ amisso totum agmē dilabit ad aliū
 quia sine regē esse non possunt. ad aluearia
 subintūt quedā false apes que fuci nūcipan
 habentes magnū ventrē sicutiq̄ deuorant
 mella. & has apes interficiunt qñ eas depre
 hendūt. **Q**uando ver est humidū fetus apū
 multiplicanē & mella depaupēan. & econūso
 qñ ver est sicū deficiunt in prole & in melle
 multiplicanē. si autē defecerit in aluearibus
 cibis impetū faciunt in proximis proposito
 capiendi. & et contra eas alie acie dirigunt si
 rectorē habent & si qua fuerint apes fauētes
 inuadētibus parant eis inuafores nec eas
 iperunt h̄ pocius eas sibi associāt & defendūt
 mltis alijs de causis acies otarias ostendūt
 duos impatores cū mltā rixa. que dimicatio
 in iactu pulueris aut fimo totaliter dissipa
Item idē. ca. xij. apes quedā sunt rustice ac
 siluestres horri de aspū & ceteris inauditiōēs

sed labore & opere sunt prestāciores. alie sūt
 vrbane quarū quedā sūt brues & varie ac
 rotunde. alie sūt longe sicut vspe & ille sunt
 alijs detriores & sūt pilose. & quedā ex h̄ijs
 sūt albe que in messe mella faciūt. siluestres
 vero in arborū cavitatib⁹ mellificanē. & aliqñ
 in aliquo terre specu quibus natura debet
 aculeū vntri dserū ad vnū ictum. quedam
 autē ex vindicandi ardore ita p̄funde figunt
 telū q̄ sequitur subito intestinū & tales cito
 moriunt. alie quidē aculeū pdunt & viuētes
 vltēius mellificare nō possunt sed castratis
 viribus nocere pariter & prodesse desistunt
Dobēs fetidos & cetēos fumos maxie obiuē
 et fugiūt. in rebus aut odoriferis locūdanē
Canceroy odore si quis eos iuxta decoquat
 examinan. qñ rex eoy moxē tristitia torpēt
 fuerantūq̄ moxē omniūcanē epequias. &
 meret plebs magno dolore rege peste d̄supto
 nā cibos tunc d̄uehūt non p̄cedunt tristi t̄si
 murmurē glomēan. **C**irca corpus eius luctū
 non minuunt p̄mo nisi subtrahat mortuus
 fame & dolore moriunt. & hilaritate ergo apū
 et nitore sanitas estimat. **D**icit etiā idē
 apes multas incurrere infirmitates. nam vt
 dicit. ca. xx. egrotant qñ non perficiūt fetū
 suum inimicē vel aduersatur eis resultans
 son⁹ echo. nimis facit eas timidas iopinato
 sonitu terēs eas. inimicē etiā eis corrupta
 nebula corumpens flores quos depascunt
 aduersant & eis atanee qñ se sociant eis in
 aluearib⁹ faciunt interituras. pestifera est eis
 etiā musca quedā similis papilionē q̄ insilit
 in candelas. nam papilio depascit ceras et
 relinquit stercom ex quibus generant ter
 redones qui ceras precipuas appetunt. nocet
 etiā eis auiditas pastus quia nimia florū
 facietate replen. & maxie hoc accidit in vero
 oleo quidē examinat fiat & omnia anulosa
 et infecta precipue si capite vncto in sole po
 nantur. sed asperse aceto reuiuiscunt aliqñ
 etiā contrahunt sibi mortis & morbi causas
 qñ senāunt sibi subtrahi mella nimis auide
 deuorātes. huicū pli. **I**nfignes etiā p̄petates
 et notabiles recitat auic. li. vij. ca. iij. apes
 inquit cibant ex melle & comedunt inde paz
 sed qñ infirmanē tunc comedunt mel & non
 exerunt de domib⁹ suis. & qñ inueniūt domos
 mundas siue aluearia faciunt in eis domos
 fertiles ceras et ante osticia aluearis sunt
 nimis ampla. diminuunt amplitudinē cum
 quadā viscositate nigra que in odore ē acuta
 et edificant primo domū regis & illa domus
 similis est foramini. & post alias domos fm
 diueritate maiorē vel minorē. masculi autē

tantummodo operant domos suas et post non
 est operatio nisi ad comedendum mel et mellis
 sciendum et apes primo morantur in fauis suis
 et quasi est tempus exire et ascendunt in aliam
 secundum formam pyramidis et postea redeunt et
 comedunt mel et rex nunquam erit nisi cum exercitibus
 et masculi non habent animi nisi forte pauci et
 tunc appetunt pungere sed non possunt et reges
 apud sunt duobus modis unus tubus et alter
 in gerere sicut caelo et est in duplo maior quam
 apes que mellificat et sunt apes masculae magis
 pingues quam feminae et meliores sunt apes maiores
 et rotundiores habentes varios colores et
 apes que palantur in montibus patris et ortis
 sunt minores et meliores et faciunt simile in
 partibus et lene apes autem que non sunt bone
 non faciunt mel equale nec simile sed apes
 que semper adheret foraminibus mellis efficiunt
 mel melius aliter enim corrumpitur de facili et
 generantur in eo avarice que corrumpunt mel
Duplici de causa videntur apes mellificantes
 aculeo scilicet ad defensionem et ad humiditatis
 superflue assumptionem vis ei ignea est in actu
 et ideo cooperat valde ad assumptionem superflui
 humidi et mellis immutationem et conservationem
Item subintrant sepe alvearia quaedam muscae
 male que faciunt alias muscas parvas rebidui
 quas multi vocant gusanos et illi gusanos
 perforant et corrodunt alas aliarum sed vere
 apes sequuntur illas muscas et pungunt eas
 nec permittunt eas cadere super domos suas
 et apes mellificantes interficiunt masculos
 nocentes eis et reges malos quoniam eas non bene
 regunt sed tantummodo de melle nimis comedunt
 et precipue hoc faciunt quando mel erit paucum
 et apes parvas pugnant cum longioribus quando
 non operantur nec laborant et morantur eas
 eicere de alveatibus et per talium electionem
 meliorat et auget **E**st autem unum genus apud
 quod dicitur labion et interficiunt apes mellificantes
 et destruit eas domos et hoc est quia
 sunt vigilantes et bone custodie et quando intrant
 alvearia in melle subito se insigunt causa de
 uocandi intrantem quod non possunt euadere et tunc
 statim a veris apibus huius interficiuntur et
 ante hoc rex operat rationabiliter per duos dies
 ante sciunt alie quod rex sit futurus ut obediunt
 illi parate sint et quando reges creantur que
 libet habet ceterum unam et illa cetera non
 vult habere alium regem nisi quem primitus
 acceperit et si alius rex uenerit esse rex illi
 comitatus ipsum interficiunt et postquam experient
 pulli et fuerint pauci expectabunt societatem
 alterius epaminis et sic simul securius pro
 facientur et postquam ceperint volare pulli et

fuerint equales magnis festinant opus suum
 et seniores plurimum cooperantur **N**ulla autem
 creatura ardentior est ad vindictam quam sit apis
 quando ad iracundiam prouocatur et ideo sepes
 grandes proterunt exterius multitudo apud
 quando contra diripientes melle resistere con
 pelluntur simum et simum super omnia abhorrent
 apes et ideo laborant proceres feces et squibala
 sua quasi volant qui a eorum feces ferent valde
 et ideo ab eis domos suas valde purgant et
 virgines apes et iuuenes melius operantur et
 faciunt melius mel quam seniores et non tantum
 periciunt nec tantum ledit earum pericissio sicut
 senum **O**rant autem apes et bibunt sed aquam
 tantum claram sive prope sive a remotis hauriant
 nec potant nisi prius piccerint fecem suam et
 maxime mellificat in autumno et in vere et
 mel veris melius est propter florem nouitatem
 et ampliore puritate et apibus placet ar
 monia scilicet sonitus pericissio palmarum et ideo
 cum cantu et pluuio aut cymbalorum tinnitu ad
 alveare reuocantur et quando dimittuntur apibus
 multum de melle pigrescunt et minus operantur
 et ideo oportet ut in alveatibus eis medic
 criter dimittatur huicque auicenna li. viij.
Multa alia ponit in quibus concordat cum
 aris. li. viij. pl. m. xi. que supra. li. xij. in
 la. a vbi inuenies multa que ab aristotile et
 seneca et alijs auctoribus sunt excerpta sed
 hec sufficient **D**e boue

Bos grece boetas nuncupatur quem
 latinum bouem vocant eo quod terram terit
 cuius latitudo pellis a mento usque
 ad crura pellearia dicitur a pelle ipsa scilicet dicta
 quasi pellearia quod generositatis in boue est
 signum ut dicitur phil. li. xij. **B**ouem autem ut
 dicitur idem circa socios eximia pietas est nam
 alter alterum inquitur cum quo per collum
 amicum ducere conuenit et frequentem mugitu
 pium testatur affectum quando ipsum dicitur
 inueniri non contingit **D**e bobus vero dicitur
 pl. li. viij. ca. xl. bobus indicis camelorum
 traditur esse altitudo quorum cornua sunt in
 latitudine quatuor pedum et sequitur ibidem soli
 boues inter animalia retro ambulantes pas
 cuntur aque calide ablucione dicitur pingu
 guescere quando cornibus capitis coniunguntur
 plus laboris possunt sustinere quam quoniam ceruice
 inuicem copulantur **I**n his vero boues non habent
 palearia sub gutture sed gibbos in dorso bouis
 qui lapata habent cornua dicitur esse in ope ex
 cellentes boues nigri coloris prae habent cornua
 nimis repugnantes viles ad operandum maiora cor
 nua et spissiora habent boues qui tauri et pro castra
 greges bos in corpore et in cornibus augmentum recipit

pariter etiā pro ficit in robore & vir hūte non
 tū est cāte aofitatis nec aud acie ficut ante
 magis aut efficit domitus maturus & qetus
 paciens laboris & motus tardioris & incess
 grauioris. Itē pli. ibidē de materia bou fit in
 trimatu post trimatū aut nimis est fera sed
 ante prematuta optie vtro cū boue iuuentus
 imbuū. sociū em laboris agriculturalite habem
 hoc animal tanta etiā fuit cura apud pces
 boues nō ledere vt quū paci animo motus
 bouē occidēt sine causa pūmē tanq̄ colonū
 suū intermissit vt dicit idem. Est em aīal
 mite & mundū nō solū vsibz hoīm necessariū
 verūm etiā ad immolandū in aris deoz est
 agriū et aptū. nam ex lobus optime fiunt
 victimē et laudatissima fit ex eis placatio
 deoz. los aperit terrā vmore & incidit & colit
 arua. & ea gignendis fructibus apta reddit
 Dos armibz reficit & nutrit. pelis ei? mltis
 vsibz ouenit. eius etiā fimo terrā impinguescit
 eius cornua calefacta remollunt ex quibus
 diuerfa vascula & varia vtenfilia pparantur
 ex cornibus em bouinis fiunt pthenasthus
 quibz tela cōtra hostes iactant. hūt & toraces
 et aema quibus infemicoa hominis contra
 hostiū iacula defenfan. hūt & lucerne quibz
 fugant tenebz. hūt & pectines quibz capita
 a sordibus emundant. bouinis etiā cornibz
 vtiuntur venatores. nā cū eis terrent feras &
 incitant canes venaticos vt fugientia aīalia
 insequant. cornibus insup vtiunt scriptores
 et pictores in quibus varij colores optime
 cōseruant. vtiunt etiā cornū vsu bellatores
 quibz buccinādo socij animant. tā pugnātes
 q̄ fugientes ad acie reuocant. cornibus etiā
 vtiunt custodes turriū et castroz siue specul
 latores q̄ ipsos somitū ad vigilandū mutuo
 se hortant. ad multa alia cornua bouina sūt
 necessaria. Vnde nichil est in boue qd̄ diuisis
 vsibz non sit vtile. & etiā eius fimus vt dicit
 pli. li. p. viij. ca. p. i. fimus inquit bouis cum
 aceto iuuat cōtra doloz articuloz. ydropticis
 etiā remediū singulare est si inde ad solem
 perungant. intercutaneū em cōsumit humozē
 & sedat ac tepmit inflatū ydropticā & tumozē
 Dicit preterea pli. li. p. p. c. iij. est inqt aīal
 puulū simile scario noie burestis. hic inter
 herbas fallit bouē. & ideo sic ē dicitū q̄a pmit
 eū. nam inter herbas quas los diligit illū
 animal se abscondit qd̄ animal los deuorat
 dum herbas incaute capit. burestis autem
 deuoratus iecur bouis subito sic inflammat
 vt ipsū cū cruciatu maximo tandē rumpat
 vnde ppter onus quo bouis certij premit &
 ppter doloz stimuli quo pūgit los burestis

veneno dū eius ventē subitat inter cibos cū
 interitu cruciat. **De bubulo.**
Bubulus dicit bou custos. qui ipsoz
 est custodia ex officio deputatus. hic
 boues pascat et nutrit et ad pasqua
 eos bucit ac vducit. & dū sunt in pascu p
 ptes eos colligit & onectit eoz ceruices iugo
 pmit & aratro eos iūgit cū stimulo pigritates
 cōpellit ad labores. & vt vniformit amat tra
 hāt stimulando eos cogit sibilo. & cantilena
 eos dimulcet. & vt libencius iugū ferāt vris
 melodia alliciat ipsoz & inducit. naturalit em
 boues ficut & cerui diligunt melodiā vt dicit
 auic. cū virga eos dirigit & vt rectū faciant
 sulcū ipsoz instruit nec solū cogit ad arandū
 vtrū etiā ad tritumandū cōpellit et ad cōferm
 gēdas fruges in area circūducit. finito laboē
 a iugo eos soluit & ad presep vt reficiantur
 eos ducit. **De bubalo.**
Bubalus est a boue diminutiue dicit
 eo q̄ similis sit eis lobus. Est autē
 animal ita indomitū q̄ pre feritate
 iugū non recipit in ceruice. bubalos affrica
 pcreat. In germania aut sūt boues agrestes
 hūtes cornua intantū pēsa vt regijs mēsis
 ppter insignē eoz capacitatē ex eis poula
 fiant vt dicit ysid. Est aut animal magne
 fortitudinis. vñ domati non pōt nisi circulo
 ferreo naribus eius infixo quo circūducitur
 nigri aut vel fuluū est coloris paucos & mros
 habens pilos. cornua habet frontē cornibus
 validissimis circūseptā. cuius caro non solū
 est vtilis ad escā vtrū etiā ad medicinā. nā
 vt dicit pli. li. p. viij. ca. p. i. caro bubali cocta
 vel assa hoīs moesū sanat. cuius medulla cū
 dextro cere affūpta aufert pilos palpebrāz
 et medet vicijs oculoz. sanguis ei? cū aceto
 sūptus reidentē sanguinē mīce sanat. cuius
 vngule vel solee bubaline cū mirra cōferm at
 dentes motos. lac bubalinum valet contra
 viscerū torfiones. nā sua pinguedine delimit
 ea. vnde cōtra diffentriā multū pdest. valz
 cōtra ictus sphenū & scorpionū. & cōtra venonū
 salamandre & cicute. vulnera recentia sanat
 fimus bubali calefactus sanat apostemata
 dum et eoz duricias spargit. fel eius valet
 contra caliginē oculoz. Sunt & quidā boues
 agrestes mīce magnitudinis & tū sūme sunt
 agilitatis. intantū em sunt agiles vt finū
 quē proiciunt cicius eleuent super cornū q̄
 possit decidere super terrā. Vñ boues odiūt &
 persequunt omne tubū siue rufum. et ideo
 venatores tubis se induūt vt eos puocent
 ad eos insequendū. venator iā videns bestia
 appropinquantē tetro magnā artoē & foris

se abscondit. bos vero comibo fortit impingit
 in arborē q̄ p̄p̄is comibo ab arborē de sine
 et sic de tenus vnatoris iaculis ofundit et
 prosteruit et vnaf. Est aut aliud animal
 simile boui agrestis h̄ non ē tāte magnitudis
 maxime habet cornua multū alta et acuta cū
 quibus deicit arborē et arbusta sed et caua
 est quereus robora deponit vsq; ad terrā qui
 gracia pastus tandē caput submittit inter
 frutices subtilia et plura v̄gulta siue v̄m̄ia
 habentes quaz̄ oplerioe et adheſcia cornua
 bestie circūligant et obligant. vñ diu luctās
 atq; illas oplexas v̄rgulto obuoluciones
 magis ac magis se intricat atq; ligat. atq;
 diu luctās ab illis ligaminib; se nō expedit
 p̄mo forcius se nuoluūt p̄ indignacōe alte
 mugit. cuius vocē horribā audiens vnator
 scit bestia illaqueatā fore et de tenā. vñ ipsā
 secare venabulis impetit et occidit bestiam
 accerrimā in v̄gultis quā in nemorib; m̄gnis
 inuadere nullatenus ausus fuit. et hāc bestia
 vocat phisilogus ap̄teleonē. Cuius dictis si
 fides adhibenda est mirū videt qualiter tam
 fera bestia de v̄rgultis et nemorib; modicis
 cornua non epeit que eis de comibo ingētes
 arbores deicit et p̄steruit. Est preterea quedā
 species bouis siluestris quā arif. in li. viij.
 circa finē vocat borikue. et dicit q̄ magnus ē
 sedm̄ q̄tā tate tauri. et est similis taurō. et h;
 etines descendēs ad duas partes. s̄pi aliaz
 sicut in equo ē videt. et eius pili sūt magis
 molles pilis equi et breuiorēs. et etines eius
 otinui vsq; ad oculos. et color eius v̄gens
 ad rubū colorē vel atrinū. et vox eius assimu
 la. vñ tauri. et h; cornua aligūlū iacua ta
 et in vnoquoq; cornuū suūm capere potest
 medietatē mensure que dicit bos et nō habet
 dentes supiores sicut taurus. nec crura eius
 multoz̄ pilozum et assimulant lane et findit
 vngulas habens in pedibus duos solula res
 et cauda eius est breuis respectu corporis. et
 ip̄e auat terrā et erigit in auādo sicut taurus
 et habet duā autē multos ictus patientem. et
 carnem habet valde dulcē. et qñ vnaf fugit
 ac quiescit. et cū debilitat pugnans proicit
 sterus per quatuor passus. et hoc facit qñ
 timet. Canes aut venatici odorant sup sterus
 et dū circa talē odorē occupant bestia fugiēdo
 elongat. Item dicit arif. de vacca agrestis li.
 x. et quādo appropinquat animalis partus
 adunabunt ex eis multi. et prius ogrega
 bunt sterus circa ipsū et ponunt sicut murū
 et hoc est aīal multi steroris vt dicit arif.
 idem et etiam auicenna.

De basilisco.

Basiliscus grece latine dicitur regulus
 eo q̄ sit vt dicit ysid. rex serpentū
 ipsū em̄ videntes fugiunt et timent
 etiā serpentes ipsi. olfactu em̄ suo eos necat
 flatu et etiā aspectu interimit omne viuū
 ad eius siquidē aspectum nulla auis illesa
 transit. et q̄uis procul sit eius ore obusta
 deuorat. a mustelis tñ vnaf quas homines
 ad cauernas deferunt in quibus reguli de
 litescunt. nichil em̄ sine remedio ille parens
 omnū de relinqt vñ visa mustela basiliscus
 fugit que illa persequit et occidit. Est aut in
 longitudie scipdal albis maculis lineatus.
 reguli aut sicut scorpionēs atēcia h; sectātes
 et post q̄ ad aquas peruenierit ydrophobos
 et limphaticos faciunt. m̄toriant em̄ ipsas
 aquas et mortificas reddunt eas. vocatur
 quoq; regulus a m̄ltis fibulis. nam fibulis
 occidit anteq̄ mordeat siue pungat. huic
 ysid. li. xij. c. iij. Oli. aut li. viij. c. xxij. dicit
 sic. ap̄d inquit hesperios et hiopes fons est
 qui a m̄ltis estimat caput tūi iuxta quē est
 quedā fera que atoblesas appellatur corpore
 quidem modica omnibusq; membris m̄ta
 p̄grane caput gerens et semp̄ habet deictū
 super terrā. alia internecto esset humani
 generis. quia oēs qui eius viderint oculos
 exp̄iarēt. Eadē basilisci serpētis vis est quē
 ferena p̄uicia ḡmit. h̄is in lōgitudie mag
 nitudine. xij. digitoz̄ cū dū a capite macula
 velut diademate insignit. Sibulo os fugat
 serpētēs n̄ fletu m̄ltiplici reliquū corp̄ ipellit
 h̄ celsus et exctus in medio gradie et incedit
 de siccis frutices et herbas epurit non solū
 tactu vñ etiā sibulo et afflatu circūadiacēcia
 omnia destruit et corrumpit. tantū etiā est
 venenositatis et p̄miciē q̄ tangētē se am
 hasta longissima sine mora interficit et con
 sumit. hunc mustela comat et v̄m̄it. Cuius
 deo natura nichil placuit et sine pari. mors
 itaq; basilisci mors est mustele. et tan dem
 mors mustele dicit esse fetoz̄ basilisci. et hoc
 quidem verū est sed nisi mustela pastu a feri
 caciōe rure herbe p̄ta talē mortiferū p̄mit
 munit vt dicit arif. etiā auic. primo igit
 mustela rura herbā quīs amara comedit. et
 sic v̄tuti succi herbe amare nature hostē m̄tra
 p̄ida aggredi et deuicat. et quīs basiliscus ire
 medialit sit venenosus q̄dū viuūt in cinere
 tñ abustus veneni maliciā p̄dit. aut cū in
 opacoib; alkimie vtilis credit et maxime in
 t̄m̄mutacōib; metalloz̄.

De totace.
 Detax q̄ rubea dicitur genē tane vne
 nose habitas in terrā pit et in hūore
 vt dicit plin. p̄ xij. c. necturē. et v̄tustā

et sentē pellē dicit eas deponē affiduo passu
 quāda herbarū. Venena tñ sibi semp tēse
 uātes pūgnāt ota ananē et spālāgionē et
 benesio plātagis eay venenū supat et pūc/
 autē. cuius venenū credidē esse frigidissimū
 Et ideo omne membrū quod tangit reddidit
 in sensibile et stupidū ac si esset congelatū. Al
 liquidē ē virulentū et ideo ad itā se animat
 ad omne tactū vnde q̄to plus tangit tanto
 turgescit amplius et inflat. quot maui sub
 ventre ēspargit tot noamētis vigz. venū
 cuius obnoxiū fore phitel. oculos hz q̄si
 igneos et lucētes et est tāto pnciofior q̄to
 et ei aspectus ardeciō inuenit. et quū clā/
 ros habet oculos obit tñ solis aspectum et
 querit latebras ac fugit ad caūnas q̄do sol
 cōstitit et iphū tabijs terre suphicies reuouet
 Verbas bulces diligit et eay radices ome/
 dit h̄ omedēdo eas inficit et corūpit. et ideo
 in ortis cura q̄ busonibz et ceteris venenosis
 est inimica plantari oīcūit aut v̄tute arde/
 ne accēdāt ad alias herbas et radices q̄ ibi
 crescant omedantur. loca verda muscida et
 simōsa buso diligit. dorifera aut loca mltū
 obit. vnde dicit q̄ vineis incipientibz flo/
 rete fugiūt. q̄ odoīe ipsarū nō possunt sustē/
 nere. De busone at dicit pli. p̄. c. iij. sūc
 tane multam venenose q̄ dicitur tubera que
 viuūt in reptibz et tubercis. q̄ sic sūt gādio/
 tes sic et ceteris sūt pnciozes. et sūt coloris
 alteri subnigri alteri subruhi l̄ palidi et sub/
 citini. Istas at rubeas dicit habere duplex
 icarū vñ est sūne venenosa et aliud ē tene/
 diū et daf p̄ aridōo ota topiū seu venenū
 Dporet at ipsa experiri. p̄icē aut icare in
 nido formicay. parte venenū. sam formice fu/
 giūt. aliā p̄te appetūt et illam oportet retinē
 et vsu resuare. Mira de hīs cetera trahūt
 autōs vt dicit pli. Dicit em̄ in eius la/
 tero dextro esse os oculū quod p̄iectum in
 aquam feruentē facit eam subito frīgerari
 nec vas ferue. et postea mī os p̄mitus epi/
 maf. et illo officulo vānt magi ad amorē
 et odiū dicitandū. Dicit em̄ mde q̄rtanas
 posse saluari. Quātūmqz autē v̄mis ille sūt
 venenosis p̄ incineatōne tamē et obustione
 amittit vim veneni et recipit maximā v̄tutē
 medicine. Valēt em̄ miro modo ad carnis et
 cutis aliq̄ casu p̄dite reuapacionē et neruoz
 solidacionē et vulnerū desiccacionē et curam
 si debito modo illo anere quis v̄tatur. quere
 ista de rana in litera. De lombice

Bombex est vermis quidam nascens
 in frondibus cyprissi. Fraxini mori et
 trabinthi vt dicit pli. li. i. c. p̄. iij.

phid. autē dicit lombicis est frōdes v̄mis
 ex cuius reptum lombiciniū dicit. appellat
 autem hoc nomine eo qd euacuet dum fila
 egerat et in eo remaneat solus aer vt dicit
 idem. miram autē recipit hic vermis in mu
 tacionem. nā p̄mo nascit sicut v̄mis humil
 eruce que robit folia oletum et pampinos
 vinearum. hic vermis frigoris in paciens
 lombices telas aranearū modo reptit et p̄mo
 sibi corticē sive domū in qua habitet et ota
 herorem hyemis se defendit. tertiam autē
 suam facit in pedum suoz ministerio quibz
 subtrahat filum suum et p̄tinat et sic id in
 telam ordinat et componit

De camelis
 Cameli vt dicit phid. li. iij. a greco
 nomē sūt sortiti eo qd q̄do onerant
 inclinantes et accubantes cōm one/
 tantibz humiliant. greci em̄ came humile et
 breue dicunt vel dicuntur a camue qd grece
 curuum sonat. quia in tempe q̄do recipiūt
 super se pondera super anteriores poplices in
 curuant. Cameli itaqz alia sūt onerifera
 et mansueta ad portanda hominū pondera
 depurata et inueniunt amulā regionibus
 Sed potissime in arabia et disse sunt cameli
 arabici a camelis aliarum regionum. nam
 arabici duos habent in dorso gibbos. Sed
 reliquarū regionum cameli in dorso habent
 vnum tantū vt dicit ph. in eodem pli. v̄ro
 li. viij. c. p̄. di. c. sic. Cameli inquit inter
 armenta pascat oriens quoz duo sūt genera
 bactrice scz et arabie. arabici cameli bimam
 habent tubera in dorso. bactrici tantū habent
 in dorso in quo portant et alium in pectorē
 cui inuābāt. Cameli superiori ordine dencū
 vt boues carunt et rumināt sicut bos et ouis
 vt dicit phid. li. iij. vngulam tamen nō dis
 uidit vt post dicit. veloces sūt multam vt
 dicit pli. et ideo valēt in prelijs dmittēdis
 et etiā in mercibz de ferendis. vltia assuetū
 camelus nō p̄cedit sp̄ acū nec plus cōsuetū
 onere suscipit ad portandū. odium ha tent
 naturaliter contra equos et sitim etiam per
 quadrūū tollerant et quādo bibūt urebāt
 aquā aliter potu nō gaudent. Viuūt q̄dā/
 genis annis quidē autē etiā et centenis et
 aliquādo etiam tabiem incurrunt. Castit
 cameli qui bello preparant. fortiores enim
 cohitu penitus denegato hucusqz pli. De ca/
 melo vero dicit auic. sic. Camelus inqt mouz
 p̄mo pedē dextrū sicut et leo. et solus habet
 sup dorsū additamentū. et hz pedes scissos et
 in scissura hz pellem ad modum pedis anse/
 rini et ille scissus sūt carnose sicut scissus

pedis vti. et ideo faciunt eis homines so-
lidae et abluunt eis pedes ne pedu tenel-
tudo subtus ledaat. et aliqui in corde illius
inuenit os sicut in corde cerui et habet. iij.
conos in duabo mamillis. sicut vacca et ca-
mela se inclinat et vadit sup genua quado
appetit cu masculo copulari et desideriu eius
est feruens tepore amoris et tuc parū ome-
dit. et semp appetit coire iuxta locū illum
vbi primo coiuu. et vt dicit arif. li. v. ap-
propriat camelis q solitarij sunt in motu-
bus amoris tepore et nullus potest appropiqre
eis nisi pastor et vga cameloꝝ est neruosa
et valde dura. et ideo hnt ex ea corde arauū
Item ibide in eodē. cameli habent tepus de
terminatū ad coitu et amore. femina trahit
in vtero p. xij. mses et nō coeūt ante triē-
niū et post pū qescit p. anū. Itē dicit idē li.
vij. q sunt qdam gna cameloꝝ q castant
vt sint ad fuge omōdū apōtes. et dicit q
tales cameli sūt velocētes equis. et hoc ac-
cidit ppter aplitudinē passus. h de hoc qre
if. ia de bromedatio Item oia incestuosos
de camelo. qā camelus vt dicit arif. li. vij.
nō coit cū matre sua. coopiebat em mater
cuiusdam cameli pallio in qdam ciuitate et
salauit sup eā filius eius qui sendēs eam
matre suā descendit anq coitus oplexet et
momordit ingematoē et occidit ipsū. repē-
plum est arif. et ponit simile de eq cuiusdā
regis. De camelo insup dicit pli. li. xi. cap. xxx
vij. Cameli caluescūt inter qdrupedia sicut
homo et sic strucio et qdam alia ite vlti-
tilia. Dicit etiā idē q iter aialia nō cornu-
gera camelus in superiori maxilla nō habet
pores dentes. et ideo ocordat cū animalibz
ruminatibz in dentibz et in di. p. sic de vteris
sed nō in cornibz. idē dicit arif. li. xij. aial
cuius dō est materia spmōsa habet multos
ventres vt camelus. et aial hns cornua nō
h. dētes in vtraqz mātibula. et ppter hoc
camelus nō h. dētes i vtraqz mātibula h in
vna tm qūis careat cornibz. nō ario igitur
fuit vter camelus tal di. spois et assimilatur
vteribz aialiu carciū dentibz i mātibula su-
piori. et fuit cō aō dēcū ei sic aial hntis
cornua et seqt ibide. Et qz dō cameli ē spū-
nosus nō ario fuit lingua ei? carnosa ppter
duriā palati. natū ergo palato vtiē sic
ppter tēstē dēcū. et ppter h. tumiat camel? hē-
hntia cornua. qz vteris ei? vntō hntiū cor-
nua assimilāt recipit itaqz cibū i pmo vntō
tō pū? idigestū. in so aut icipit digē. in
tēto meli? in qto digestio pū? oplet. et
ista vterū diūstas fuit nō a ppter grossiciē

nutritiū siue cibi qz pax dētibz in olit cibū
Item arif. li. xij. camelus nō habet fel dis-
tinctū super epax sicut nec elephas. cūa
epatis natūā habet valde sanam et sangnē
naturaliter dulcē et in talibus aialibz non
inueniatur fel. aut si inuenit in uemis valde
gracilibz inuenit. et ideo dixerūt antiq sicut
anticeisti qz cameli ppter puacionē fellis
sunt vite lōgioris qz diucius viuūt aialia
parū habentia fellis qz illa q habent multū
et ideo posuit anar. qd fel esset causa infir-
mitatū oim acutū qndo scz multiplicet ad
pulmonē et ad alias ptes corpis se diffū-
dit. Sed dicit arif. hoc esse falsū qz multa
aialia in quibz inuenit fel acutas et mortū
fem aliqndo sustinent passiones. vt patz
in camelis quibz accidit aliqū pōdaga et
rabies. Unde ostringū f. pdes sui et interficiē
eos ista infirmitas et tū carēt felle vt dicit idē
hucusqz arif. de camelo etiā dicit ost. in die
vntūsalibz. Camelus ē animal calidissimū
ex natura et ideo naturaliter est macilentū
Calor em totū trahit sangnis vntuo freatē
et ideo remanet sine mltā qssicē et camelum
lac subtilius est lacte alioꝝ aialiu et min-
vntuosū et minus nutritiuū. magis autē ē
calefactiuū diureticū. i. appetitiuū et diuisi-
lac em nichil aliud est q sanguis secundo
coctus. et ideo lactis sapor. camelis saluus
est et acutus. Unde hūorū grossorum est in
cistūm et attenuatiū cui vactiuū lac est
otariū est em grossū vntuosū et multum
nutritiuum. alias proprietates quere infra
de bromedatio De cameleopdo

Cameleopbus vel cameleopdal est
animal ethiopiū vt dicit phid. li. xij.
et pli. li. vij. c. xij. caput hns cameli
et collum equū et crura et pedes bubali et
maulas pbi. em bestia maculis albis tu-
tilem colorem distinguētibz sup aspersa. et
ideo a capite cameli et maculis pbi. cameli
opdalis ē wata vt dicit pli. est aut bestia
magis aspectu qz feritate aspiciā in tantum
mansueta qz etiā ouis fere nomē accepit vt
dicit idem hoc autē animal fuit inuidum
fm inosayam legem quo ad esum h nō q
ad sacrificium. nam vngulam findebat vt
bubalus et tumiabat vt camelus et ideo eā
o medere emt fas vt patet deut. xij.

CAmeleon huiusmodi est bestiola pua-
diuisa varietate colorū aspersa au-
corpuscū ad varios colores qz vt
dēt facillia cōfusione variat nō inuenit aliq
aliud aial au? corpuscū ita recipiat color
oppositū immutacionē vt ibide dicit phid.

Secundu at auicē. camelion idē ē qđ stellio
 quia lucet vt stella et eciā immutat colores
 quia est animal timidū q̄ pauci sanguinis. et
 ideo colores mutat. et ē qđtrplex hñs faciē
 lacertū q̄ yngues acutos q̄ recuruos q̄ corpus
 asperū q̄ duā autem et ad modum cocodrilli
 Aris. dicit sic li. iij. Camelion inqt ē animal
 in corpore simile lacerto cui⁹ latera sunt ob
 longa puenencia ad inferi⁹ sui ventris sicut
 piscis q̄ mediū spondilū dorsi eius p̄minet
 sic spondilū piscis. et faciēs eius ē sic aial
 ex parte q̄ finia q̄ h; caudā valde longā q̄ ei⁹
 extremū ē gracile et hab; pedes reflexos sic
 lacertali q̄ quilib; pedū diuiditur in duo. et
 opatio vn⁹ ad alterū ē vt pollicis homis
 ad residuū man⁹. et qlibet isearū p̄ciū diuis⁹
 dicitur in digitos. et habet yngulas similes
 ynguib; auū. totū corp⁹ ē asperū sic corpus
 hardā. oculi eius profundati et sūt magni
 rotūdi q̄ otinent a corio simili corio totius
 corporis eius et cooperiuntur ab ipso q̄ gnat
 oculos suos frequēter circumq; et alteratur
 calor eius qđ do inflatur corū eius. et habet
 colorē de climātem ad nigredinē et sunt in eo
 macule nigre et hec variacō ē in toto corpore
 eius q̄ maxime in oculis q̄ in cauda. et eius
 motus ē grauis valde et in morte ei⁹ turpis
 coloris. et id qđ ē in corpore suo est modice
 carnis. parū em̄ habet nisi in capite q̄ radice
 et caude vbi parū habet sanguinis. similiter
 in corde q̄ in renis ep̄uitū ab eo q̄ in circū
 tu oculorū quīs sic parū q̄ eius cerebrū est
 p̄pe oculos et si qđ diuiserit corpus in duo
 p̄manebit in op̄acionib; suis p̄ suū spiritū q̄
 reman; modicus motus circa corp⁹ q̄ nō h;
 splenē q̄ man; in animis sic lacerta Duculq;
 arif. Olim⁹ vero libro. p̄. vij. c. viij. sic dicit
 Camelion ē simile cocodrillo sola curuatura
 dorsi q̄ caude amplitudine distans. nullum
 animal eo pauidius estimat. et ideo mutat
 color eius. vis em̄ ei⁹ maxima ē q̄ tra acū
 p̄itū genus. detrahīt em̄ accipitres ad se
 volantes q̄ p̄bet ceteris animalib; voluntate
 laceiandos Caput eius q̄ guttur si cū que
 cinis lignis accendat p̄mbres facere q̄ totū
 trua democritus asserit. h; hoc dicitur pli.
 Qualecū; sit animal inter mūda op̄utatur
 Unde sup leu. xi. dicitur eficius in cesat et p̄e
 infirmitate mansuetū se fugit cū sit crudelis
 Dicit at camelio viuere solo aere sic talpa
 ex terra q̄ allec ex aq̄ q̄ salamandra ex igne
 Verius Quatuor ex puis vitā ducūt elemētis
 Camelion talpa maris allec et salamādra
 Terra cibat talpā flāme pascūt salamand
 bñ. Unda fit allecis cibus aer cameleonti

De caprea
QAprēa est filuēstris capra a carpedo
 dicta. Unde ysi. li. xij. capros et ca
 preas a carpendis virgultis quidā
 dicunt. Vlij vero sic eas dictas putant qđ
 carpant aspem. nō nulli vero dicunt eas sic
 vocari a strepitu crurū. Unde vocant capree
 filuēstres capre quas greci pro eo q̄ acutis
 sine videant dicitas appellauerunt. moiat
 em̄ in excelsis montib; et quīs de longinq;
 vident tamen venientes venatores. herdem
 dicunt q̄ ybices q̄ ad instar auium ardua
 loca petāt ita vt de sublimitate vix obtuti
 bus humanis pateant vt dicit ysi. li. xij. et
 subdit. hec itaq; aialia in petris abruptis
 om̄eant q̄ si aliquādo hominū approxima
 cione per veritatem presenserint. vel feratū
 de altissimis saporum cacuminib; se se vte
 cipitātes in suis se cornib; suscipiūt illelas
 Unde dicitur eciā et dāme siue dāmu. e vt
 dicit pap. q̄e infra in littera. d. de dāmula
 ē itaq; caprea velocissima in arsu. leuissima
 in saltu. acutissima in aspectu. dulcissima q̄
 ad gustum. tenerissima et sanissima quo ad
 esum. sagacissima quo ad pastum. nā visu
 gustu q̄ olfactu discernit inter herbas q̄ ar
 borū ramulos quo; extremitates tenens
 comedīt et depascit dicit eciā pli. lepar⁹
 capre filuēstris bibit lac et vim langoris
 eūtat

De capreolo
QAprēolus vt dicit auic. est animal
 in india simile hinnulo siue ceruoy
 filio q̄ apud nos eciā nō mutat de
 tes et qđdo eius dentes sunt magni signat
 vite diuturnitatem in eis et habet pul
 ros oculos et acutos. et arist. li. viij. Capreoli
 filuēstres habeat sapiēciam quōdo vulnēat
 querūt pulegiū ceruinum et comedunt ipsū
 vt extrahāt lagitras de corpore si q̄ in ipis
 sūt in hie exuelocitate motus q̄ assiduitate
 discursus. caro capreoli a supfluo humido
 exhonēat et eius caro tenerior et digesti
 biliore efficit. et saporis ac odoris ei⁹ gūtas
 amputat vt dicit ost. pastus gracia de locis
 altis ad alciōa tendit et inter herbas sa
 lubres q̄ nopias odore diiudicat q̄ discernit
 fumit at abos et yngulam findit. Non
 yngue nō cornu nō dente sed sola velocitate
 fuge a cornu venato; in sulcis se defendit.
 Unde quando in campstrābo. persequit ad
 montana fugiens alta petit. In montibus
 indie sunt quidam capreoli qui ad herbis
 aromaticis q̄ odoriferis pascuntur in quorū
 ynguib; sunt quādam cauitates in q̄bo hūo
 res quidā ad apostemata colligūtur q̄ p̄mo

ad maturitatem et motum et frictionem rumpuntur
et a corpore aut pilosis folliculis abstrahuntur
et substantia que infra pelliculam continetur summe est
odorifera et inter aromatica maxime preiosa
in medicina plurimum utilis et vtiliosa ut dicitur
dialysata et placent illud mustum vulgariter non
minimus

De capra

Capra sicut et caprea a capendo vultu
to et herbam summatibus est dicta
quia semper sursum tendit ut summatibus
tes capiat et carpat et comedat foliorum ut dicitur
yhi dicitur. De capris autem dicitur philosophus li. viij. c. j. Capres
magis prout fetus plures sed magis quatuor ferunt
in utero quoniam in se habent sicut oves. capre etiam
piguedie steriles sunt. autem triennium minimum vtiliter
gignant. et in senectute ultra quadragenarium accipiunt
unt in nouebria ut in marcio pariant vel in
aprili turgentibus vultibus non omnibus sunt
cornua. huius quibusdam sunt in hijs indida annorum
per incrementum notantur auribus eas spinare et non
natis archelaus est autor et raro sunt sine
febre. et ideo tamen capris que ouibus ardeat et
calidior est cubitus ut tradit idem. nec minimum
dicuntur eas videre de nocte que de die de pre
det omnibus de mto villus que armitu vocat
hoc villo si quis vna ex grege trahat cetera
stupentes expectant. Idem etiam dicitur euenire cum
quidam herba aliqui ex hijs momordet. morsus
earum arbori oliue maxime epicalis est. Nam
oliua labendo sterile facit. et hac de causa
minime quedam non per melabam capre. sole
declinam ad occasum ut dicitur simul non edunt huius
post aise ab inuice iacet. In alijs autem horis
aise se continent et auis vultibus ad inuicem
in gramibus de pascuis. Vultibus plerumque de capris
autem dicitur aris. li. iij. h. In multis regionibus
habent lac sine impugnatione nec expectant
impugnationem huius accipit vtiliter et cum eo frictionem
mamilla et eribit primo saguis. deinde erit
simile samel et post erit lac bonum non peius
quam impugnatum. Itaque li. vi. capre viuunt per vna
anos et frequentat coitu vbi ad senectutem
et aliqui prout gemellos si habuerit cibum
ducentem et maxime si caper bene nutritus
erit et si in pregnata fuerit contra impugnatum ventis
septentrionalis piet mares. et si contra meridi
dionalis femina. et debent vertere facies contra
partem septentrionalis quam debent coire. Itaque ibidem
li. viij. Capre sicut oves comedunt herbas huius
oues carpit herbas vbi ad modicos et maxime
net stabiles in pascuis. capre vero cito mor
uent a locis et accipiunt tantummodo herbam
extremitates et melius impugnantur post
potum aque salte. et quando mouentur capre
post meridiem potabunt plus aque et

quando comedunt sal ante prout habebunt multum
fluxum amamillis. Itaque li. viij. m. capris sicut
et in ouibus est prout intellectus in tantum quod
vix sciunt egredi ad pascua vel regredi nisi
ab aliquo deducant et si quis accipit quidam
capra et subito exeret erigunt. et alie et respi
cient eam solido aspectu et plus autem capra
sicut et omnium hominibus est necessarius. nam
lacte et carnibus pascit famelicos. pelle et pilis
vestit nudum. summo et locone. vna imping
uat humum. nichil vtiliter est in corpore capre quod
non sit vtile ad victum vel ad vestitum vel ad
vsum necessarium medicam. nam ut dicitur phi
li. pr. viij. c. j. cornu caprae incinematum et pilis
multa venenorum supantur. genera corrodiunt
accensis serpentes et fugant eorum remedia
carnes supflue et recentis ac niue gignant.
restingunt huiusmodi in moderati fluxus et vul
nera putrida et corrosiua et in acrisata vel
fistulata eorum beneficio remediatur. pelle capra
recedente obducit vulnera et sanant sangu
ine capra cum medulla decocto topica vne
excludit et morsus reptilium et ictus scorp
ionum autem pulmone calido capre sup modicum
venenosum posito venenum extrahit doloris que
angustia mitigat eius felle calido oculorum
depellit macula corroditur visus acuitur et
oculos clarificat. Hecur carminum assu contra
elephantiam adiuuat si incibus sepius assuat
eius sinus contra multas infirmitates opitum
lac. nam ut dicitur idem summo caprae podagrici
alleuiant si eam sepius hircorum cum succo
edete misceatur. Urina etiam caprae calefacta
topica auribus instillata dolentes aures san
nantur. has et multas alias ponit medicas
nales proprietates. Unde dicitur philosophus ibidem
milia remedia. Et hoc autem de monstrat
quod quidam ut ait mirror. cum febre non dicitur
carere ad hoc dicitur aris. quod est quoddam ani
mal quod fugit lac caprarum et quando fugit
mamillas lac amichilat vel corrumpit quod
est in eis et extrahit inde capra. De capra que
infra de hircis

De cane

Canis a greco nomen supsit ut dicitur
yhi dicitur. grece enim canos dicitur. quidam
enim eum a canore latatus dicitur sic
vocat. nichil autem ut dicitur idem sagacius est
cane. plus enim sensus ceteris animalibus huius
nam sua nomina canes recognoscunt. dominos
suos diligunt. dominorum terra defendunt
predomis suis mortem se subiciunt voluntarie cum
domino ad pream currunt. Corpus domini
sui etiam mortuum non delinquit. Dore
etiam sanguine prede vestigiaprehendunt.

Lib 18

hutti anu sforciu diligunt sine hominib; s
 eia esse non possunt vt dicie idem ysi. vbi
 sub bi. Solent aliquies canes lupis admiscei
 ex quibus nascunt canes seui qui licet ex
 quibusda noian. solent eia mdi caniculas
 nocte in siluis dimitte alligatas q a tigris
 inhiunt ex quibus nascunt canes acerrimi
 tam fortes vt pteerant feroces bestias vt
 leones huicq; ysidorus li. duodecimo. ca. ij.
De cane autem dicit pli. li. iij. ca. pli. de
 animantibus que nobiscu degunt fidelissimi
 sunt canes homini atq; equi. pugnasse em
 tanes pro dñis suis oia latrones ocepim?
 ofecto q; plagis audiuimus eos vlucres ac
 feras a dominoy suoy corporibus abegisse
 lamiatu atq; latratu homicida dñi sui zelus
 ostiti coegisse. legimus eia carmentu regē
 ducentos canes ab epilio rebuisse et contra
 resistetes inim audacia preliasse. **Canis** eia
 laz omis dlice noluit ca pte cibum dño suo
 interfecto et sic dolore pite et media osuptus
 est. legimus eia calonu senatorē placencie
 ab armatis oppressu canē defēbile nec pus
 vulneratu q cane interempto. sic canis ticij
 sabini eu in carcere nec in morte derelict. sed
 mestos edens vlulatus cu mortuo mansit
 cui cu quida cibū abiecisset ad os defuncti
 cibum tulit et cadaver in tiberi proiecto vt
 corp? sustetaret salies inter fluuiū innatauit
 accurrente multitudine ad spectandū fidei
 animalis. itine qñis lōga ad memoriā
 reducūt. et amissis dominis ad eoy domicilia
 soli per longa terray spacia redite o suerūt
Canis mitigat seueria hoie humili odente
 in venatu eis precipua sagacitas inest. nam
 vento et odore per aquas feras fugietes pfe?
 quunt et eoy deprehendens vestigia latratu
 et rostro feratū latibula abdita prodūt. ex
 tigris et canis tam fortes generant canes
 vt leones vincat et elephantes sicut egyptus
 est alexander magnus in cane qui sibi a rege
 alane ē tñmissus qui primo in eius pñencia
 leonē ofregit. deinde abducto elephate canis
 visa belua horē tibus per totū corpus visus
 ingēti latratu pmū insonuit. dein artificiali
 dimicatione elephante tam diu inhit q in
 terrā cadē coactus fuit. p? annua etate canis
 gignit octogenis dieb; in vtero gerit. cecos
 caulos parit. qui qto longiori nutriuntur
 lacte tanto tardius visū accipiūt. nunq? tñ
 visū accipiūt post vicehimū primū diē nec añ
 septimū. **Quida** dicit q qñ vn? solus nasci?
 nono die videt. qñ gemini decimo die. qñ
 trini die vndecimo. et ita qto plures parit?
 tanto tardius oculi eoy ad videndū apūnt

Quet et vni atuli nattero abiciunt totide
 ad luce diebo vt videant rearda. optim?
 est fetus qui nouissimus cernece incipit. vel
 que primo defert mater in cubile. huicq;
 pli. li. viij. ca. pli. vbi multa alia dicit. **De**
 canibus aut dicit arif. li. ij. canes no ciciūt
 dentes nisi forsan duos. et qto sūt minores
 tanto habent dentes albicos et acicicos. et
 appi h? agnoscam? canes antiqui a iuuenib;
 quia senū dentes sunt nigri et obtusi iuuenū
 vero ecouerso. **Ite** ibide li. v. Canes masculi
 mouent? ad generacionē et coitū cicius q? feie
 et cicius generat leporarij q? alij vt dicit ide
 li. vi. cicius femina qñ impregnat per septē
 parte anni idest per quadragita dies. et sūt
 eius filij ceci per duodecā dies et non accedit
 ad eā masculus nisi septo mense post parū
 et quedā impregnant in. plij. diebo qd est
 fere quinta pars anni. et filij istarū remanēt
 ceci. iij. diebus. eia quedā per tres mēses
 et est quarta pars anni. et filij istarū erunt
 ceci per septemdecā dies. vñ p? q? fetus
 cicius in vtero pñiunt? tanto cicius gaudēt
 visu quādo sunt editi huic mūdo et masculi
 mouent? ad coitū cicius quia qñ incipiunt
 leuare crus ad mingendū qd fit post sep? vel
 septē mēses qñ nigrescūt. et accidit canis le
 poratus qd dā appriū q plus possūt generare
 qñ sūt in labore qñ sūt in qete. et possunt
 viuere masculi decē annis et minus viuunt
 leporarij masculi q? feie app? labore masculoy
 et sic non est in alijs. quia magis viuunt
 mares q? feie vt dicit ibide. Alij autē canes
 vt custodes domoy et ciuū viuūt diucius q?
 quatuordecā annis et aliqñ viginti vt dicit
 homerus. **Item** li. viij. canes qñ inhiant
 comedunt radices herbe cuiusdā vt vomat? et
 sic sibi medent. **Ite** dicit pli. li. xvij. vni?
 naciones inqt idest medicinas et purgacōes
 vomitas primo ostendit canis qui repletus
 cibo nospio gramen comedat et per vomitum
 liberatus fuit. **De canicula.**
Quicquid dicit esse mater canū cuius
 matris est oblonga per lōgitudinē
 ventris collocata hñs per lōgitudinē
 vtra plura contra se inuicem ordinata que
 impregnacionis tpe intumescūt. que parit
 plures filios sed semper cecos quos tamen
 tenerrime diligit et morsu ac laetatu eos
 defēbit et si de latibulo filij epierit eos inter
 dentes sine omni lesione referre oseruit. et
 primo melicōe et formosicōe reportat. qā eū
 tenetius diligit. et ideo ei mamillam cicius
 porrigit et extendit añ tēpus coitus et ocept?
 vt dicit arif. li. v. per dies septē quandam

inſtruoſam inuindiciã eicit & tunc inſernat
 et apoſteratur ei matris & tunc non appetit
 coitũ ſed fugit & ſed poſt purgacionẽ melius
 concipit ſalubriusq; parit & poſt parũ etiã
 multũ hu nozẽ fleumaticũ & groſſũ eicit & et
 ideo corpus caniale tunc marceſcit vt dicit
 idem Item muoni lac in canialis añ parũ
 per pluẽs dies & cici in leporeijs q̃ in alijs
 et primo eſt lac ſpiſſũ & poſt ſubtiliaf & poſt
 parũ eſt oueniens & viuũt minus caniale
 q̃ canes omniũ ter. h canes venatici maſculi
 ppter labrẽ nimĩũ et diſcreſũ minus viuũt
 et q̃ ab vrine grauante ſe eponere de ſide
 ſat eius non erigit ſicut maſculus h reſidẽs
 inferius ſe inclinat. Caniula igit matre eſt
 minor corpe & gracilioz viribus debilioz circa
 fetus educationẽ ſollicitioz animo maſueſcoz
 niſi q̃ nutrit fetus. Eſt aut ad inſtruedũ
 maſculo habilioz & etiã corpe ppter mebroz
 flexibilitatẽ agilioz ſed ppter debilitatem
 nettoz in curſũ minus durat Canũ igitur &
 caniulaz nobilitas atrebi in facie & roſtri
 protenſa longitudine & ampliã die pectoris
 et ilioz ſiue inguinis ſtrictitudine. nã canis
 nobilis circa renes & ilia etiã ventẽ reſtigi
 ſed circa anteriora pectoris dilatat & aures
 etiã longiozes & flexiliozes & tibiaſ autem
 habet epiliozes & graciliozes & etiã alcioces &
 hoc fuit neceſſariũ vt eſſent ad motũ et ad
 curſum agiliozes & caudã etiã habent ceteris
 canibus pliozẽ & reuſuiozẽ & minus etiam
 habent de carne q̃ canes ruales & hũt etiã
 pilos breuiozes & rariozes & etiã planiozes &
 nam ſi eſſent multũ piloſi & villoſi in curſu
 nimis maleſcerent & ſi nimis carnoſi mole
 carnis oppreſſi minus curret & ſi caudas
 haberent longas inter crura dependẽtes eoz
 curſũ non modicũ impediunt & per hũ & etiã
 caude dependenciã non animoſi ſed timidi
 appareũt Sunt ad hoc canes nobiles circa
 beſtias & ſeras ſilueſtres inſequẽdas & capi
 endas ſerozes & ſeru. circa vero homines et
 beſtias ſunt valde maſueſci & ſi aliq̃ contra
 hoies extraneoſ exſilicũt ſtatĩ a ſuo impetu
 ſe opeſcunt. Canes etiã nobiles cũ ceruũ vel
 lepore ceperint non ſtatim deuoẽt q̃ capiũt
 ſed potius predã ſuam diſio ſuo derelinquunt
 viliozi parte pro ſua porcione vtputa oſſibo
 et ſanguine denti ſũt ſino ſi nichil potõis
 penitus habuerint ppter hoc predã am aliã
 inſequi et eradere non dimittunt.

De alijs proprietatibus canum &
 Vnt et alie canũ pprietates minus
 laudabiles & nam canes toliſimum
 conſtinũ ideo eſt appetitũ immo de mũ

paciẽtẽ & tantũ aliq̃ per famẽ eruciant q̃
 inſani & rabidi ſunt Nam canibz accidunt
 inſemitates ſicut canicies ſquinãcia & rabies
 vt dicit arif. li. viij. omnia animalia q̃ ſũt
 moſa a cane rabioſo in ſurã rapiũt preter
 hominẽ qui aliq̃ euabit beneficio medicine
 Dicit aut oſtã. in viã. li. vltimo. canis eſt
 naturaliter frigidus & ficcus. cui migra coleã
 domina que ſuperhabundans & putrefacta
 vel corrupta ipſũ rabidũ facit & hoc attingit
 maxime in autũpno et in vxe que alij canes
 fugiunt tanq̃ peſte & ſemper eſt profugus &
 ſoluagus & vabit nuẽdo & cancellãdo ſicut
 ebrius & currit ore apto ac lingua dependẽte
 ſaluã nimia & ſpumofa de eiõ orificio pfluẽte
 oculos habet reuerſos ac rubicũdos & aures
 retractas & caudã inuoluit in corpas & q̃uis
 oculos habet apertos non tñ offendit ad oẽ
 obiectum pedem ſuum contra quamlibet rem
 impugnat & contra vmbã ſuam latrat. que
 timentes canes fugiunt & latrant contra ipſũ
 Carnẽ autem intinctã in ſanguine moſure
 eiõ nullus canis attingit & q̃ ab eo mordeũt
 ſompiãt terribilia & in ſumpno ex putre
 factione ſũt timoroſi & inſane ſine ſtupidi
 ſunt vndiq; circumſpicentes et inſpici a
 nullo paciẽtes & ſi inualuerit paſſio incipiũt
 abhorere omne potũ & timere aquã & latrat
 vt canes & ita timent aquã q̃ cadunt pre
 timore & hij moriũt niſi medicando eiõ ciciõ
 o curuat. Curas autẽ & remedia queẽt ſup li.
 de morbis ſe; de venenis. Dicit autẽ pli. li.
 pxi. q̃ ſub lingua canis iacet aliq̃ vnicũ
 qui grece dicit licta qui facit canes rabidos
 quo extracto ceſſat morbus. Item dicit idẽ
 tanta eſt violẽcia moſus canis vt eiõ vrina
 calata nocet homini & maxie ſi habet vlcus
 vel vulnus Item ibidẽ qui vrinã ſuã eiecerit
 ſupẽ vrinã canis rabioſi dicit ſtatĩ ſentire
 dolore illũ & lutoz. Item canis eſt itambus
 et malicioſus & ideo vt ſe vindicet lapidem
 de quo proicitur ſepe mordet & tanto furore
 moſũ lapidem arripit q̃ dentes proprios
 ipſe frangit & non lapidem ſed apriũ dentẽ
 valde ledit. Item fraudulẽtus eſt & dolofus
 vnde & ſepe tranſeuntibus blandiendo cum
 cauda quaſi aridet quos retro mordet q̃
 minime conſiderant. Item obit baculos et
 lapides ac vgas timet. Inter notos audax
 eſt et animoſus et omnes mordece nititur
 omnes terret ſed tranſiens inter extraneoſ
 nichil audent. Item auidus eſt & gulofus & et
 ideo ſepe caduẽta ita auidẽ comedit q̃ v
 mita ea reicit & ſed poſt cum eſurierit quod
 turpiter auomit turpius redõdit ac eſumit

Lib 18

Item canis inuidiosus e et ideo dicit auice
 qd oarte herbas colligit qbo wntu se pue
 gat inuides e doles q herbe eff. acia quis
 recognoscat. dolens eia puerfus canis h qd
 alius canis ignotus hospiciu subintro eat
 timens ne ppter eius pscia sibi depreat
 et ideo pugnat ota cum Item apidus est
 e pais e ad epnendu supflua studiosus. et
 ideo ossa carnosu e medullata q deuome no
 potest canibo no comunit sed ai diligencia
 epont in abscondito e oaltat que ai eluric
 solus wnt Item imundus e e libidinosus
 Unde dicit arif. li. vi. Canes tam femine q
 matres coitu vntur q diu viuunt. ita enim
 imundicie libidinis se exponunt q in re
 matre et sorore no discernit q ad coitu. Et
 ideo fm legē mofayca eqli imundicie sub
 iacet oblatio de pio amis vel amiale e de
 ipcio meretriciale pscitate. na tales misera
 pstone omni libidini indiffester deseruunt
 animo more. Item atiquo amis piger solet
 esse e desideriosus Unde dicit arif. li. viij. q
 canibo in semio accidit podagra e pauci ex
 eis euadut qn pod agrici efficiantur. et ideo
 tota die dormitat sup fumaru iter muscas
 et inter ymes maxime autē tunc a muscis
 infestantur circa oculos lippientes et circa
 aures in qbo e potissime pterofus. et quia
 aliqdo terribido pfont eius aures pre pi
 gencia no sumit vires vt se epauendo eas
 abidat e expellat sed vix aliqiens quado
 ota faciem eius volitant post eas captando
 ai ore crepitado detabo eas fugat. Tandem
 canis pterofus veste vel sine collo ei? alli
 gata violēter de fumaro trahitur. in fl. uo
 submergit e tuc terminat sic eius miseria
 vita ac finit. nec eius pellis detrahitur nec
 eius caro comeditur nec sepulture comittitur
 sed muscis et ymibo finaliter derelinquitur

De canibus

Catuli sunt canis filij diminutive sic
 dicitur sicut et catell. Nam abusiue
 sic vocant filij aliar bestiaru vt dicit
 ysid. li. xij. Hii catuli nascunt gñaliter ced
 et quo ad vidēdi actū imperfecti. nam catuli
 canū nascunt ai dētibz seruatiz q uis valde
 pūis Omne autē animal habens dētes per
 modū serre diuisos e gulosū et bellicosū vt
 canis lupus leo panthera e huiusmodi. et
 omnia talia animalia gñant fetus imperfec
 tos vt patet sup libro eo de de animalibz i
 generali. et in omnibz faciētibz filios mō
 pletos causa e gulo sitatis qā si ex p ectaret
 vñ ad oplmū fet? matre sugēdo iterficeret
 et ideo. oporet vt festia fit in talibo natura

que supra li. E. nam sicut dicit solin. Catuli
 autē canum quōdam apud veteres erant in
 summo honore habiti vt dicit pli. li. xxiij.
 Catulos inquit lactentes adeo puros estis
 maucunt ad cibum antiqui eiam vt eos
 placadis numinibz offerret loco bestiarū q
 sanguine nichil cōtra to fia putabat vtili
 et adhuc in presenti iulient autores contra
 morsus venenosos vulneribz salubriter ad
 hiberi. nam catuli aperti et ictibus serpetis
 appofite calidi venenum extrahunt dolorem
 mitigant et ad hiberis remedijs membrū
 sanctum tūc reddunt vt dicit idem. et hii
 catuli quanto nascunt dicitur tanto vili vi
 dendi recipunt tardius vt supra dixit ap.
 Similiter qto nobilioi lacte nutriti tato
 tardius in vldendo perficiunt. matrem ad
 hoc ceci diligūt vce e odore eā recognoscūt
 mamas eius requirunt et si mater lac aliq
 casu oppresserit aciori dente papillam cō
 pūit e lac vberius effūdere denāu acimie
 matrem cogunt quando elurūt queru lādo
 et clamitando vbera mātrena querunt e ita
 dicitur suggerere mammas in ordine pto vt
 iacueant in matrice et ille catulus qui for
 tior est ac melior prius ad lac admittit et
 a mare diligēt tenentius et fouet. a canis
 venaticis abus ex industria debet subtrahi
 ne eos ofigat ex pastu supfluo impinguat
 Ex nimia em castitate et impinguatione ab
 predā segrmores. et ad cursu ferēt tardior. s
 quia autē animalia sunt melancholica ex cō
 plexionali qualitate ex dispo sitione tamen
 membroz sūt agiles. Sūt em leti plurimū
 ac ludentes e hoc accidit ex etate. quando
 vero sūt sepabiles a lacte tūc sūt habiles
 ad instruendum et hoc tam ad venandū q
 eiam ad ludendū et ad gregem custodiē
 ac lupis et tuandū. qui vero ad custodia
 domus sūt de putādi debent de die in loco
 obscuro includi e vinciri e sic de nocte erūt
 contra fures magis seu. nam talis canum
 e officium de die qescere e dormire de nocte
 vero vigilare et ota fures curiam circare.
 v inuicibil em est canis qui de die viglat
 latrat e circuit de nocte vero dormitat e la
 titat e obmutescit. malus eiam canis siue
 sit senex siue iuuenis. qui de die custo die
 oues a lupis dum sūt in pascuis de nocte
 eas strangulat dum sūt in caulis

De castore

Castor est bestia mirabilis que cum
 quadrupedibus viuit et graditur in
 terris. sub aq̄s autē natat e omozat
 ai natalibo sic piscis sct e castor a castando

hic wātus vt dicit yfīd. li. xij. Nam eorū
testiculi medicine sūt apti ppter q̄s cū p̄sen
serint venatorē ipsi se castant et moribz sua
virilia apūtat et detrahūt vt dicit idē de q̄bz
cicero ait. hie dicit se ea pte corporis apt
quā maxime expectant. et iuuenat. Cui se
emuchū facit capiēs euadere dāpno testi
culi. dicitur aut castores sibi qui et pontici
canes dicit. **Hucusq̄ yfīd. De castorbz at dicit**
pli. li. xi. c. iij. ponto inquit vnū dicit gen
animaliū esse. q̄s nūc terrenā nūc aq̄ticam
domos et cūnas sibi edificāt miro artificō
ducit vitā in extremis aq̄z et fluminū ripis
p̄uatas. **Nā** hec animalia ppter m̄ grege
uiuūt. suā sp̄m diligūt. p̄ ariter eciā agre
gati sibi dentibz ligna p̄scindūt et p̄cisa
de silua ad latibula sua miro modo defere
et deducūt. nā vnū p̄ vehiculo p̄dibz ele
uatis sup̄mū in terrā sternūt inter cui⁹ corp
as et crura absca ligna ordināt et ponūt
et eū trahētes ad suas mānūculas a lignis
ipsū eponēt et multa subtilitate ex cōp̄ta
materia habitacula forcia sibi pant. Sunt
aut eorū domūculae bicamēte p̄tricamēte
que q̄si p̄ tra tabulata seu solaria sūt dis
tincte. Aqua crescente loca sup̄iora inhabitāt
de crescente aut in inferiōri pte habitaculi
se se locāt et p̄ q̄ddā forā mē in solario q̄libz
ex industria p̄parato caudā suā q̄ pisces ē na
ture submittit aq̄ sū aq̄ p̄scia nō potest
caudā eius sine corruptione aliq̄ p̄manere.
Animal autē mirabile et monstruosū cuius
caudā tāū piscis et totū residuū sui corporis
naturā habz q̄drupedis animalis. **Est** autē
in magnitudine ad modū pui canis. habēs
pedes q̄si caninos a pte posteriori cū quibz
p̄ncipaliter ambulat. a pte vero anteriori. iij.
habet q̄si aserinos cū quibz p̄ncipaliter in
aquis natat. pellem habet valde p̄dosa in
pro q̄ venat. dētes autē auctos et serratos
ad modū canis. nec est vlcis motus quia
habet tibias valde breues. habent aut ca
stores duos testiculos in magnitudine p̄por
tionē cum puo corpore nō habētes. et hos
castorea nominat. **Et** de hīs dicit pli. li.
xxij. c. iij. sic Castores inq̄t sibi amputant
testiculos q̄s castorea dicit. ne capiātur a
venatoribz. **De** zat septi⁹ diligentissim⁹ me
dicine p̄scutator. p̄mo dicit eos sic esse ob
strictos et spine dorū sic ad herētes vt adi
mi nō possūt sine vitā aial. **Ite** idē dicit plat.
et eā dicit. q̄ nō ē tāte discretōnis q̄ sciet
se liberāe taliter. et hoc cotidie p̄ in casto
ribz q̄ in diuisis locis iueniūt. **Vñ** dicit yfī. c.
p̄hifio. de eoz castore nō ē vsualibz fibris

sed de aliquibz alijs aialibus q̄ castoribus
assimilant intestinalis ē forcia intelligēdū
valet aut castoreū vñ et nō sophisticatū et ma
ximas corporis passiones vt dicit pli.
ibi de m̄ maxie si fuerit castoris nec nimis
iuuenis nec nimis senis et sic sūt eligenda
castorea duplicata. ex vno neru de p̄ndēcia
et vno neruo copulata. q̄ talia non possūt
defacili ad vltimū. sicut em̄ accipiūt vñ
aialis et replēt eam sanguine castori addito
inodico vero castoreo ppter odorē et mobilit
p̄teris ppter saporē acidoem et colligunt
collū vñ vt videat esse neruis. **Sed** ab
vno collo duas vñcas dependere ē imposs
bile et ideo illud castoreū est melius q̄ du
plicatū dependet ab vno neruo. **Est** em̄ eligē
dum q̄ mediocrit in sapore ē acutū. quia si
nimis est acutū et q̄si terrenū sophisticatū ē
maxime si nō hz neruos intricatos vt dicit
dysal. bene laudabile est q̄ mediocriter est
acutū et glutinosū nō habens saporē horribilē
neq̄ salū. q̄ cū sale aromatico frequēter vt
dicit pli. ibi de quāto aut ē recēcius tāto est
melius et efficacius in medicā. et est signū
q̄ nō est adulteratū. q̄ndo duo testes habent
q̄sdam pelliculas vt folliculas sibi efficialit
ad herentes plenos pinguedie vnicuosa p̄
vij. ānos potest in multa efficacia cōseruari
et debet poni in medicā sine pellicula exteriori
et modo debito ponderari. vñtatem em̄ habet
dissoluedi cōsumendi et attenuandi. **Loca**
neruosa maxie cōfortandi. **Vnde** valz cōtra
multa mala nam epilepticis ouenit et sub
uenit contra capitis frigiditas passiones pa
lissim lingue soluit et loquelā reddidit subito
ablatam si tantū sub lingua resoluat cōtra
vniuersalem corporis palissim valet si decoctum
in vno cū rutia et salua in potu sepūs affu
mat. excitat cerebrū et cōmouet confortat
sternutacionē puocat. ppter q̄ inde eiam
litargias excitat. sompnū puocat et occidit
si cum oleo rosacio caput castoreo pungat
etia venena fortissima vt scorpioris amnes
et ceraste serpentis et prestere opiulatur vt
dicit pli. li. viij. c. iij. eius eiam vrina valz
ad quelibet p̄dicta vt dicit idē et puocat
mēstrua aduuat cōceptionē et multa alia et
eius pmguedo maxie ē efficax in vnguetis

De ceruo

Ceruus a cereston grece. i. cornu di
latine vt dicit yfīd. li. xij. vbi sub
dit dicens. cerui inquit serpentium
sūt inimici q̄ cū se gūatos in hermitate p̄sen
serint spiritu natiū eos extrahūt de cauis
et supata p̄mide vñem eoz pabulo repant.

diptannū herbā ipsi p̄m̄t̄is p̄bideēt nam
eo pasti exaciūt sagittas q̄n a venatoribus
vulnerant mirant̄ aut fistulati sibilū et in
armoia delectā. Erectis auribus acute audiūt
submissis nihil-fluā inmensa et maria t̄l̄sūt
et forciōses t̄c in nat̄do p̄cedūt q̄z clunibz
debiliores in nat̄do capiā supponūt q̄ sibi
iūcē succēdētēs labiā leuā p̄d̄ fēt̄ hucisq̄
psi s. **E**a de verba dic̄ pli-li. viii. c. xxxij. vbi
addit ad hec verba. Cervus inquit est aial
placidissimū qui eū v̄gētē vi canū ad hoīez
vltro fugit. **E**t q̄n cerua est paritura minus
cauet semitas feris cognitas et secretas post
ortū arcuū sedes accipiūt et ortuā mēsiō
partus fēt̄. **I**nter dū etiā gemios in p̄endo
edunt a tpe conceptus femine a matribz se
sep̄ant et discedūt sed mares relicta tabie
libidinis seuiūt glebas et feroces vngulis
fodiunt et eoz rostra tunc nigrescunt donec
ab ymbribz aliquibus abluant̄. femine
autem ante partum purgantur et v̄ntur
q̄bus dā herbis quibz fetus in v̄tro melius
retinet̄ et in partu facilius liberat̄. post partū
duabz herbis sc; camo et filolis paste redēt
ad fetum et illaz herbaꝝ succo imbuta filijs
lactis exhibent nutrimentū. partus editos
ad arefū exerceat et se parare eos ad fugam
docent ad p̄cipra eos ducit et saltādi modū
eis indicant et ostendūt. et tunc mares soluti
de siderio libidinis pabula auidē petunt. et
vbi nimis pingues se senserūt latibias que
runt. quia incommodum corporeis ponderis
p̄t̄m̄sūt. et q̄n fugiūt arefū non cōtinuāt
sed statī respiciunt et q̄n ad eos p̄pe ventum
fuerit rursus p̄s̄idia fuge querunt. auribus
erectis v̄c canū audiunt et fugiunt quibz
submissis p̄s̄ialū non p̄s̄enciūt. tante sūt
simplicitatis vt oēs mirant̄ et susp̄at̄ noui
tate. vnde equo vel bubalo ad eos accidētē
ita in ipsū respiciunt q̄ hominē prius iuxta
se v̄nientē et sagittis impetere volentem nō
attendunt. q̄n transfatant maia gregatim
orbine incedūt et ope vicaria se iuuantes nō
visu sed odore terras petunt. et cū ceruus aial
sit cornuū hoc inter animalia habet p̄p̄iū
q̄ annis singulis in vere mutat cornu suū. et
tunc est meritis. de die sibi querit latibula
et latet quousq; crescētibz cornibus iternata
noua sibi abueniat armatura. **Q**uando autē
deicit cornu dextꝝ ob inuidiā abscondit illd
dolēs ne quis inde accipiat medicinā. de p̄p̄
hōdie ceruoz etas p̄ cornuū amos. q̄a am̄s
singulis sibi additis ad viuendū supaddit
vnu vsq; ad septē annos et ab eo tpe annis
singulis familia renascuntur nec potest etas

discerni. solūmō senecta de cūbo declinat aut
em̄ paucos aut nullos h; nec cornibus imis
ramos p̄mo ante frontē preminēt minozibz
si fuerit castrati anq̄ habeant cornua vltē
nō nascunt̄. et si post nunq̄ amittunt. q̄d iū
cauent cornibus nocte p̄cedunt ad pabula
nō de die. calori solis ea exponūt vt inducēt
ad arborem ea postea leuiter fricant eorum
fortitudinē exp̄iētēs ac prurium quē ibi
sustinent corticis duricie ammouentes. et cū
ea senserint rotata p̄dēt ad pabulā apto
q̄n; exp̄ attritu arborū ab edēa arborū inherētē
innodant eoz cornua et sic facilius capiunt
serpētibus cōtatiānt̄ inantū q̄ odore cornu
exp̄usti eos fugiūt. cū coagulū oim anguū
sanat morsus. diuissime viuit p̄ q̄ centū
annis q̄d cōp̄tum est per ceruos captos per
centū ānos post mortē alexādrī ab eorum dē
torq̄bus aureis ad optos et signatos. febriliū
morbos non sentit hoc animal quoniā sibi
medēt̄ contra morbz hucisq; pli-li. viii. ca.
xxxij. **S**cōm aut aris. et auic. ceruus ē aial
nō habens fel nisi in intestinis. et ideo habet
intestina amata et fetida. et ideo nō comedūt
cadauera nisi famelici supra modū. **I**tem dicit
aris. li. ij. aliqui putant ceruos habere fel in
auribus vt dicit aris. sed hoc ē falsū vt dicit
auic. h; q̄dā humiditātē simile hūiditātē
splenis. **I**tem idē sanguis cerui sicut et leporis
nunq̄ coagulāt̄ sed semper manet liquidus
contra naturam trū bestiaz. et nullū animal
mutat cornua nisi ceruus cuius cornua sunt
solida et ideo ponderosa. vnde ipsa nō abicit
p̄pter pondus. et habet conos. q̄tūoz m̄gnos
dentes in vna pte conī et q̄tūoz in alia quibz
molit cibos et duos dentes alios q̄si almos
et mas habet maiores q̄ femina et declinat
ad inferius vt dicit auic. **I**tem aris. li. viij.
opina. inq̄t de ceruo q̄ inter oīa q̄d dupedia
siluestria sit discretissimū q̄d p̄t̄ iuxta viā
vbi animalia p̄pter homines non accedunt
Et fugit lumen solis cū filijs et querit loca
densa sicut cauernas lapidum que non h̄nt
nisi vnu introitū q̄n ibi potest pugnare cū
alijs animalibz. **N**am vt dicit ibidē. ceruus
pugnāt etiā ad inuicē pugna forti et victus
obedit obediēcia forti. et timet maxime vocē
vulpis et canis. **E**t ceruus q̄n ipinguat latet
ne inueniat a venatoribz et p̄t̄ pinguedinē
iterficiat̄. et subdit ibidē. vnācō aut ceruoz
sic sit. vnus venatorū sibilat et canit. et ceruū
delectat̄ in cantu et sequit̄ ipsū cantū et inter
alius eū trahit cū venabulo et occidit. et q̄n
agitat ceruus fugit ad fluiū vel stagnū si
potest transfatare aquā resūptis vitibus exp̄

aque frigiditate euadit venatoris. qñ autē capie mugit & lacrima. Item qñ canes ipsū insequunt & inuēit biuū non directis auerit vestigijs h̄ nunc istac nunc illac trāsuerſalit mutat salus. & tūc conat trāsire p̄ multos passus vt sic per otalios & ambiguos salt⁹ eius vestigia a canib⁹ odore ipsū insequētib⁹ difficilius sentiant. Item vt dicit idē cerue difficulter pariunt fetus suos qđ cognoscit p̄ inuentionē corpis & rugitū. & idē dicit diaganter vt facilius a partu liberet et cum pūit subito dmedūt secundā aīq̄ in terrā cadat & opinā de ista secundā qđ fit venenū vt dicit idē. Alias cerui appetates psequūt arif. li. viij. quas supra pli. recitauit. Dicit aut pli. li. xxvij. cerue aī senſit grauitatē lapidē deuorat aīus beneficio adiuuant. et idē lapis in ipsa mortua qñ i eius exſecra⁹ mentis reperit. & hic lapis miro modo dicit iuuare mulieres qñ sunt pregnantes. Item faciunt ossicula que in eius corde inueniunt vt dicit idē. & ē illud os qđ inuenit in corde ceruoz supra modū vtile. oīa mltas corpis passiōes. & in omnibus nobilib⁹ ofectionib⁹ admisceē vt ait diaf. pli. & etiā ostan.

De ceraste.

Cerastes est serpens cornutus vt dicit ysid. li. vij. habet em̄ quedā cornua ex vtraq; parte capitis ad modum cornuū arietis circūflera. totū autē corpus suum occultat sub arena solis cornibus sine coopaulo delectis q̄ vidētes auicula credūt de cornibus qđ sunt venes. et dum aues ea capere & inde refici nitunt a doloſo serpente & improuiso subito capiunt. obſidet em̄ vias et semitas occultas & tam hoies qđ equos qđ incaute per semitas ambulat aspiciat occulto mōſu interficit et occidit. Glosa aut super penult. c. genj. videt dicit qđ cerastes spēs est reguli qui tante est pnciei qđ si eius venenū solūmodo vngulam equi tetigerit et equū & equitantem subito pimeret & necaret. & ideo vbi nos habem⁹ fiat dan sicut coluber in via cerastes in semita. dicit alia lā fiat sicut coluber in via. & fiat regul⁹ in locato. Alij aut dicit qđ genus est aspidū sūme virulencie & malignitatis. quee supra lā a de aspidē qu ibi fit mēdo de ceraste.

De cornu.

Cornu vt dicit arif. li. iij. ē de natura ossis. osse mollius. cartilagine durū fiat & vngula animalū. & oīa talia possunt mollicari ad ignē. et dicit ibidē qđ colores cornuū sicut & soleaz erunt fm̄ colore piloz corpis aīalis. vñ si coriū est nigz tunc pili & cornua erūt nigra & sic de alijs. Danē

autē aīalibus cornua ad sui defensionē loco armoz. & idē ponunt in extremitate capitis vt sp̄ sint para ad elistendū iniurie ipugnātis et oīa cornua sunt vacua & caua et rotūda preterqđ cornua cerui qđ durāsūt & solida. & et sūt multe ramificatiōis. Et nullius aīalis cornua mutant nisi solius cerui qui omni āno semel picit sua & vnū abſcedit qđ vix potest inueniri. Vñ dicit pū. vade vbi certius picit cornu suū vt dicit li. viij. Item dicit li. iij. forior ē oīuacio cornuū aī autē qđ aī osse & idē dicit arif. qđ quedā aīalia mouēt cornua sicut auriculas in regione que dicit aīf mte. Et dicit auic. ex hoc dicit arif. de sua terra que diceba⁹ sic. Eadē aut est materia cornuū & vnguiū & soleaz quia fumus vaporosus a cordis calore resolutus vt dicit ostan. & ideo animalia magni sumi a natura forti a calore cordis resoluti vi caloris ad extrema corpis trāsfiunt magna hnt cornua & forcia & maxie si ista funosa materia vel ppter nimā sui subtilitatē trāsſeat in pilos. vel si min⁹ fuerit terreftris & grossa in dētes trāsſeat & i aīmos et ideo optime dicit arif. li. vij. ca. de dētib⁹ qđ aīalia hñcia in vtraq; mandibula dētes & aīmos nō hnt cornua vt pz in ephātib⁹ et in apris. Dia etiā qđrupedia dētes hñcia in inferiori mādbula tm̄ & vngulas scissas hnt cornua & ruminant & hnt duos ventres sūmo plures vt sup̄ dictū est. Vnde pluralitas cornuū se habet osequent ad scissurā soleazū et ideo asin⁹ indicus habet cornu vnū tantū et soleā integrā sicut equus sed non rumiāt vt dicit arif. & auic. tanta aut est affinitas inter vngulas & cornua qđ iubet arif. v accā patientē dolere in vngulis pedū vt aī oleo & alijs medicinis inter cornua mungat. De vtilitate aut cornuū & vnguiū dictū est sup̄ lā b de boue.

De cocodrillo.

Cocodrillus a croceo colore est dicit vt dicit ysid. aīal qđrupes vt dicit ysid. li. xij. in ca. de piscib⁹ in terra & in aquis valens longitūdie fere. xx. cubitoꝝ dentū & vnguiū immitare armatū. tanta ē ei duricia caris vt quīs forciū lapidū ictus in tergo recipiat nihil oīno curat. nocte i aq̄s die in terra q̄ſcit. Qua i terra fouet qđ ouis anseris sunt maiora. masculus et feia vices seruat. hic quidā pisces serua cristā hñtes tenent ventris deficcātes interimūt. Et dicit qđ sol⁹ inter aīalia supiorē mādbulā mouet hec oīa dicit ysid. Et dicit pli. li. viij. e. xxvi. dices. cocodrill⁹ ē aīal milū inhabitās si que vsu mē aīalia terreftria cēt sola supiorē mādbula ep̄tū imobili mōſu iprimūt vnōſū.

Lib. 18

Dices h; horribiles ad modū pe. imis sū
 ferre et culmos ad modū apti. Nullū aīal
 autē ex tā pura origine crevit in tā magnū
 animal sicut cocodrillus. Animal est valde
 gulosū q multū comedat. vnde qd est satur
 iacet iuxta litus ructās pte ēpleōne. sup
 uenit autē auis modica que dicit apud eos
 aīspillos. apud ytalos at dicit aīuū xp
 q volat ante os eius quā aliqciens a se r
 pillēs tandē fauces aperit aīu et eā intrat
 pmitit. et hec aīuula pmo eum leuiter
 vngūbo scalpit. et ei facit quēdā pūctū
 in aīu dulcedine delectat. statū obdormit
 aīuula at eū sentit. eū dormitē statū illabif
 in eius ventē et qñ relū statū eū pforat et
 corodit. In ventē valde mollis. et ideo a
 pifebō spinas q cīstas pīnulas ī dorso hntib;
 de facili sup atur. Et subdit p h. hec belua
 insequit fugiētē et eis est terribilis h fug
 gar est oīta h ptes. ebētēs at habet oculos
 q diu ē in aqua h extra aquā nimis acutē
 videt. In hyeme p quāto mēses marim e se
 ab seōdit h in vere ex t q q diu viuūt semp
 coīcēt vt dicit. Ducus h. li. viii. c. p. vii.
 Dicit at p h iologus cocodrillus h quēdā
 inuenit hominē circa litus interficit eum h
 potest et pterea pforat sup eū et postea de
 uiat ipū. et dicit q de eius fimo h vng
 uenū vnde facies mulierū sophistiant vt
 senes et rugose iuueūte p tepus videntur
 De herbis libenter comedat inter q s emdroz
 serpens parū h s qui ei immitatur aute se
 inuoluit et dum cocodrillus herbas carpit
 h pntem tā s gluit qui inter s ventē eius
 omnia interiora carpit et sic interimit eum
 et occidit et sic illelus epīt. Item y h. li. xij.
 et dicit q idem vms isidia cocodrillo q
 dormit q tūc inuoluit se in luto q intrat p
 dētēs eū. Dicit adhuc sol. q m h diaf q bus
 dām puīs aīuū q grānt inter herbas nili
 que uolāt ppter calōē sol et intrat ventē
 cocodrilli et comedūt vermes ventris eū et
 sic purificat belua a vmbō. Dabit at corū
 valde durū q vix gladio pforat. habitac
 in aqua tam de die q de nocte. quia aqua
 calidior est de nocte q de die. retinet enim
 m dios solis q ibi agitantur et sic fit calida
 ipsa aq et nō habet liquā p m nētē ad vōc
 se adū. h habet puā liquā m pte inferiori hē
 habent pīces ad gustū vt dicit idē solim?
 et eā aīf. q aīcē.

De colubro:
 Oliter dicit qñ colēs vmbas. vel
 qz labitur in lubricos tact? flexibō
 sinuosus. Nam lubricū dicit q cōd

labitur dum tēnetur vt dicit papias colub
 bē ceruam fugit leonem interficit vt dicit
 p h iorus. et ritham odit. pellem de pnie
 nemorem et arborū dcauitates diligit lac
 diligentissime bibit dentib; et cauda ledit
 q venena infundit iuxta sepes soli se expoīt
 canes fugit. muscas comedat et puluerem
 lingit quere de angue supra dicit autē pli.
 xxx. c. iiii. pinguedo colubri aquatica valet
 contra morsū cocodrilli et si quis seā habu
 erit fel colubri a cocodrillo non ledet cōtra
 ipsum belua nil audente

De damula
 Damula siue dama sicut ait papi
 as caprea est agrestis vt dicit p h. li.
 xij. damula ē vocata eo q de manu
 effugiat. timendum em est aīal et imbel
 ac imbecillē. vnde nescit se defendere nisi fu
 giendo. habent em pro armis habilitatem
 membroz et ad fugam leuitatem. vnde dicit
 marcia. de ante tūc aper defendunt cornua
 ceruū. In telles tamē quidē nisi p d a sum?
 montuosa loca et venenosa diligit gramina
 medicālia q aromatica comedat ramusculoz
 tielos q extremitates carpit. qñdo est vū
 nerata dīcāndam comedat et sic de corpore
 telum trahit vt dicit li. v. sanguis eius est
 mediānalis secūdu pli. li. xvi. i. neruos
 em tractos remollit et artiauloz dolorē
 soluit venenum discutit et expellit. damulā
 odiunt serpentes et fugiūt et eius anelici
 sustinere non possunt vt dicit idē aīf. //
 sumi est vīsus et velocis curius quere supra
 de caprea agrestī

De dromedario
 Dromedarius est dromedoz vel drom
 edarum custos dromedus autē ē
 q dām genus cameli vt dicit p h. li.
 xij. dromedus inquit est genus camelo
 minoris stature q camelus. Sed longe v
 locioris cursus. vnde et nomen accepit. nā
 dromos grece cursus vel op dicit. c. i. milia
 acta et āplus pterget vno die q idem aīal
 ruminat sicut bos q camelus. vnde drom
 edarij proprie sunt magistri dromedoz vt
 dicit pap. tamē glo. sup ysa. l. dromedarij
 autē vel dromas vtrumq; dicit est animal
 camelo minus sed velocius. In adyan em q
 epha regiones sūt tans arabiam camelis
 et dromedarijs habundantes. Castiāf
 a uīuentate vt sint ad arsum apices vt
 dicit aīf. et ne moti cupiditate feminatū
 a suo cursu retardēt. tātē em sūt velocitatis
 propter passus amplitudinem. maximū em
 habet et latissimum passum vt dicit aīf. et

auice. et pli. li. iij. et eadē ppter intēsam as-
 libiditātē. Ammal em̄ ē calidissimū ex oplex-
 iōne naturali. Unde caloris fortitudo osumit
 in eis vntōsitatē omnē et nō punitit eos
 in mole carnea nimīū onerati. Itē veloces ppter
 mēbroū abilitates. nam gracilia et longa
 habent crura et multū nervosa. et ideo abi-
 les sūt ad motū et fortes ad cōtinuādū cur-
 sū suū. Item leues sūt ppter victus paucis-
 tate. non em̄ sūt animalia magni cibi pmo
 paucissimis cibis sūt cōtēta. Fenū em̄ et cor-
 tices comedūt et dactiloz ossa valde diligūt
 quibus post longissimos terre circuitus de-
 respere cōtēti sūt vt dicit pli. Corū sanguis
 valde est calidus acutus et subtilis. et ideo
 eorū lac valde subtile et liquidum est plus
 q̄ alioz animalū vt dicit ostā. et minus
 nutritiū et magis calefactiū et grossorū
 humorū indiciū. Quere sup̄ de camelo. Sedē
 em̄ se re ppterates sūt istius et illius.

De diplade

Diplas diplades femininū ē genus
 et est idē serpens q̄ latine dicitur huius
 la sic dicta eo q̄ quē mōrdeat
 fiti perit vt dicit pli. li. xij. Adeo autē sūt
 puule vt cū calant vix videat q̄tū venenū
 ante extinguit q̄ sendat ita q̄ vix sentit
 tristitiā moriturus. Est autē spēs a p̄dis
 vt patz sup̄ de aspidē q̄re ibi.

De dracone

Dracone maximū est dūctorū h̄pētū vt
 dicit pli. li. xij. Dūc greci dūgā
 ta vocat vt qui sepe a spelūcis ab-
 stractus fertur in aere exatit. q̄ ppter eū
 aer similiter et mare ota eius venenū intus
 mesit. Est autē cristatus puo ore et aeris fil-
 tulus spiritū trahit et ligūā erigit. dēas h̄
 aautos et seriatos. vīm autē h̄; nō m̄ dētibō
 h̄; in cauda et vberē plus q̄ ictu nocet. Non
 h̄; autē tm̄ de veneno q̄tū et alij serpēs. q̄a
 ab mōrte alia inferendā nō sūt necessaria
 venena. q̄ si qua liga uerit occidit. a q̄ vero
 nec elephas tutus ē corporis sui magnitudo
 dno. nā circa semitas dlicētes p̄qs elephā-
 tes gōiūtur. cū cauda sua alligat et ino-
 dat et suffocatos p̄mit atz neāt. Singnē
 autē in india et in ethiopia in ipso incendio
 iugis estis vt dicit pli. li. xij. De draconibz
 autē dicit pli. li. viij. c. xij. Dracone m̄t. ex-
 arbitoz magnitudie nascit apud ethiopes
 Solēt autē in ore l. v. mutuo se olecti et
 ceteris capitibz vtilicare p̄ mare et flūia ad
 pabula meliora. Itē c. xij. Inter elephātes
 et dracones perpetua ē dimicacō. Nam dracone
 cauda cōtingit elephāte et elephas pede

et pmo cōda prostermit draconē. Dracone autē
 nequ caude innodat pedes elephantis et ca-
 dere eum facit. Sed nō impune quia dum
 interficit elephāte interficit casū eius. Itē
 c. xij. elephas videns draconē sup̄ arctrem
 m̄tē eū frangere vt pauciat draconē. Dracone
 autē m̄silit in elephāte et captat eū mōrde-
 re inter nates et impedit oculos elephantis et
 q̄nq; execat eum et sugit sanguinem eius
 tandē post longū offitum elephas ex sub-
 tractione sanguinis debilitat in tantum q̄
 cadit sup̄ draconem et mōrens sūū interficit
 ocellorem. causa autē quare ita appetit eius
 sanguinē est frigiditas sanguinis elephātis
 quo dracone appetit m̄sūdari vt dicit pli. sup̄
 illū autē locum leu. xij. atz m̄perūt ventū
 sicut dracones dicit Iero. dracone est animal
 valde sūb undū in tantū q̄ vix potest in aq̄
 salari et ideo apit os vento vt sic exting-
 uat ardorem sūis. vnde cū videt naues in
 mari maximus ventus ota vlu vt ibi hau-
 riat ventū frigidum volat ad velum et q̄nq;
 ppter magnitudinē corporis et ppter eius
 fortē m̄tū subuertit nauē. et nauē q̄ do-
 vident appropinquare draconē q̄ p̄cipiunt ex
 timore a que cōtra ipsū deponūt velum et sic
 ei adunt. Item dicit sol. Itē dicit idē q̄
 ethiopes vāntur sanguine draconis cōtra
 feruorem estus et vscunt eius carnibz ota
 diuersos morbos. sciunt em̄ separe venenū
 ab eī carne. nā solū h̄; venenū et in lingua et
 in felle. et ideo apūtat eī linguas et fella q̄
 recepta sunt veneni et sic abstracto veneno
 vtilē corpe reliq̄ tā in mediā q̄ i cibo et h̄
 videt rāgere draud vbi dicit dediti eū elcā
 p̄. nē dicit eadē pli. q̄ vī veneni semp̄ epigit
 eī lingua et q̄nq; ex calore veneni inflāmat
 aerem ita q̄ videt spirare ex se ignē. aliq̄
 eam emittit dum sibilat flatū otagiosum
 et inde corumpit aer et m̄sūat et morbus
 pestilens inde sepius generat. in mari q̄nq;
 habitat q̄nq; in flūibus nāt in spelūcis et
 aētis latitat meo dormit p̄mo vero semp̄
 vigilat. aues et bestias deuorat acutissimū
 habet visum. Unde in altissimis montibz
 manēs a remotis videt predam suā. morsū
 et ictu pugnat de oculis et naribus aialis
 in pugna maxime captat. Unde dicit pli. li.
 viij. q̄ ita ledit in oculis et in ore elephan-
 tes q̄ q̄nq; ceca inueniunt. nec possunt cō-
 medere et ita moriunt. Item de dracone dicit
 aut. li. viij. q̄ illorum draconum morsus est
 inalus et vtilis qui comedunt aialia
 venenosa sicut dracone qui comedunt scorpionē
 q̄a ota illorū morsū vix inuenit medicina

Itē pli-li. p. vii. d. b. d. conū ad ipē oīa fugiunt
venēosa. adeps etiā ei? cū melle auat caliginē
oculoꝝ. Itē arif-li. vii. pisces qñ mox dent a
diacone moxiunt. **De equo:**

Equi sūt bicti eo qd qñ qdriqis iūgu
pares eqñt qā in forma et in cursu
hiles copulan. Est autē dūis caballus
a pede cauo eo qd gambies impressa vngula
terā auet qd reliqua aialia non hñt vt dic
yhd-li. xij. A multis etiā sompas noīat eo qd
pedibꝝ sonet. Viuacitas eqꝝ mīta est vt dic
idē. Epulāt ei in campis odorant bellū. Sono
tub exītant ad preliū. voce accēsi puo canē
ad cursū. dolēt cū victi fuerit. gaudēt cū vic
cēt. quidā in bello hostes suos sciunt et
agnoscūt adeo vt adūsālos suos mox su petāt
aliqui etiā ppiū dominū cognoscant oblitū
māfueadīs h imitel. aliqñ etiā pēt ppiū
dñm in dorso aliquē non pmitūt. mlti etiā
moxiunt dōminis suis lacrimas fundūt.
Equū em fiat et hominē lacrimari et affectū
dolēis sentire dicit. vñ et natura in cētauris
equorum et hominū est pmixta. Solēt etiā
ex eqꝝ mēsticia vel alacritate euentū futurū
dimicature colligi. Etas longa inest equis
pfcis et facilis in annis et vltia quinqꝝ ginta
breui et aut inest eqꝝ gallicis idis et hispanis
Subdit autē yhd. ad hoc in generosis inqꝝ
equis vt aiunt veteres quatuor spectant scz
forma. pulchritudo. meritū atqꝝ color. forma
vt sit validū corpus atqꝝ solidū et robet
dueniens altitudo. laus longū et substrictū
maximi et rotundi clunes. pectus late patēs
et totū corpus musculoz densitate notosum
pes ficus et vngula caua solidatus. Pu
chritudo atē dī vt sit epigūū caput. et sic cū
pelle ppe ossi bꝝ ad hēre. aures bꝝes et acute
oculi mgn. nares patule. erecta ceruiz. coma
densa. cauda vngulaz soliditate hpa rotū
ditas attendit. Meritū vt sit animo audax
pedibꝝ alacer. tementibus mēbris quod
fortitudinis est indicū. qui ex sūma quiete
facile cātef vel exīta festinacōe nō difficile
teneat. Color etiā spectat quia color in pilis
nunc est rosus. nūc niger. nunc canus. nūc
vrius. nūc guttatus. hic varius color eqꝝ
mulū deoat vel deformat. vires etiā eqꝝ
et animos maifestat sed de singulis psequi
nimis foret longū. hucausqꝝ yhd. li. xij. De
equis aut dicit pli-li. vii. ca. plij. equi inqꝝ
scitici pro dñis suis pugnāt cōitū maternū
fugiūt. nam in eis quedā cognicōis agnicō
est. vnde narrat arif-li. vii. Rex inqꝝ sep
tentriois habuit equā pulchā et pepit equū
pulchꝝ et voluit ex illo equo et matre extahē

pullū aliquē et ingeniabant vt equū saltaret
supra matre coo pido vulū eius et cū discos
operiebat facies matris et nouit ipaz equū
fugit et cecit se ab alto pre dolore et ē moxat
atqꝝ in grege equus cū sorore libenci gradit
qñ cū matre ad vocē symphoie et tube clāgore
delectat. saltat in hostem. presagunt pugnā
et amissos deflent dños scz lacrimas interdū
fundunt. Diant autē illos equos ad bella
vtiles quā in bibendo pfundius infigunt
nares suas. qā tales equi vt dicunt in cursu
vrine grauatione non impediunt. Item dicit
li. p. vii. ca. ix. fel inquit equi oputat inter
venena et ideo sacratio flammī equū tangere
non licebat. eius sanguis recens et crudus
malus et perniciosus ē vt taurinus. spuma
equi data cū lacte alinino vermes interficat
in ventre venēosos. Itē de eqꝝ dicit arif. et auic.
Equus proicit dentes suos. et qto est semoz
tanto habet dentes albiōres. Item arif. li. v.
equus masculus viuūt. p. xv. annis et generat
a tercio anno vsqꝝ ad. p. xv. ānos feia autē
diuidit viuūt et generat vsqꝝ ad quadraginta
annos. et qñ incipiūt equi generare erit vñ
eoz maior et femie similiter. et mulū diligūt
cōitū plus qñ alia animalia vt dicit li. v. Itē
li. vii. dicit idem equis pascentibus accidit
aliqui pōd agia et eiciunt sotulāes et generant
ei noui. et signū hui? ē tremor oui testiculais
dextri. et equi qui pascent in domibꝝ accidit
dolor iliōꝝ. et signū huius est qd mēbra poste
riora adunant p dstrictionē et equū abscedē
a dnestione et si ei minuat iuuabi. et equis
accidit dntactio neruoz. et signū huius ē qd
oēs vne extendunt et similiter caput et collū
et grauat eos ambulare. accidit etiā equis
aggregacio veni. et accidit eis alia mfr
mitas in ore que dicit foie. et signū huius
infirmitatis est qd cadit ei palatū et sic eius
anhylitus calidus et hec infirmitas caret re
medio nisi autē per se. et accidit eqꝝ rabies
aius signū ē qd declinat aures eius ad pres
colli. et hec infirmitas non habet medicinā
Et accidit ei infirmitas vesice. et hui? signū
ē qā nō potest mingere equus et trahit suas
coras et etiā sotulares. et moxius animal qd
dicit mugelis valde nocet eqꝝ et mulis qñ
facit in eis ampullas sū pustulas et mltocies
moxiunt ex veneno. et equū agnoscit hmitū
illius quā cōtra ipsū vult preliari. delectant
stare in pratīs et natate in aqꝝ et potant aquā
turbidā. et si fuerit aqua clara turbant eā
pede. Ducausqꝝ arif. li. vi. **De equa:**

Qua per dēriuationem ab equo est
dicta. nā equoz femja equa ē vocata

de qua dicit arif. li. viij. equa impregnata si
olfacere candela extincta aboziet. Itē eque
pascuntur filiter et si moxi aliq. dimisit pullū
nutriet eū alia. qm̄ gen. equarū diligit spēz
suā. Itē dicit arif. li. viij. ca. xliij. equa stās
parit et suā prole p̄ ceteris aialibz diligit
et amissa pence alienū pullū nutrit et diligit
tanq. suū. Itē dicit idē q. in frōte pulli equi
nascitur quidā folliculus niger ad q. titatē
carice qd. mater lambit lingua et abscondit
et nunq. pullū admittet ad p̄bra nisi illū
primo abscondat. et wat illud pli. vneficiū
amozis. quia mulieres incantatrices vntē
illo presagis suis qn̄ volūt aliq. stimulare
ad amozē. Idem dicit arif. li. viij. Itē equa
vt dicit idē gloriat in iubis suis et dolet qn̄
ei p̄scindunt et retonsa iuba e. tinguē libido
eay ac si in eis esset vis amozis. Item dicit
arif. li. viij. q. ibis pugnat cum equis qm̄
equi eiciunt eū a pascuis q. comedit heebas
et est ibis debilis visus et imitat vocē equi et
qn̄ volat su ipsū stupefacit ipsū et cogit ipsū
fugē et qn̄ interficit ipsū. **D**e polo dicit

Poleus dicit eque filius su pullus
equinus quomā diu matris vberibz
bus est subiectus. In cuius fronte
vt dicit arif. li. viij. inuenit ycon amozis idē est
amozis vneficiū. qn̄ nascit et lambunt mēs
equoz lingua et tondūt illud. et mulieres in
cantatrices puerbiant ex hoc vt dicit idē.
Item li. xliij. posterior pars pulli equini est
maior p̄te anteriori. et ai iuuenescit exēsit p̄s
superior et p̄ter hoc erit eluado anterioris
partis corporis multoz equoz maior q. poste
rioris. et ideo qn̄ est pullus p̄t p̄de posteriori
ranger caput suū qd. facere nō potest quādo
peruenit ad etatē. q. diu aut pullus ē matre
m̄ro affectu diligit et sequit eam quocunq.
vabit. et si matre casu aliq. p̄derit h̄m̄tu
cā queit. pullus eq̄nus stramētis nō sternit
strigilo non tergatur. phaleris non ornatur
alaribz non p̄uēit. felle non subiciat. freno
non domat. matre libere sequit. grammie de
pascit. clauiculis in pedibz non cauat. libē
discurrere p̄mittit sed in h̄ne lateri expōnit
et lozis et capistris coarctat a matre subtrahit
vbera sugere non permittit. suaues curfus
facere multiplicat informat. et vt dicit yf̄d.
li. xliij. aurigis expōnit q̄drigis et auribus
subiciat. equet̄ri militie deputat. variis for
tune sortibz paup. equi filius p̄pagat. Et idē
dicit yf̄d. in eodē li. q. eq. fuerit q̄ndā diuis
ritibus deoz p̄secrati. nā eqs q̄drigales soli
deputabāt p̄t q̄uce solis in āno mutacōes
scz vris. estatis. autūpm̄. et hyemis. virtutē

solis altitacōis. Eqs aut bigales dedicabāt
lune quia bino tpe scz nocte et die videt. et
ideo cultores lune duos equos semp iungūt
albū scz et nig. Equos vero trigales inf̄is
dijs ascribebāt qz demones p̄ tres etatis
hoēs ad se trahūt. s. p̄ infancā. et adolefcēciā
et senectā. h̄ij diuerfoz colorz eqs p̄ter d̄iū
gebāt. Ultra aut septē eqs simul copulāt de
saali nō audebāt refrētēs h̄. ad cursū septē
sidez qz motu mūdus generalit supponebāt
vel ad numerū septem dierū qz circulo vite
p̄sentis terminū pagi p̄cernebāt. Ideo etiā
colores eqz mirabiliter discernēbāt vt dicit
yf̄d. nā eqs rosei coloris dedicabāt igni su
soli albos acri p̄ssimos et fuscōs terre venetos
aque siue mari. Itē eq̄bant eqs roseos in
estate qz tūc oia calefcūt. albos aut in hieme
qz tūc glaciō frigore oia canescūt. p̄ssimos
in vere quia tūc omnia virefcūt. fuscōs vel
nigros in autūpno quia tūc oia deficcant
et q̄si a p̄ma pulchritudine deficiūt. Itē dicit
idem ibidem equos roseos marti deo belli
p̄secraverūt. vel qz tōn oz vrilla decoraban̄
cocco. et vel qz mars gaudet sanguine. et albos
aut eqs p̄secraverūt zephyris p̄tibz et serenis
purissimos flozi et terre venetos acri atz. aq.
qz cerulei sūt coloris. glaucos aut et varios
deputauerūt et purpureos itz quē archi dicit
q̄a iris h̄. plures colores. Dec oia suspicio
hominū amozē demonū circa elemēta mūdi
aliqui antiquitus obseruabāt vt dicit idem
yf̄d. et ideo mūdus iste p̄p̄ndendus est. q̄a
plurimi spē sathane repleuerūt. huius yf̄d.
li. viij. Circa aut pullū equinū hoc vltimo
aiadūtas qz passū suauē vel butū quē assuel
cit i iuēctute vir p̄t dimittē etiā in senectute

De elephāte. Elephas tis. et elephantus q̄si dicit
p̄ eo dē aiali. dicit aut sic ab elphio
grecē qd. mōs dicit latine. et hoc est
vtiq. p̄ter corpis maximā q̄titatē. h̄ apud
indos barro wat. vñ et vna v̄p. ei? barrit?
wat. q̄i? d̄tes diamē ebur. et rostr. p̄mul
cida nūcupat. nā illo ozi cibū admouet vt
dicit yf̄d. li. xliij. et subdit hoc ergo aians in
rebo bellicis aptū ē. In h̄is em̄ aialibz medi
et p̄se ligneis turribz collozatis tāq. de muro
iacul dimittit. intellectu et mēozia p̄te ceteris
aialibz viget. gregati mēdūt motu q̄ valēt
mure fugiūt aduersi cogit. in aqs piunt vel
in silijs. et vbi fetus piunt ibi fet. dimittit
p̄ter dracones q̄a eis mimiant et ab ip̄s
ipliati neq̄n. biēnio fetus p̄tāt. nec āpli?
q̄ semel gignunt. nec plures q̄ tantū vñū
gignunt. viuunt autem trecentis annis vt

et manū iuxta fluuios et mergit se in aqua vñ
ad additamentū et natat hñ nō potest diu du
rare in natando ppter corporis pōderositatē
q̄a carē felle vt dicit aris. li. viij. et dēta
liter tñ efficiunt seui qñ nimis puocatur.
Sunt autē elephātes naturaliter benigni
vel qñ inebriati vino ad peliandū acūtur.
Item dicit aris. li. viij. nullū animal viuūt
ita diu sicut elephas et hoc ppter suā cō
plexionē que assimilāc aeri cōtinenti et ita
oportet q̄ imp̄gnē p̄ biēniū ppter magni
tudine cōcepti fetus qui cōdñ nō potest p̄fici
nec oplēci.

De elephanti bo

De elephātibz aut dicit solin⁹ Syz
derū inqt seruāt disciplinā elephā
tes et luna crescente p̄tūt ampnes
et semp liquore solis ex tñ salutat motibz
quibz possūt deinde in saltis reuētūt. Can
dore dēcū intelligit iuuent⁹ q̄z alter semp
in ministerio est et alteri p̄citur ne assiduo
repasso ebretē. Vigent hñ qñ a venatoribz
p̄re nūtūt simul p̄cūtūt amōs et eos ofē
gunt vt dāpnato ebore et deturpato vltē
nō p̄sequant. Hanc em̄ p̄cūli sibi sentiunt
esse causam et fiato coeunt et tunc in aquis
viuūt se abluūt nec ante abluōnē ad gre
gem reuertūt. p̄ feminis namq̄ p̄gnant.
Nulla em̄ nouerunt adulteria et quando
casu aliquo dimittant nō medi cōcē habent
cū in laucioy. nā felloz et vulne atos in me
dio sui recipiūt et ipsos plus q̄ se p̄cunt
et defendūt. Quando capiunt haultu de dei
mansuecit. sit em̄ fouea subteranea in via
elephātis in quā incidit ignoans ad quā
veniens vnus venatorum p̄cūt et pungit
ipsū. alce autē venatorū supueniēs p̄mum
p̄cūt venatorē et amouet eum ne p̄cūt
elephātem et dat ei cōmedere cōdeum. quod
cū n̄ ter vel q̄ter fecerit diligit se liberantem
et ei deinceps obediens mansuecit. Si cu
su aliquo vnuerit vermem qui cameleon
dicit sumpto oleastro medetur pesti. Vētē
habet mollem et dorsū durū. et ideo p̄gnās
cū vnicorne oppōit ei dorsū cayens put p̄
test ne per mollem ventris p̄tēm fobiatur.
Pilos habet paucos et setas nullas. Aures
habet amplas et lōgas inferius dependentes
q̄s erigit et extendit et in degriūssime p̄cu
tit qñ inasitē cōtra draconem quē odit. nec
mirū sūt em̄ saguānē et eū bibit qñ potest.
Quāob̄re ipsū nunq̄ inuadit draco nisi qñ
potū elephas ē repletus vt propens⁹ irrigās
maiorē sumat de opp̄si saguine sacietatē.
Quocūq̄ solin⁹ q̄ multa alia p̄t q̄ s. dicit pli

In libro autē physiologi de elephā
te memini me sic legisse. elephas
inquit est animal q̄ magnitudine
inter omnia animalia quārupedia percellit.
intellectu et memoria multū vigens. nā ele
phantes inter animalia eoz facta nūq̄ dormi
endo totaliter se includant. qñ de fess. sunt
arbori et maxime palme cētis grā accubāt
et sic qlitercūq̄ sustinent q̄z quieti boies
inhibiantes occulte arte cōcauāt cū se ap
podiāns elephas et nesciens fraude pōdero
corpore corporis a boem frangit et frangendo
cadit subito et succūbit. qui casū suū vidēs
iracundabiliter miro mō barrit. i. clamat et
rugit. ab elephātibz multitudine iuuentū subito
accedit elephāntū q̄ paulatī seniozem pro
p̄cibus eleuant et vt eū releuent miro af
fectu se totis viribz inclinant. Cohitum ab
horrent nisi pro sola p̄le. vnde dicit ibidē
q̄ qñdō elephātes idicos lupida stimulat. vi
amoris femina p̄cedit versus orientē q̄ se
masculus quoulsq̄ in abscondito deueniāt
qlitercūq̄ poterit mādmgōā querit cuius
fructu p̄mo femina gustat deinde masculus
eundē fructū cōmedens eam imp̄gnat et
frūdāt vt dicit sed diu p̄t magnitudinē
fetus femina in vtero fetū gerit. sed tēpus
partus in aqua et in insulis fetū procreat
ppter draconis metum ne ipsum tenellū fetū
sorbeat aut deducat. et dum mater filium p̄
turiēdo labōat masculus pro viribz ipsam
p̄cigit et defendit. Item dicitur ibidē q̄
olla eleuantis combusta fugant serpentes
et omnia venenosa. Item aliud dicit ibidē
valde admirandum dicit em̄ q̄ apud ethi
ops in aliquibus regionibus sic venantur
accedunt ad desertā vbi due virgines oio
nude habitant et crinibus resolute. quarū
vna fert alueolum. alia gladium incipiūt
autem alce cantare quarū cantum audiens
bestia venit ad eas et inquit eaz mammas.
de dulcedine autē cantus mox obdormit ele
phas et tunc vna p̄format gladio guttē vel
latus alce vxo colligit sanguinē ei⁹ q̄ tinguē
pānus q̄ purpura appellat.

De hedo
Hedo ab edendo est dicitur paru⁹
em̄ est et pinguis et iocūbi saporis
vt dicit p̄s. lib. xij. eius naturalis
sicitas ex humiditate etatis temperatur vt
dicit p̄s. ac. in diet. Vñ melior et digestioni
p̄p̄tade marie si ē masculus. Vñ eius caro
bū nutrit et sanguinē bonū gignit. Calorē hz
vehemēdore p̄t etatis būficiū et is carnes
ebulie exēti egritudine p̄t suā tēpiem lūt
cōmōde et ideo oueniūt marie hūane nature

contra estū. et cū hoc sunt tante celeritatis q̄
canibus in cursu apertē. Itē sūt alij qui hñt
plantas velas post crura et cirenos digitos
in plantis. et tales in de fertis libie euagan.
Item in scitia sūt animalia formā humanā
habencia et pedes equinos et huōi monstra a
multa lamie laurie nuncupan. vt dicit pas
catus super tēnos. Multa alia ponit yfō.
mōstra talia li. vi. et oīa accipit a plimo. li.
vi. et vij. et ecia a solmo. **De feminis**

Femine a partibz femoz vel femioz
sūt dicte vbi spēs sepis distigunt
ab ipso vico vnde dicit a fos qd est
ignis. quia vim habet femina igneam qua
vehementē cupiscit. In omni ei genere aialū
plus cupiscit feia q̄ masculus et ardecius
mouet ad amozē vt dicit yfō. li. vi. femie
autē pprietates generales ponit arif. li. vij.
dicens. femine maribz sūt debiliores preter
yūū et leopardū. nā hoz feie sūt audaciores
et forciores et sunt magis sollicitē circa fetū
sūt ecia maioris pietatis. et q̄e sup residuū
li. v. ca. p. de puella ibi multa em inuenies
de hac maria. Est feia generaliter maioris
nature q̄ masculus. vñ de facili pugnāt oīa
masculū. et pōt arif. li. vij. exemplū de foca
nā foca manet semp in eodē loco et pugnāt
masculus cū femina quousq; vnus interficit
aliū. et est feia minoris ostancie et fidelitatis
eius masculo q̄ econūso. et ponit arif. exemplū
de septia. nā qñ feia partū iuuat eā masculū
h femia fugit matē qñ partū et psequit illū
Item dicit arif. li. v. feia in generacōe fetus
est sicut materia h masculū sicut forma. exit
ei semē ab ambobz ex q̄z omniōe creatura
fit. et ppter hoc dico q̄ masculus et feia sunt
principia generacōis et masculus vt forma.
femina vt materia. et ideo datū ē masculo vt
generet in altero feia geneat ex alio et seipsa
Item feia generalit est nature in femiois et
flupibiliois q̄ mas. et hoc accidit propter
reuerthōne caloris et inuēthōne frigidū huōis
q̄ plū habūdat in feia q̄ in mare. et iō accidit
mulieribz et ecia q̄buldā q̄drupedibz supflui
tas mēstrual vt dicit idē. h nullū aialis feia
intantū subiacet illi mōdo sicut mulier. **De**
hñs autē et alijs obicōibz feiaz tonis et malis
quere supra li. vi. **De ferante**

Ferās est piens vel generās in q̄libet
gñe aialū. vñ idē ē ferās tis et pec
dis. vñ illd. de p. ferātes. ac. cū. hz
aut oīs ferās membz ppiū in quo accipit et
nutrit fetū suū. et ad ferandū. i. ad gñandū
ptuendū disposit et coopat reuolucio oebū
et influēcia sidēz seu stellaz vt dicit arif. li.

xyij. in fine Naturalit inqt erit terminus et
numetus gñacōis et oplencti fm reuolucōes
stellaz. de hoc q̄e sup li. vi. ca. iij. de mulie
pariente. **De fetu**

Fetus us vñ dicitur pius fructus. s. vti
hois vel cuiuslibet aialis. h ppe ē in
vtero adhuc subsistēs in quo fouet
vñ dicit yfō. li. vi. fetus vocat qz adhuc in
vtero fouet autē scōdime di. vñ folliuali q̄
fit cū infante nascantē oīnēq; ipsū fetū sūt
sic dā eo q̄ fetū educat. moxē ei mē qñ casu
aliq̄ cū fetus de eius vtero nō educat. a fetu
aut dicitur feie fetose q̄ ad accipiendū et ad
piendū fetū sūt suete et scōdē q̄ fetū solent
esse plene vt dicit yfō. **Distingū** aut fetū
eiusdē vteri a fetū potissime p sep. dñstātē
qz vel est masculū vel feia nisi in hñs in q̄bus
vterq; sepis inuenit vt in hermafroditis
h semp ipfectus vt dicit yfō. li. vi. **De fetu**
aut quere sup li. vi. vbi agi. de hois gñacōe

De furiis
Furiis in vna significacōe dicit ille
quā colligit vel vedit fias. alio noie
dicitur furiis hoies filuam de furiis viciētes
et sic sumit furiis in i. vbi dicit habitabūt
dracones cū furiis furiis ibi glō. cū hoibz
filuam. Alio modo dicitur furiis furiis fauni
et satiri q̄ inter agrestes fias et alias arbois
morant. q̄les sunt pilosi onocentauri et alia
aialia mōstruosa. de quibz dicit yfō. li. vi.
in. c. de faunis. et dicitur sic fatui furiis hoies
beluini in q̄buldā omunē formā cū hoibz in
bestiale degencātes vt ē vidē in furiis et in
laurijs hmeis et in hremis et huōi. sūt furiis
qz sicut hoies de fructibz victū hñt fatui tñ
sūt qz mōis vsu carēt. et iō nō approbat lā
aliqz libroz qui sic hñt cū fatuis furiis. nā
furiis sūt quidā latrones dolosi qui cū fura
idest breuī gladio interficiunt improuisos
sicut aioth qui cū fura pendēt in dextro latē
regē eglo pinguisimū interfecit vt iudic. iij.
S; tales in babilone destructa nūc nullate
nus imozant cū non sit habitaculū hoim h
ecia mōstruoz vt dicit iero. sup ysa. loquēdo
pprie possit tñ dicit qz furiis sūt furiis. nā fura
grece fias dicitur latine. et scōdē hoc primā
reddidit expōsicōem fm latinos. ergo melius
dicitur huōi hoies mōstruosi furiis q̄ furiis
vt ē p. de faunis et satiris. **De formica**

Formica dicitur qñ feras micas. i. gñā
farris. vñ ouis metz. Grande opus
eriguo formicas ore gētes. vel dicit
formica qñ feras micas. i. farris gñā q̄ ogre
gat gnoz prescindit extrema ne germinet
qz sollicita multa ē. pūdet ei sibi in futūz

lib 18

Nam in estate congregat sibi in hieme unde
 viuat vt dicit ysidorus libro xij. congregat
 autem triticum et non curat ordeum
 q̄do pluuia sup triticiu coaceruati descēdit
 formica totū deicit et soli exponit vt iterū
 deliceat. In ethiopia dicitur esse formice
 ad formā canis que arenas aureas pedibz
 erunt q̄s custodiūt ne q̄s auferat. apicētes
 ab uce psequit vt dicit ysid. li. xij. in ca
 de minimis animalibz. De formica ecia dicit
 solm. Formice inqt nigre sūt valde pue et
 tam epulus q̄ magna animalia sunt solli cā
 tiffime discipline. nā puidēt sibi sapiēter
 in postey vñ viuāt. gregati viuūt et amu
 los opnūt in q̄bz habitant. gmana sollicitē
 et solerter recolligūt soleccū. decoctiāt quo
 in seccioribz domūculorū ne ab auibz ma
 piant l' ecia vto disp̄gāt epnūt a uassie
Vultas vias faciunt rectas in domos in
 q̄bz habitāt et sapiētes semp stāt in vijs
 illis ne stultē deuēt vt aberēt. cū in domo
 bo suis coāgustāt ad captiua p̄sūdūt hoies
 aq̄ venōsa vt ibo vulgarit dicit q̄ migūt
 illa aq̄ manū vrit tāgentis et in ea pruritiū
 gignit. nā illā aquā habet loco armature
 Ducit solm. **O**li. li. xi. c. xxxi. dicit sic de
 formicis labore sibi inuicē omniāt et cibos
 q̄runt q̄bz vtiliores sūt apes q̄ cibos vtilēs
 faciūt. sed hec obūt. maiora ferūt pondera
 q̄ eam sūt corpora. p̄uicēte corporis cupāt
 magnitudie v̄tutis. pondera sua gēt moelu
 et q̄ pre magnitudine in oee ferre nō possūt
 auerle pedibz posterioribz obuclū molūcē
 De re sua publica eis ē cura uoc et mēoria
Nā semia abusa obūt ne suelū germinēt
 in fruges. et gmana dispersa recolligunt cū
 diligētia ne p̄dant et gmana maiora diuū
 dūt in introitu vt sic ea faciūt in sua repo
 sitoria introducāt. In plenilunio noctibz
 opant. cessat at in iteruallo a labore. et q̄
 de diuersis locis cibū uehūt habēt certū
 tēpus ad mutuā ecognicōnē datū sibi et tūc
 maxima fit econuētiō et fit cū obuiss q̄si
 q̄dam colloquūt et diligēs p̄uictacō. redūt
 p semitas certas et exp̄ditas q̄s ecia p fili
 ces elegerūt. Sūt at formice puule stricte
 circa vntē et q̄si acte q̄ tandē crescēt effi
 ciunt p̄nate et sic in fine ad modū muscarū
 ita minuta volatilia tāl formant. Itē ibidē
 a. xxxij. sūt q̄dam formice indice maxime
 et cornute q̄ min cupiditate gēmas et aurū
 custodiūt sed hoc mbi suāt estiuo tpe q̄si
 fōuce i amul. p̄t feru oē mmiū absōdūt
 Sed formice odore sunt sollicitē puclant et
 aurūm deferre cupientes crebro lacerant.

quibus velocibus camelis formicas fugiant
 tantaque in eis perniciosa feritas cum amore
 aut aris. ait de formicis li. viij. in formicis
 fiat et in apibus est sensus olfactus. odit
 enim omne feridū unde si quis subsumigauerit
 domos formicarū cum sulphure vel origann
 agresti vel cū comu cerumo cōbusto fugiūt
 et dimittunt domos suas. quibus autē forte
 in grege viuunt et sibi mutuo ob temperent
 tamen regē non habent vt dicit aris. li. i. et
 salomō idē dicit. p̄. vi. formica ducē nō hz
 nec preceptorē rē. vbi dicit glo. Si tātillū
 animal p̄cipue carens racione exp̄es natura
 ducē sibi inpostey p̄uidet multo magis tu
 ad ymaginem dei conditus ad videndā ei
 gloriam vocatus cum tanto magis adiuuus
 ipsum deū creatorē habens ducem in p̄senti
 debet fructus colligere quibus possit viuere
 in futuro q̄re glo. Solerctam autē formicarū
 q̄ supra cōmēdant autores approbat aris.
 li. viij. vbi dicit opacio formicarū ē mani
 festa volenti ipsam in tucri. quomā formice
 semp ambulat via vna et depōnunt. Abū
 suum et laborant in nocte apud cōplementū
 lune rē. aliq̄s tamē habent minus laud abis
 les apprietates quia arborū ledunt radices
 iuxta quas nidificānt. manus tangencium
 cōquānant ad lūmitates arborū scandunt
 flores et germina earū corrodendo violant
 p̄mo fructus si p̄ mutācō cauāt et māduāt
 hominibz nocent atēamē vesos uiuant. nā
 vt dicit pli. li. viij. q̄ vesi q̄n egrotāt q̄tū
 formicas quas deuorant. et sic comeste eos
 sanant et aliquibz tamē amibz medicinalia
 sunt oua formicarū q̄re in. ij. li. de ouis

De formicaleone

Formicaleon a formica et leone vocat
 pit de nominacionē vt dicit ysid. li.
 xij. formica est et leo est enim aial
 puū fōucis infestū. nā furtiue earū p̄mp
 tuaria subintrans granū cōmēdit formicarū
 et sic p̄ misubtracionē victus causa est q̄re
 simplices fōuce in finē necessatio moriunt
 ab alijs aut animalibz deuorat vt formica
 nec potest se. p̄p̄ijs v̄ribz cōtineri et ē sp̄s
 auarē. quere supra de auarē in lictre. A.

De fisco

Fiscus. dicitur a piscis maior minor sca
 rabone dicitur autem est fisco eo q̄
 cōmēdit labores alienos q̄si sagus
 a fagin q̄ est cōmedere. depascit em̄ q̄ non
 laborat quia nec mellificat sed alioy mel
 māduat. De q̄ v̄gili. Ignauū ficos pedis
 a p̄sepibz accet. et dicit ysi. li. xij. De hjs
 fucis dicit pli. li. xi. c. xij. Cum largior inqt

mellis puentus aduocatur in aluearibus ex
 tuberno fuorū. Sunt autē fuci sicut auleo
 velut imperfecti apes et sūt hūciales vīarū
 apū et ideo eis impant vere apes pmo s; q;
 ex pllūt ad opa tardātes aut sū clemētia
 pūgunt et pūmūt ne; in ope tantū h; etiā i
 fetu adiuuāt apes. Certe em q; maior eorū
 fuerit multitudo eo maior fiet examini p;
 uentus. Cum mella vero cepint matura esse
 abigūt eas melleq; singulas aggressē eas
 trucidāt at; fugant. nec videtur nisi i vīe
 Impatoribus apū fuci extruūt regias māsi;
 ones āplas magnificas sepatas coopaulo
 emittēs. et sūnt sep angule omnis celle
 singuloz. et q̄uis fuci sustineāt tot labōs
 comedere tamē de melle vix pmitūtur nisi
 q̄tū capiūt q; fugant vt dicit plim?

De gripho.

Griphes est animal p̄natū q̄ dicitur
 pes in p̄teritis p̄tib; siue montico
 nascens. omni p̄te corporis sūt leo
 nes. alis tantū et capite aq̄lis assimul mē
 Equis vhemēter sūt infesti et viuos hoīes
 discerpūt vt dicit p̄li. li. xij. Adeo aut in
 festat equū vt ait hugo q̄n equitē armatū
 cū eo rapiat in sublime vt dicit glosa sup
 deu. p̄li. Custodiūt autē griphes mōtes in
 quib; sūt gēne p̄ciose vt in magdi et ias
 p̄des. nec pmitūt eas auferri ep̄m̄. Vñ
 dicit p̄li. li. xij. c. iij. Partes quedam in
 sc̄tia auro q; gēmis et fluūt h; griphoz in
 maritate accēsus hominū ē rarus. Ibi in a
 ragdi optimū et cristalli q̄. Tam magno
 habent vngues q; tā āplos q; inde sūt c̄phi
 quī m̄is rēq̄ apponūt.

De glie

Glies sūt q̄da n bestiole q̄n maiora
 mures sic dicit. q̄a sompn? effiāt
 eos p̄gues. Nam gliscē idē ē q; crescere vt
 dicit p̄li. li. xij. Cota em hieme dormiūt
 et immobiles quasi mortui requiescunt.
 estiuo tempore reuīscunt. De glie autē
 dicit pl m? libro. vij. c. lviij. q; glies in
 filuis libenter habitāt et socios sibi notos
 amant. cōtra alienos dimicant q; pugnāt
 In signū vero pietate genitores suos in se
 necate nutriunt et eis alimenta iuuenes
 administrant.

De grillo

Grillus sicut et cirogrillus est aīal
 puū debile et m̄hemū rapax q; mōz
 tiferū sp̄molū minus hereticū vt dicit glo. sup
 li. xl. A sono aut v̄cis nomē sūpsit vt dicit
 p̄li. li. xij. hoc cetero ābulat et tū tenebrat
 noctibus strid; vna aut fo p̄m̄. a cāligata

capillo in cānam eius dicta afflata prius
 puluere ne se abscondit q; ita formice am/
 plexibus trahit vt dicit p̄li.

De hynnulo

Hynnulus ceruū ē filius ab inuendo
 est dictus. q; nutu m̄is abscondit
 vt dicit p̄li. li. xij. animal quidem
 est debile et imbecille sicut damula et est acu
 tissimi visus et velocis cursus. matre autē
 eius ipsū in specibus et antris et locis v̄m
 brosis abscondit q; illū v̄tra sp̄meta q; tu/
 beta saltare instruit vt dicit p̄li. li. vij. c. de
 ceruis vide sup lā. c. carnes habent tenetas
 et digestibiles p̄pter motus fr̄q̄ciam et
 discutiū vt dicit ost. et p̄sa. in diet. et si si
 erit castat. anteq; crescat eius cornua caro
 eius melior q; t̄p̄acioz in siccitate q; calore vt
 dicit idē et si fuerit castatus anteq; cornua
 habuerit n̄q̄q; ei v̄terius crescant et si p̄
 nūq; ea abiciet nec mutabit vt dicit aris. li.
 vij. et p̄li. hynnulo serpenti bō cōtrariantur
 m̄to mō quī em fuerit m̄unctus eius sepo
 vel sanguine a serpente illo die nō tangit.
 vt dicit p̄li. vij. li. c. ip. et eius coagulum est
 sūmū remediū in venenis vt dicit idem

De hirc

Hircus est aīal petulū et liciatū semp
 feruus ad coitū vt dicit p̄li. li. xij.
 cuius oculi ob libidine in trāsuertū
 aspiciūt. nā hirci dicit oculoz āguli vt dicit
 idē. eius natura est calidissima adeo vt ada
 mantē lapidē q; nec ignis nec ferr; domare
 valet. eius cruoz calidissimus remollit vt
 dicit idē. hic cap est dictus eo q; cape m̄itē
 arborū lūmitates vt dicit idē. Incipit autē
 hircus ab genem̄is moueri post v̄nū anū
 vt dicit aris. li. v. et filius q; p̄mo genem̄is
 est grossior et pinguior post gn̄atis. Itē idē
 li. xij. quidā hirci habent notabile magis
 dimē in aurialis sic quidā arietes i caudis
 suis. nā quidā habent in latitudine plus q;
 latitudinem palme q; h̄nt plixam barbā
 et caudā extenuatā in longitudine vsq; ad
 terrā et habent cornua multa et fo r̄cia atq;
 grossa et sūt hysp̄idi et duri odoris q; fetidi
 pinguedis multe p̄cipue interius circa renes
 q; tunc de facili moriunt nisi in pinguedine
 attenuent q; quāto sunt pinguedinis ma
 ioris tāto minoris sūt seminis q; paucioris
 genem̄ationis vt dicit idem. li. vij. et non
 coeunt nisi m̄to. et p̄pter hoc m̄ficiūt eos
 pastores sapiētes ante coitū vt eos ma
 cificiant siue seruant ad vitam q; si apparēt
 maciē exteriū quandoq; interius sunt val
 de pingues q; accidit eis sepe mōstruositas

vt dicit yfidi. li. xviij. vnde aliqui visus est hircus habens cornua in cruribus qd valde erat monstrosu. **C**arnes aut hircine inter oes carnes pecorinas sut deteriores. duriores et indigestibiliores vt dicit ysaac in dietis et maxie qd hircus est deceptus. autis aut decepti e melior et forior h odor est guloz et caro pira. **C**u aut castatus fuerit caro e9 huudior et tenerior et min9 dura ad digerendu et minus mala ad edendu. **D**icit aut pli. li. viij. damocritu dixisse hircu su captu nunq sine febre esse. **B**anguis aut hirci cu edera nutriti miro mo dissoluit calulu in rembo et vha vt dicit yfidi. cornu ei9 epustu fugat serpentes et sanat fistulas et caneros et alios morbos vlcerosos. polippu etiam corodit et embat. **F**ecur hircu valet oia morbu tabioi canis. fel eius visu clarificat. hircina vrina mixta cu felle eius leprosis ofert et lentigies tollit.

De hiena:

Hiena crudelis est bestia similis lupo i vna tate et in gula. etia i mortuos seuit et eoz caduca de terra extahit et corodit. et ideo hiena ab hiento est dicta quia pre auiditate vobis paulis inhiat ad preba sua. natura eius est vt mutet sepum nunc em masculus nunc feia inuenit et ideo imundū aial est vt dicit yfidi. cecant domos de nocte et humana put potest fingit vce vt ita suspice e9 ho. **D**e hiena dicit pli. li. viij. ca. xxxi. vt riqz est esse natura qui et alteri9 anni mare alterius femina esse dicit. parit aut sine mare vt credit vulgus. sed arif. negat. vipe habet collu et dorsu elephantis flecti non potest nisi totu corpus circūcinga. tiadunt inter pastores stabula sermone humanu fingere alian9 nome adducere que euocant foris lacert. **D**ominatione hois solet fingē ad sollicitandu canes qd inuadat silos et innumerales habet color in oculis varietates et oculos valde mobiles. eiusqz ymbria facit canes obm utescere qd attingit et omne aial qd ter lustrauit in ei9 vestigio figit gradu. hec bestia coit cu leena et hiopica et genem aial quodda crudelissimu. vices hoim et pecoz imitans. plures dencu aies vel oedies in vtraqz pre ois habent. **H**ienas plurimas affrica gignit sicut et onagros et fibros et multa alia monstrosa vt dicit pli. **D**e ibide. hec bestia gignit lapide qui hiena dicit quem qui portauerit sub lingua facit futua predicare et diuinare vt dicit solinus. **I**tem dicit pli. li. xxviii. hiena odit patheta et si pelles vtriusqz bestie suspēdant diam de a dte pilos patheta cu fugit hiena vnantē

declinat ad dextera vt ptegressi hois vestigia occipet quod si non successerit dicit mentē alienari vel ex equo homine decidē aut si in hienā torserit de facili capif bestia vt magi tradūt. **I**tem vt dicit ide. fel eius est valde medicinalis. valet maxime contra caliginē oculo9. et mltis etia maleficijs corde et iecore hiene vntē magi vt dicit ibide. **A**rif. vero dicit li. viij. qd qritas hiene est sicut qritas lupi et in eius collo sut pili sicut in collo equi et habet pilos super oia spondilia et deludit hoies et predat eos et capit canes et deuorat ita libent sicut homines et auat sepulturas vt comedit carnes mortuorum.

De hericio:

Hericius aial spinosū spinis hispida et asperis cooperatū. corū em habet vndiqz aculeis circūseptū. ita qd se claudit quib9 vndiqz se ptegit et defendit. **N**ā statū vt aliqd presenserit post se surgit atqz in globū quersus in sua se arma oia infidias recolligit. huius quiddē puidencia e ascendit em in vitē huc in aliam pomiferam arborē vt vvas exacinat. poma deicit et cum poma in terra deciderit inuoluit se suo fruct9 vt spinis infigan et sic portat esca filijs suis vt dicit yfidi. li. xi. vnde et ab hispitudine et rigore spinaz herici9 vel herinacius e vocat9 habet em vt dicit arif. spinas loco pilorum et cooperiunt sicut pili et sunt sibi arma. qa pūgit et lebit se capientē vel tangentē. **I**tem arif. li. iij. hericij alij sut filuatici et alij terrea et alij sunt aquatici et faciūt oua multa que non comedunt. et sunt hericij parū habentes de carne et hoc est eis apriu. habet hericius caput et os inferius et tū eritus supfluitatis superius qm palamē a parte inferiori. et apē hoc habet orificiū in alia parte. supfluitas est vero in dorso superius. et h; hericius quāqz dentes pitucos vel pitacos. et inter illos h; partes carnosas loco lingue et habet ventē diuisū in quinqz plenas supfluitates. vn de etia est genus hericij alie teste etia spinatū albatū et est multoz ouoz. **I**tem hericius est debilis auditus magis qd aialia dure teste et ambulancia super quatuoz pedes. **I**te li. v. hericij agrestes coeūt stātes dorso applicato qz in illa pte vbi eiciun9 supflua se attingūt. **I**tem li. viij. multociens apparet sensus in hericij9 oia ventos septentrionales et meridionales qm faciūt foramen in terra ad qd fugiunt qm presencūt tales ventos imminere vñ quidā fuit in ostantinopoli qui habuit hericiū per que cognouit et predixit ventos futuros. et non intellexit aliquis vnde talē

noticiā habuisset Item dicitur idē li. xliij. q. tot
habet ventres q̄t dentes. et in illis ventribus
giant oua quinq; . et quidā hericij sūt alij
meliores et oua grūda maiora. et quedā sūt
minora qm̄ qdā meli⁹ decoquunt^r et digerunt^r
q̄ alia sūt li. xix. hericij hnt modicū corpus
et multas spinas maiores corpe et causa mag
nitudinis spinarū et puritatis corpm̄ est. qm̄
nutrimentū corpm̄ trāsit in eas p̄t caloris
paucitātē et quā abus non digerit bene vñ
generat^r in corpibus eorū multa supfluitas et
illa supfluitas trāsit in nutrimentū spinarū
huasq; aris.

De herinacio.

Heriacus idē est qd̄ ciro grillus aīal
paruu et spinosū habitās in cauinis
simile hericio s̄ dicitur esse maius. de
quo pli. li. viij. ca. xxx. viij. heriacij inquit
more hericij se volūtāt sup poma que spinis
intra de fēt in arborū cavitates et p̄t illa
q̄ gestat in dorso vñū semp gestat in ore qm̄
venatur in modū pile se volūt ne qm̄ possit
p̄t aculeos ap̄rehēdi. qm̄ aut posse euadē
se desperat herinacius vrinam ex se mittit
tabificā et vnenosā et illa vrina p̄mo nocet
sibi si eius dorsum vel spina inde aliquantū
aspergat. nam tali fluru dorsū suū ledit et
euelluntur spinule dorū sui et ideo ignoat qd̄
inde facilius capiatur vnde alios ledere pro
ponebat et ideo ars est qd̄ tunc venatur talis
bestiola. qm̄q; vrina talis bestie penitus ma
nimata qd̄ tunc fracto dorso et laxatis spinis
iph̄ minime valot fuga. Et ideo quā odore
suo naturalit̄ percipit tanta in vrina sua la
titescere venena semper vrine sue parcit ne
eius virulencia a se moueat aut diffundat
quousq; captiuū tatis necessitas vltimo hūc
pellat. Nec bestiola qm̄is paruula tanta se
p̄stringit fortitudine qm̄ timet qd̄ vix saluo
corde p̄terit ap̄iti. in aq̄ igit̄ calida pomē
aius aspersa qm̄ subito ap̄it et tunc ligatis
pedibus posteriozibus suspendit et sic suspēsa
fame tandē interficit. nec aliter bono modo
interficiat vt eius pellicula aculeata portetur
et quous illius animalis corpusculū humanis
vribus non multū sit necessariū tamē eius
pellicula tā spinata ita mortalibus est necēria
qd̄ si nō essent aculei frustra vellerū mollicies
in p̄ardibus mortalibus esset data. autē eū
hericina vestes polium. Hoc autē dicit̄ habere
ap̄itū herinacius qd̄ postq̄ pomis et racemis
cateruis est oneratus si caderit pomū de suis
spinis casu aliq̄ pre indignacōe oīa de dorso
exartit et vt se itez oneret reuertit ad arborē
consuetū.

De iuuenca.

Iuuenca vel iuuencaus est iuuenis vacca que

ad tertam excolendā iugo subici est apta vt
dicit ysid. vel ideo sic dicit qd̄ antiq̄tus ioui
iuuenas immolabā et non taurus vt dicit
idē. aīal est petulū et lasciuū p̄t iuuentutē
et id̄ forciori iugo premi vt domē. stimulo
eciā pungit vt rectius sequi boum vestigiā
coartet. Iuuenca taurorū solet esse apta qd̄
in tali etate eis diungit vt p̄t p̄t. Imp̄m
guat in pascuis vt pro varijs hoīm vribus
ducta ad macellū a carnificē immolentē seu
mactet. carnes em̄ sicciōres et solidiores hz
q̄ vituli lactantes p̄t remocionē a lacte
sed teneriores calidiores et humidiores qd̄
habent boues decepti siue vacce qd̄ lactati
etati magis sūt vrine vt dicit in dietis.

De leone.

Leo em̄ grece rex latine .eo qd̄ rex sit
et princeps omnū bestiarū vt dicit
ysid. li. xij. leonū autē quidam sunt
breues et tuba crispā et hz sūt ibelles. quidā
vō sūt lōgi et coma simplici et hz sūt acriores
animos eorū frons et cauda indicat. virtus
eorū in p̄tore. firmitas eorū in capite. septi a
venatoribus terrā stuen^r et nimis circūspectis
venatoribus terrent. vō t̄p̄ timēt strepitus
s̄ ignes magis. aut dormierint vigilat oculi
eorū. et aut ambulant cooperiūt vestigiā sua ne
eos venator possit inueniri aut genuit catulū
tribo diebo et tribo noctibus dormit. tūc
demū p̄is fremitu vel rugitu velut tremescēs
cubilis locis suscitare dicit catulū dormientē
circa hoīez natura leonū est vt nisi lesi iuasci
nequeant. p̄t eciā eorū misericordia assiduis
exēplis. nā p̄tatis p̄t captiuos obuios
repatriare p̄mittit hoīez nisi in magna fame
nec comedunt nec interimūt. huasq; ysid. li.
xij. De leone autē dicit pli. li. viij. ca. x. vij.
leo in sūma generositate est qm̄ iubis colla et
humeri vestunt q̄s p̄di gignūt semp arēt
hoc insigni. vñ autē p̄rdi aut leona odore
agnoscit leo. et totus in adultere surgit penā
sed si in flumine ablu^r tegit eius culpa et a
mare non p̄cipit. In piendo vnguibus filioz
lanias virtus pientis et ideo non sepe parit
aris. aut vt dicit pli. dixit leonā p̄mo quiq;
catulos peperit deinde q̄tior. et sic p̄ ānos fun
gulos ad n̄m vno sterilecē. paritq; infor
mes catulos et puos magnitudie mustelaz
in p̄cipio. dicit eciā catulos sex mensū vix
posse nasci et duoz mensū vix mouet. vrinā
sicut leo leuato cruce more canis et vrina electa
valde fetet. qm̄ semel faciat duobus diebo vel
tribus cito caret. et si in facietate fugiendum
est in cibos et fauce reicit et cum vnguibus
eos extrahit vt sic sit leuor ad fugiendum.

Dicitur quod vivit quod agnoscit per decem
 officione et tunc infeneta homine impetit
 quia ad plequebas bestias vel beluas vti
 ia deficit et tunc obsidet civitates ut hoies
 rapiat. hanc capiunt tunc suspendunt ut metu
 similis pene ceteri terreat in viros sevit
 contra feminas tantum fremit in infantes pro
 nuadit nisi in magna fame animi leonum
 in dor cauda e hanc equu aures. Nam quod
 iati sunt animi primo terra cauda verberant
 deinde crescente iacudi a tergu patit et fla
 gellat. Ex omni vulnere illato a leone siue
 in pso vngue siue dexte pfluit acer sanguis
 ut dicit p. Item in periculis maxie appa
 ret gnosus. unde quod plequit a canibo aut
 vnatibo no latitat nec se occultat h sed
 in capis ibiq; vbi videri potest ad defen
 sione se pat vbi vngulu silualsq; penetrauit
 acerrimo feret auru velut repucas trepitu
 dine absconione no em se abscondit eo
 q; timeat sed solu ne timeat aliquodis se
 occultat dum salu aliena insequit in silu
 quo no vitur qn fugit. quod vulnere mta
 obseruacione nouit pmo se tagetem et in
 q; ta liz mltitubie p ipete pulso. a q; s
 telu miserit et cu no tetigeit correctu ro
 ster nit h neq; ipu vulnereat neq; ledit
 quod morte hunc moxet lacrima; fudit
 quod egrotat sanguine sume medet. crista
 galli et cantu valde timet. Animal e granu
 cognoscens et diliges sibi benefacient vti
 in exemplis q; ibi ponit pli. Ducus pli. v. i.
 v. i. c. p. v. i. De leone aut dicit ar. li. i. h.
 h mltiter auce. Leo h; collu qn immobile
 multu rigidu et inerteoza h; ad modu am
 is et semp pmo mou; dexte pede et post sinist
 hant et camelus et paru hab; de medulla in
 ossibo et eius ossa ita sunt dua vt ex eoru
 collisione epit ignis. In libro p. vi. Leo h;
 mltas fissuras in pedi bo et ideo gnat filios
 cecos sicut am is vel lupus na seratos h;
 detes et ideo filios gnat impectos sic dic
 ite et eia solm. q; dic leone time qn vider
 vt audit atulu vberari au; filij nascut cec
 sic et o mnu animalu habenciu dentes di
 uilos. pp ter inglumie nascunt filij impecti
 In altissimis motib; occultat et inde dte
 platus predā sua qua ai viderit alte rugit
 ad ai; vce tereet aialia; subito figut qdū
 circa q; ai cauda in orbem linea ducit. et illi
 natue circulu transire q; libet aial ptimescit
 et stant animalia stupida quasi edictum
 expectancia regis sui. Transiens per loca
 aspice a vngues intra pede strahit et ecobit
 Nam illis vti pro mucrone et ideo infra

arrogantiam ipsos abscondit et eis parat
 ne ledant vel elecent pda suam q; accipit
 solus comedere erubescit. et ideo sepe ipsum
 a remotis sequentibus alijs bestijs de ipsa
 liberalitatis gnicia delinquit vt dicit ide
 tante aut est caliditatis quod febres semper
 q; tan as patit huc morbu no naturaliter
 sustinet vt eius feritas edometur. au; aut
 caro cum excedat in calore ad esu e nocua
 vt dicit dyal. et pli. li. p. viij. valet edam
 i medicina mltipli au; ad pes vris e cotra
 quo quiaq; puctus fuerit alioz animaliu
 vel reptiliu morsus illo tempore non timebit
 eius eia ad pes mixtus cu oleo rosa dio aut
 facie atkedit a vicijs candoremq; seruat
 sanat abusta. o alioz sed at tumores. fol ei
 aqua addita oculoru acuit claritate. valet
 edam cotra diuiciales morbos et caducos
 cor eius in cibo sumptus soluit quartanam
 febrem hucusq; pli. li. p. viij. c. viij. vnat aut
 leo sic dupliciter fit fouea vna continue iuz
 aliam. in secunda aua fouea ponit vna cauea
 siue cista que de facili claudit quado tagit
 ponit aut agnus vel ouis in fouea prima
 in q; saltit leo qndo esurit p ouiaula rapida
 cupidus videns aut se non posse de fouea
 erupere erubescens se de ceptum fouea vles
 intrare secunda vt ibi lateat incidit in scistu
 lam siue caueam ibidem preparatam q; post
 eius introitu subito se claudit et ipm vlti
 non punitit epice sed in cauea extra fouea
 extrahit et in illa tenet captus et catenat
 donec edomet. et hoc tangit Ier. sup eze
 p. p. c. sup locum istu miserunt eu in cauea re.

De leona
 Cena leonis dicitur femina q; bestia e
 mltu libidinosa semp em gestit in
 costu et ideo leone crudelior est et maxime
 quando habet fetum. pro filijs morti se ex
 ponit. et p ipsoz defensione vnatoy racla
 non timescit. plures parit filios in pmo pu
 q; in sequentibus nam ppter aauie vnguū
 filioz ledit matris et sic annuat sterilis
 vt dicit ar. et pli. qui dicit sic vt ait p. h.
 k. p. h. animalia ai acutis vnguibo frequiter
 parere non possunt. viciant em matricem i
 traleas mouetibus atulis. et ideo no potest
 leona expectare cum partu vsq; ad filioz
 perfectam coplectiouem sed prius dimittit
 partum dolore cogente et effundit ante q;
 filij compleant pferuore libidinis pdis se
 commiscet. Sed post coitu leonem timet. na
 turam ampturam sentit leo p odorem nisi
 prius post ad vltimum in flumine abluat
 vt dicit pli. et quando ipsam deprehendit

ream statim punit et ideo ipsa statim fugit
et nisi fuerit prius abluta non reuertet ad
maritū. Est autē pūa bestia vel bestiola quā
nīro modo timēt leo et leona que vocatur
leō; eufones. nā qd dā portat vere nū qd leo
nō iterat et leonā. yū capta bestiola epurā
eiusq; cinere asperse carnes et posite p cō
peta semitarū leones necant vt dicit phid.
li. iij. Secūd autē auic. li. v. ij. c. i. dicit Leo
est animal cibi auidū et gulosū. et ideo si
masticacōne deuorat cibū suū. et ppter hoc
euomit omestū et iterato comedat sc; et r/
iecta et comedat mltū ita qd de cibo fit pōde
rosus et post stat ieiunū p duas dies et. ij.
noctes et nō eiat sterus a se nisi semel in
duob; dieb; atq; trib; et est sicū si hu
mido et ē valde fetēs similiter et vrina sua
et qū semdit venter eius erit malus odor
et āheliū habet fetidū et infectū ac mōsū
mōta fetū et venosū et maxie qū ē mbio
sus fit aut mbiosus sicut canis vt dicit aris.
et auic. et est crudelē qū nascit et furibū
pce indignacōe vberans semeti psū. fēmit
pce ira et frendit dētib; maxie qū elicit. et
animalios tūseuētib; vt ea rapit in idias
in specub; et antris abditis se abscondit.
ac sup trāsētes bestias ex improuiso iūlit
et eas dēte et vngue crudeliter dilaniat et
occidit. carnē ossa et pellē omniū et cōfrigit
ac dēta frustatā deuorat et stāgulat. et
si viderit quēpiā venire ota se vt pcedam
eruat quā rapit pdam amplectat et fēdit
et terā cauda patit et si appropinquerit i
ipsū mltit q deuicto iterū ad pdam redit.
saguinē animal occidit ab eo pmo bibit et
lambit deinde residuū discerpēs mbratū di
uidit deuorat et deglutit.

De leopardis

Lepus est bestia seuiſſima de le
one et pardi adulterio generata vt
dicit phid. li. iij. Nā vt dicit pli.
leone aut parda aut pto aut leona cōbente
ex tali coitu de genere pardi procedant
sicut ex equo et asina vel ex asino et equa
gignitur mulus siue burdo vt dicit phid.
Est autē animal valde pceps et sicut sang
uinem. Et est femina maior et crudelior q
sit masculus vt dicit aristotiles. Colorem
habet variū sicut pardus. saliendo non
attendo insequitur pcedam. et si in terdo
saltu pcedam nō rapit vel in qcto p indigē
one sicut et qsi victus retro cedit. corpus
autē cauda et pedib; leoni assimilatur. sed m
capite formā pdi imitat. leone autē corpus
et minor et leoni masculo imābiliter ē opol

Nā timens leonē facit foueā subterranēam
duplex oriūcū habentē. vniū p qd intret. et
alius p qd erit. et autē fouea illa in vtroq;
orificio valde āpla et in medio magis stricta
veniente itaq; leone ifoueā se mergit q; p
sequens leo foueam aut ingru subintrat vbi
trūphare putat de leopdo. Sed ppter mag
nitudinē corpis p mediū foueē vbi strictior
est libera tranſire nequāt q; sciens leopdus
ita in strictura impeditū illam foueā egredif
et totū in pte appositā foueā intans leonē
a tergo morſib; et vnguib; aggredif et sic
sepe arte nō vitibus de leone victoriā opti
tinet leopdus et sic de genere bestia de for
cizi sepe p astucā in antro victoriā optiet
q; p potenciā in publico inuadere nō audet
sic narat homerus li. de pugnis et astucijs
bestiarū aris. li. v. ij. dicit de bestia que dicit
feraleo qūq; comedat aliqū venosū et tūc
querit sterus hoīs et comedat ipsū. et ideo
venatores illū simū in vase aliqū suspendūt
super arborē et cum venit leopdus ad arborē
saltat vt accipiat sterus et interim ipsum
iterficiūt venatores. idē facit pātem et pbus
vt dicit ibidē. de leopdo etiā pli. dicit. Leo
pbus qūdo egrotat sanguē apte agrestis
bibit et sic inde languores euadit

De lepore

Lepus dicit qū leuipes qz velocitate
currit. Unde et grece lagos p vel. et
dicatē aris dicit. Itē dicit phid.
li. iij. Omne animal est velocitū et in
belle vt dicit idē nullū habens armoz gen
nisi membroz leuitatē. debilis est visus sic
et cetera aīalia que nō claudunt palpebras
in dormitando. melioris autē est auditus q
visus potissime qūdo aures eius sunt erecte
cuius aures sunt longe valde et flexibiles
qū fuit necessarēū ppter oculoꝝ aptitudinē
nam auribus oculos defendit aptos quia
nullo coopulo sunt muniti ab infestacōe
cimicū et muscarū. nam cōtra omne nocuū
dedit natura remediū cōtate vt dicit auic.
et ideo data est membroz leuitas et ātesus
agilitas cōtra canes et alias bestias ipsum
insequentes. data est etiā aurū pceritas
cōtra muscas et cimices ipōtūne eius oculos
debiles infestantes vt dicit idē. data est
sub pedibus multa pilorum villositas vt
pili pedis cōnotatē in arēdo alleſione de
fendat et propter sui leuitatē pedes in ar
si nullatenus impediant. et ideo dicit aris.
li. iij. qz pedes lepore sunt subtus pilosi qz
in alijs animalibus tarius inueniunt crura
eius posteriora sunt anterioribus longiora

Lib. 18

quod fuit necessarium ad facile corpus eius eleuandum in aersu qñ fugeret contra montē vñ difficilius capi' cetera montē q' cetera vallē et h' accidit ppter anteriore crurū breuitatē Nam ppter depressionē anterioris partis corporis contra vallē de facili cadit nec potest equalit' cōtinuare aersū suū. et ideo vt fugiēdo videt casū cū descendit oblique mōtis lateā cū aut' q' put' pōt' cetera mōtis altitudinē crura anteriora erigit et sepi' anib' insequētib' sic illudēs euadit De lepōib' aut' dic' pli. li. viij. ca. lv. lepōz inqt' plura sūt grā. nā in alpib' sūt quidā. et in siluīs habitāt qdā q'ntitatis maioris grossioris pili et velocioris aersus q' qui amiali diam' Nam amiali lepōes sūt parui et incales qu' vnguibo terra' cauāt et foueas subterranas q's inhabitant sibi formant et sunt feanditatis nimie. et sunt tot' in quibusdā siluīs hispanie q' aliqui p'ce eoz multitudinē deuastāt messē et prouincie induant famē. quoz fetus in baleariticis ita sūt accepti. et etiā ip' fetus sine matrib' vix purgatis visceribus in esum ab incolis patrie assumunt. et sequit' ibidē archelaus auctore q' sunt cauerne ad orcemēta lepōz totidē annoz sūt etatis Totidē em' sūt illi' partis corporis fo rania quot annoz amiali habuisse perhibent. et ideo dicunt' gignere sū mare et hūc vtrūq' sepi'. et iō multi putauerūt lepōe gigni et gignē sine mare vt dicat idē. Sunt aut' lepōes anim' alia ita feanda q' vno fetu nascente statim nouo fetu altero vterus grauid' a. vnde vtile est animal quo ad esū et etiā ad veltiū. et quo ad multiplicē medicinā. Nam eius coagulū valet contra venenū. veltiūq' ventris fluxū. sanguis ei' mitigat dolōe oculoz vt dicat pli'. et dial. nec inuenit' coagulū in aliquo aiali habente in vtraq' mātibula dentes nisi in lepōe vt dicat arif. et q'ro eius coagulū est vaustius tanto melius vt dicat plinius.

De lince et eius proprietatibus.
Linx lincis est dictus quia in lupoz genere et numero numerat'. Est aut' bestia similis lupo. dorū hūs macul' distinctū sicut p'dus. vena eius ouertit' in gemmā preciolam que ligurius appellatur et hoc presentit' linx sū linchis et hoc inuidēs ac dolens q' transire debeat in humanū vsū venam egestā abscondit sub humo sed ibi ticius in lapidē solidat' vt dicat pli'. li. viij. ca. xxxij. et ysid'. xij.

De limace.
Limaz est vermis limi sic dictus. eo q' in limo nascat' vel ex limo. et ideo semper sordibus et immūsus habet

vt dicat ysid'. li. xij. et est vermis valde tardi motus. in dorso semper gerens conchā durā infra quā se includit. et est vermis comutus habens em' addimēta aū os cū quib' viā querit. et qñ aliqd' abūsi senscit statū cornua retrahit infra testā et infra domū sese resunit in corrupto aere et ymbre maxime nascunt' tales vermes. qui serpunt quīs lento passu ad arborū summitates eaz germina depalcētes vbiāq' aut' serpit post se imūdicie vestigiū derelinquit

De lupo.
Lupus vt dicit ysid'. quasi leopes est dictus. eo q' ei quasi leoni virtus sit in pedib'. vnde qd' pede presserit nō vniit. mapax aut' est bestia et crudel' appetēs qui abie' rapacitatis quemamq' inuenit' trū cidat. de quo dicunt' rustici vōc' hominē p'dere si eū lupus p'ice' viderit. et ideo subito tacenti dicit' lupus est in fabula. certe si se p'uisū senserit deponit audaciā felicitatis lupi tāto anno non āplius q' duodecī dies coeūt famē duī portāt. et post longa ieiunia multū deuocant. lupos etiā ethiopia nutrit' ceruice tubatos et ita varios vt nullum colorē eis deesse dicunt'. huicq' ysid'. Plinius aut' li. viij. ca. xxxij. idē et dic' q' lupi affricani sūt merces et parui. q' vero gignunt' in frigidis regionib' corpe sūt minores et magis asperi et feroces Arif. li. ij. dic' q' in india ē quidā lupus habens tres ordines dentiū superius. et inferius habet pedes leonis et faciē hoīs et caudā scorpionis. et vox eius sicut vox hoīs terribilis est sicut vox tube et est veloz sicut ceruus. et est valde senus omedēs homines Itē arif. li. vi. lupi tpe coitus sunt seui et qñ habent catulos sūt magis mali sicut et femie canū. Itē li. viij. lupi seratos habent dētes omedūt carnes et non omedūt herbas nisi qñ infremant' quia tunc omedūt aliqūā p'p' medicinā. Nam qñ lupus sentit se repletū querit qdā herbā et omedit eā vt euomat qd' omedit. Itē li. viij. qñ fugiūt fecit filios suos seāt. et cū epeunt de caueris omedunt cōrganū et masticant vt auant dentes suos Itē idē de eodē lup' qñ omedit ē valde mal' et qñ non h'z famē quiescit multū et ē valde audax et valde diligit ludē. et si potest tapere puerū ludit cū eo et post occidit eū et omedit Et sicut dicit' homerus lupus ē valde vigil et multum timet ignē et dicat' q' si lapidetur p' hīde abit p'mū iacentē. et si ille lapis noatit ei si poterit ipsū interficiet. si vō non noceat ei si deprehenderit ipsū non multū ledet eū sed parū quasi inascendo deinde eū dimittit Et lupi q'ro sunt seniores tant' detriores et

nocent hominibus quia non possunt venari
bestias propter etatem et quia eorum culmi iam
sunt debilitati et viuunt multo tpe et eius
senectus reprehenditur in dentibus quia
ostingunt in senectute. Item ibidem sunt
autem lupi duplicis modi quidam enim sunt
rotundi et quasi quidam longi et illi sunt aspe
rioris pili et auid acioris ai et luporum interiora
sunt valde debilia et de facili recipiunt cor
ruptionem quam vulnificant sibi sibi vero corporis
eorum patitur multas passiones et habent
magnam fortitudinem in collo et in capite et
vulnera que accidunt ex morsu eorum sunt valde
mala quoniam erit ex eis virus et curantur ista
vulnera sicut morsus canis rabiosi ut dicit
aristoteles. Item idem li. viii. os lupi maxime est
aperit et maxime vigorem habet in confidio
suo et est animal valde vorax. Item de lupo dicit
aristoteles li. viii. sunt quidam lupi qui naturaliter
habent appetitum comedere pisces et comedunt
piscia que de suis retibus eiciunt piscatores et
quoniam non inueniunt quod comedant de piscato
reliquis vadunt ad retia et dilaniant ea. De
lupis autem dicit philosophus virtus luporum
in pectore et in unguibus viget ac in ore in
posterioribus vero minime collum retroflectere
non valet in nullo mense nisi in maio quando
sunt comitua cuius astucia est ut non ca
piat predam iuxta loca ubi nutrit fetus suos
et tunc temporis venat a remotis quoniam autem
nocte prede gratia pergit ad ouile ne canes
eius sentiant odorem vadit contra ventum
et si aliquo casu pes eius calcando super aliquod
strepitum fecerit ipsum pedem castigat duro
morsu oculi eius lucent de nocte ut lucerne
et ut dicit solinus multum amorem excitatiuum
in cauda portat quoniam dentibus euellit quando
timet capi lapides multum timet. Vnde si quis
duos lapides piter colliserit lupus audaciam
perdit fugit si strepitus lapidum peruenierit
ad aures eius filios generat cecus quis tener
rime diligit atque nutrit et tertia comedat quoniam
multum esurit et aliquam predam non inuenit ut
capras vel etas folia carperet in tibus facili
rapiat sub herbis et folijs laticas se abscondit
plus astucia quam potentia oues decipit sed quoniam
preualat si permittit totum gregem strangulat
et occidit partem prede quam deuorare non potest
in terra sepeliat et abscondit et quoniam esurit partem
sepulcra extrahit et effodit et lana ouis quoniam
occidit inficit et morsus eius ex lana tali veste
facta pediculosa reddit ut dicit ysidorus. Item
idem dicit aristoteles tota specie natura luporum
nature ouium aduersatur vnde legi in libro
de cordula facta de intestinis lupi adiuncta

cordis citrate factis de intestinis ouis eas
destruit et corrumpit sicut pluma aquile
adiuncta plume colube eas excolat et corodit
si diu parit in loco aliquo dimittant ut dicit
idem vide super de aquila. De mulo.

Mulus a molendo est dictus eo quod iugo
pistorum subactus ducit in iugo molas
ut dicit ysidorus li. xii. Afferunt autem
iudei quod annaa nepos esau greges equarum
ab afinis primo fecit ascendi ut inde contra
naturam mulorum progenies nasceretur ut dicit
idem et ideo sequens mulus matris naturam
asino est maior pulchrior et velocior sed equo
est pigrior deformior et atque minor. Vnde
nascitur ex equa et asino mulus ex equo vero
et asina burdo procreatur et est mulus animal
sterile et tamen eximium ad labores ut dicit philo
sophus li. c. liii. Nunquam autem hec animalia seorsum
et equa mutuo appetunt coniungia nisi etiam in
infancia lacte mutuo nutrantur et ideo postea
pulos equorum subiciunt equabus quoniam volunt
tales creaturas ex disparibus procreari ut dicit
idem. Item idem mule calcitrans potum vini
inhibet ex onageris autem et equabus nascuntur
veloces mule pedes habentes duos et aptos
ad cursum sunt autem rugosi corporis et indomito
animo sed generoso qui autem sunt geniti ex
onagero et asina omnes pellunt. De mulo etiam
dicit aristoteles li. viii. quanto mulus plus potat de
aqua tanto plus proficit eius cibum. Item li. viii.
mulus non habet fel manifeste super epa. Item
idem li. vii. mulus quia nascitur ex equa et asino
non auenit generandi quoniam natura utriusque
asini et equae est frigida vnde frigiditas generantis
dominat in generato et ideo mulus est sterilis nec
eius spermata aliquod generat propter excessum
frigiditatis in ipso dominantis. Item ibidem
et accidit quod corpora mulorum sunt magna quoniam super
pfluitas menstriosa transit in creatore et cibum
corporis. Sanguis autem quo natura non indiget
erit cum superfluitate reficit id est cum urina et propter
hoc non olfaciunt muli urinas mutarum sicut
alie bestie habentes soleas residuum vero super
fluuitatis transit in camentum corporis et in eius
magnitudine non impregnatur ergo mula nisi
forte valde raro mulus autem quia vixit fetus
calidior est in aliquibus temporibus et regionibus forsitan
generat huius generati erit extraneus et occasionalis
sicut quod generat ex equa et asina et bignum ovis tale
esse sterile quoniam generat contra naturam huius animalis
li. vii. Secundum ysaia dicitur carnes muli sunt
preiores quam carnes asini et ad nutriendum et di
gerendum autem finis tritus et abusus restigit
sanguinem si cum aceto fuerit typhus ut dicit idem
valet etiam idem finis contra ictus scorpionum.

20. 18

Us fm yfhd. est animal pusillu ab humo dictu eo q ab humore terre nascit. nā mus terra dicitur unde et humus. Mures in plenilunio iocur crescit sic et qd am marina tūc augentur que rursus de crescente luna diminiuntur. dicitur autē mures forices eo q ab modū terre rodant et pscindāt. Ducus yf. li. p. h. mus at fm a. y. li. vij. nō potat et si potaverit moriet. Alia qdē ē gulosū. et ideo cū modica esca de p. p. qd odore ad eius gustum puocatur. eius vrina fetida est et tagiosa et morsus venenofus. cauda etiā eius dicitur venenosa. De muribus etiā dicitur pli. li. xvij. c. p. xvij. Sūt quidā mures p. tates qui congregāt pabulū in foueis suis et etiā in hieme abscondunt et latēt in a. i. m. s. qū palatū in gustu sagacissimū est si militer nares sagacissimos in olfactu. in autūpno masculus et femina spias congregāt et mutuo se onerāt sup. ven. tē. y. caudā masculū feminā sic onustā ad specū trahit. qua exponetata et fa. scialo in auerna collocato iterū redeūt ad laborē et congregat masculo masculū sup. dorū se ponit quā femina vice vsa onerat et quā am eius ore apprehēdes masculū pt. trahit ad ca. uernā et sic onera deserūt alterutis vicio. Item vt dicit idē murū diuerse sūt species. Nam qdā murū viuunt in domibz qdā in campestribus in aq. et fluminū exte. m. tibus om. o. a. qd am. anū in dormiēdo di. midiat q. p. dimidiū anū dormiūt et di. midiu vigilat vt glies qui sūt fm plimū qdā in mures. Et quīs mures sūt bestie n. o. cibiles in pluibz tamē vtilēs sūt in medi. cina. nā vt dicit pli. li. p. xvij. murū cinis cū melle et oleo auribz instillatus earū sedat dolorē. et si qd animal aures subintrauerit p. ci. puū remediū ē fel murū cū aceto tepido tep. m. auribz instillare. fm. qd fm dial. cū aceto tritus m. dat allopidias et custodit caput a ca. su. capillorū. tritus etiā et cū vino i. potu. sup. m. modo ventē soluit. pellis eius recēs calcaneo subducta eius vulnere ad sanitatē p. ducit.

Mustela qm mus lōga ē dicta vt dicit yf. li. p. h. Nā telō græcē lōgū latine. Hec ingenio ē subdola. in domibz em nutrit catulos eos transfert de loco ad locū se dē mutat ne eius nid. ab aliq. de p. hēdat. p. se qd f. p. res et fugat mures odit et eos māducat. Et sunt duo gna mustelarū. Aliud em ē siluestre distās ab alijs mag. nitudine quā græci locidas want. Alterum in domibz errans falsa aut ē illoz opinio

qui dicit eā ore accipere et ante p. effundere hucus yf. li. p. h. passeribus et alijs paruis auibz insidiat et eoz oua transglutit. filios suos casū aliq. in latibulo lesos vel mortuos quādā herba sanat. ymo vt dicit suscitatur vt dicit pli. futam comedat et eius succo se perlimit et tūc basiliscū inuadit mtepidā et occidit vt dicit pli. li. xvij. c. p. xvij. vbi dicit mustelaz virtus basiliscis epicio est nichil em deo nature placuit esse sine pari. cūnā basiliscū facile agnoscat q. submetas ipsum interimie animal autē multū dormiens et p. sompnū impinguat sicut glies vt dicit idē. Item idē li. p. xvij. c. i. mustelaz inquit duo sunt genera scilicet domestica et siluestria et vtriusq. fel valet cōtra aspides. nam earum pudenda multam fetent et serpentibus fetū. dis contrariant eaz etiam cines dicimus valere contra venenū. Mustela combusta in cinerē redacta adhibet salubriter medicine que est cōueniens contra letargiam passionē. Unde si ex veneno aspidis aliquis inarrit letargiam cinis mustele mundantis aquo distempatus vim sompniferam dissoluit vt dicit idē. dicit etiam ibidem puluis valere cōtra fistulā. nichil em illa rez omnū mater scz natura sine ingentibus causis genuit vt dicit ibidē. Dicit autē arif. li. xvij. q. mus. tela pugnat cōtra serpentes. et quā vtriq. mures comedat et est animal velocis motus et fluxibilis corporis ac valde mobilis et in stabilis. odore sagax. dorsum habens rubrū et ventrem album. mutat autē colorem nam in aliquibz regionibus aliquo tempore anni tota pellis eius candida p. ter caudā. morsus eius maliciosus et virulentus et eius vrina est fetida ad modum vrine muris.

De migali
Migale est modicu animal ad modū mustele gulosum rapax et dolosum nam cum dolo rapit q. postea ven. trā. omittit vt dicit glo. sup. leuit. p. m. a. suetum se fingit cum ei aliquis appropinquat extimorē. Sed statim mordet et venenum infundit. dicit ibidem de migale dicit ay. qd equos et mulos infestat et eque p. gnati maxime insidiat. pugnat cōtra serpentes et tunc se armat. rurat vt dicit idē.

De murelego
Murelegus idē ē qd musio siue cattis sic dicitur eo q. muribus sit in fest. hunc vulgus cattum a raptura vocat vel idē sic dicitur q. catas. i. videt. nam ita per acutē videt vt fulgore lumis noctis te. nebma supet. Unde a græco venit catus id ē

Igeiofus vt dicit phili. li. viij. e aial no deterni
nati pili et coloris. nuc est albu nuc nigrum
nuc flauu nuc variu nuc eia maualofu. in
pedibus et in facie et in auribus leopardo simili
mu. officiu habens magnu. dentes habens
seratos et acutos et lingua longa et flexibilis
bilem tenuet et subtilis cu q bibendo lambit
fiat et alia animalia q habent labiu inferi
superiori labro ineqle. talia enim animalia
ppter labioru ineqleatate potu no hauriunt s
lambunt vt dicit aris. et eia pli. Est aut anis
mal in uenture valde lasciuu et agile et io
ambu. in pte facies ab omne qd coram se
mouet. ludit cu calamo an se ptracto. in se
nectitate aute e animal ponderosu et mltu
sompnolentu. autissime in hidiat muribus et
eos plus odore q visu pscieus inuadit in
abscobito ac venat. capto mure cu eo ludit
s finito ludo ab ipso deuorat. tpe coitus q
siluestris efficit et euagat inter caros. amo
ris eia tpe guis pugna p vrbos omnia et
et viuis ab alio moribus et vnguis gual
sime lacrat et tuc vox horrenda emittitur
qd ad pugna mutua vn ab alio puocatur
Bestia fit seuissima q siluestris e. fiat et
in nemoribus omnia. Minores feras vt au
mulus et lepores tuc venat. quado cadit ab
alio pedibus expit et pte p casu aliq. sedis
qd deorsu pspicit. simus que egerit valde
secat et ideo sub terra abscondit et pedibus
oculatur. q pulcra habet pellem qn de ipsa
gloria vagus efficit. s qn pelis ei epurte
tuc in terra omnia. sepe em p pelis pul
critudine capitur a pellisice a quo decorat

De noctiluca

Noctiluca e modica bestiola mltipes
et alata. et ideo qn in uer volatilia
oputat in tenebris lucet vt candela et max
ime circa postetras in luce aut plena sfo
mis et ob scura man. sicut tages et quia
latet in tenebris tam lucifuga e. odit ei
lucet et solimodo de nocte ambulat et omige
otariae q est lucifera vt dicit aris. li. viij. co
de minutis volatilibus.

De onagro

Onager vt dicit phili. a simus ferus
interpretat. Bos affrica habet mag
nos et dominicos in desertis vagantes. singuli
aut feminay gregebus sunt. nascuntibus mas
culis. selit masculi et testiculos eoz modu
detraat. qd cauere matres in locis secre
tis eos abscondit. et vt dicit pli. li. viij. Et
onager et asinus domesticis velo assimi asin
ni generant. Animal aut e libet indomitum et
lasciuu. frequenter motus et nemora osuetu

et cum sit animal ex se imbellet et in noctu
solius fuge beneficio leonem superat in heremo
atq; lupu. e animal valde pacies fitis diu
expectans quousq; potu inueniat sibi aptu
de q dicit phisologus. p. die marci. viij.
et coiens in nocte rugit p cuius rugitu eq
noctiu apud aphros discernit et dicit q
to cies semp rugit de die et dies habet ho
ras. similiter et de nocte. Unde et siluarh in
motibus affrice onagri in quibus habudat
nu metu rugitus eozu numeru horatu diey
et noctiu computat et distinkant. sagax et in
vidus est in olfactu. Unde qn amoe feruet
et nescit vbi eius feia euagat rux ascendit
et patulis naciis ventu attrahit p cui flatu
vbi sit eius semina diuidiat et discernit. in
motibus altis pasciosis herbas viuetes q
mlu diligit cu diligencia qere osuetu. q
cum inuenerit p gaudio statim rudit et vbi
psensit bestia vel homine ipsu venari cupi
entis q diu inuenit gramina virencia a pal
cus no recedit hoim frequencia valde obit
atq; fugit solitudines et desereta multum
diligit

De onocentauru

Onocentaurus secundu glo. super
ysa. ip. est animal monstruosum ex
tauro et asina pcre ad m. onos em
in greco dicitur asinus latine. Unde est aial
lasciuum ad modum asini ceruicosis ad mo
dum tauris. alio modo sentit phisologus q
dicit onocentaurum esse compositum ex hia
effigie et asina. nam ab umbilico et sursum
figuram habet hominis et ab eodem infert
formam optinet animalis. huc rationi vi
det eordare pli. li. viij. c. iij. Iudibria inqt
mirabilia nobis fecit in geniosa natura ad
detegendum aut eius poteram satis in p
digiosas posuisse gentes et posuit in eodem
capitulo exemplum de multis monstris et
prodigiosa bestijs quas india gignit sicut
de faunis et satiris et de onocentauris et de
ppocentauris et huiusmodi q dicit esse bestias
humana effigiem mientens et alij dicunt.
centauros fuisse equites thesalon qui pro
eo q in eis discurrebat quidam vnu corp
equorum et hominu iudicabant. Unde et
tauros fuisse fictos asserunt vt dicit idem
li. vi. vnde agit de potentis dicit em cen
taurus grece homo latine. vnde centaurus
dicit homo et a centauro per addicionem
dicitur onocentaurus sicut dicitur est eo q
in media hois specie et in media asini dicit
esse sicut ppocentaurus dicit monstrum in
quo hominu equoru q natura esse conuicta
p. tauro vt dicit phili. ibi dem

210 18

O De ovie.
 Rix vt dicit glofa sup li. i. ysa. e aial
 immundū nec sacrificijs aptū. lxx.
 autē interpretes tñsulerūt qñ beta semiocta
 ceteri interpretes ocs ficut orix illaqueatus
 transtulerunt qui hebraice dicif tho. i. inter
 animalia immunda in lege reputa. Est autē
 bestia ficut mus aquaticus vel ficut glies q
 fūt quidā mures fic dā. eo q somp. efficit
 eos pingues. hyeme vō tota dormiūt. i. imo-
 biles qñ mortui fūt. in estate reuiuifcūt. Vñ
 orix est animal qd hūoi muribz affimulat
 et hoc videt tangē lā ysa. i. corbat aū pli-
 qui dicif fic. oricē wat egiptus fca que in
 oca amiaule. viij. kl. i. i. iij. qñ incipit estas
 stat oca stellā. i. oriel contra eā ac h. vellet
 aduare eā. h. facit aū fteruic. i. aū p. lōgā
 dormitionē euigilauerit. et declinat hic orix
 huius oricis. scdm hoc dicif foret foricis. i.
 omix omicis. i. hmoi. Scdm iuuenalē vco
 orix est quedam auis pinguiſſima ita q sua
 pinguedine ebetat auctellū vt dicif idē li. iij.
 vbi dicif iculus orix ebatiſſima ferro. et aū
 tñ scdm quē loatū dicūt expofitores q ē auis
 filis galline affricane vel ipſa gallia. Scdm
 briconē autē dicif orix gis. scdm illā regulā
 grecifmi. Nomen in r donat in cis vel in gis
 vt fep fecis ley legis geitiuū. qñoz exceptis
 nox. mix. fenerq. fuppeller. Vñ de dicif q orix
 est idem animal qd in lege mundū reputat
 ad eſū deut. xiiij. vbi dicif comedētis orix in
 et camelopardulū. immundū tñ reputaba.
 quo ad sacrificiū. Olimius aut li. viij. c. iij.
 de animalibz fompniferis dicif. capre inqt
 in plurimas fimilitudines tñsfiguan. nam
 inter eas sunt ilices mirande piauū tatis. qā
 fupra comua vafca et magna quibus earū
 capita onerantē faliēdo de rupibz fe excipiūt
 Sūt. i. origes quoz villi cōta natura alioz
 aialū vctantē vctus caput. Sunt. i. dame
 et pigraſti. i. mltā alia animalia hjs fimlia
 que alpes tranſmitit et finus tranſmarini
 vñ fm hoc orix gis. est fpēs capre filueſtris
 et scdm iſtā fignificacionē vtputa nō fūmē
 in ysa. vbi loquit de animalibus. i. fompno
 dampnabili fopiuūt. quia nō bene oueniet
 methaphoze aū ois capre fm arif. fit aial
 valde vigil naturaliter. pa. em dormit. i. de
 facili excitat aū fit aial valde timidū et fic
 pro alio animalī fuppouit orix in deut. i. pro
 alio in fimilitudine ysa. ficut dicant multi.

O De oue.
 Dis est molle peus laniferū corpore
 meeme. animo placidū ab oblatōe
 dictū. eo qd apd veteres in inicio nō

trui sed oues offerbantur in sacrificio vt
 dicit yfō. li. xij. Ex hjs quidam bidentes
 wam. eo q inter octo dentes duos alciōes
 habent quas gentiles in sacrificio maxime
 offerbant vt ibidem dicit yfō. vel diamē
 bidentes scdm fenectūcē quafi biennes idēst
 duoz annoz quia talis etant etatis quando
 ad sacrificiū eligebant. Sed peius wamē
 a duobus dentibz qui preminēt. i. aū quibz
 nalcū diamē. hic bidēs genitō hūi. bidētis
 dicif vt dicif beda. De ouibus dicif arif. li.
 v. q pariant vsq. octo annos. i. li. viij. fi
 ipregnēt oues verſus ventū feptentrionalē
 faciūt mares. i. fi in meridionali tunc femē
 nalcēt. i. qles vne fue rūt ſub lingua cuius
 talis coloris erit fetus. quere ſupra de a. gms
 et ariete. Et qñ oues ſenes ad coitū mouen.
 in aliquo tpe de terminato dicūt paſtores q
 est ſignum bonitatis in eis. i. fi iuuenes fic
 mouenē dicant q est ſignū future pēſtis in
 ouibus in anno illo. Item arif. li. viij. oues
 impregnāt bibendo aquā. i. ppter hoc dāt
 eis paſtores comedere ſal vt plus bibentes
 impregnēt et magis oſeruent. dant etiā
 eis in autūpno ciarbitas patas aū ſale ad
 multiplicacōe. lactis. i. tūc fluit plus lactis
 de mamillis et oues ipinguant. lenticula aū
 ſale. i. hiones per tridū abſtineant a cibz
 poſt accipiant cibū. mulū impinguabūt
 et in estate valet eis aqua ſeptentrionalis
 frigida. i. in autūpno aqua meridionalis
 tepida. i. iuuat eos paſt. i. fine diei. i. mot.
 per nimia enim itinera et per fortes lateces
 macreſcūt. i. paſtores cognofcūt que poſſūt
 pati hyemē aut ſup qualdā mueni. i. glacies
 et ſuper qualdā non. i. que ex eis est de bilis
 a ſe non excitat glaciē nec repellit. i. carnes
 ouū ficut et alioz quadrupedū que in loco
 mulū aquoſo nutriunt male. et que caudā
 longā minus paciunt hyemē q que amplā
 Et que hnt pilos paucos. i. criſpos grauocē
 hyemē paciunt. et lana ouū quas comedit
 lupus inſicit. i. pān. vno inde factus recipit
 pediculos. Item ibidē li. viij. in ouibz plus
 habūd at puacio intellect. q in alijs aialibz
 quadrupedibus. et nocet eis tonitrus. et fi
 omāſeit vna ſola. i. fueit ipregnata abortiet
 pte timore forſan. Itē dicif pli. ca. p. l. v. to.
 nitrua inqt ſolitaris ouibz inſet abortiuū
 remediū est vt in vñū pariter ogrogen. i. que
 ſupra in lā a de ariete. i. de agno.

P Anthera vt dicit yfō. li. xij. fic est
 dictus. siue quia omnium animalium
 e amicus excepto dycone que valde

odit. siue quia societate generis gaudet et ad similitudinem quicquid accipit reddit. **P**anthera enim grece totum dicitur latine. Est autem bestia minutis cœcialis superpicta. ita ut ex macularum nigrarum et albarum et flauarum varietate tota pellis oculata exeret videatur ut dicitur idem. **H**oc bestia ut dicitur philosophus semel tantum modo parturit. cuius cause ratio est apta nam cum in utero matris equaluerint cœculi et ad nascendum iam receperint vires odium in cœs la cœatque vnguibus matris alium tanquam suo partui resistens. vnde et mater partum dimittit dolore vteri expellente. **E**t ideo dicitur philosophus animalia cum autis vnguibus frequenter parere non posse. nam mouentibus se cœculis videtur intrinsecus sunt matricis. huiusmodi quod philosophus libro li. xiiij. **D**e panthera dicit philosophus panthera inquit odit draconem et draco ipsum fugit. cum autem comederit et saturata fuerit se recondit in spelunca et dormit continue fere tres dies. post triduum vero a sompno surgens emittit vocem et ab ore eius exit odor aromaticus supra modum suauis. propter cuius suauitatem ipsum omnia animalia sequuntur. solus autem draco audiens vocem eius timore perterritus fugit in cauernam. nec fructus odoris in semetipso deficit et torpescit. odorem enim eius reputat pro veneno. **D**e pantheris autem dicitur philosophus libro li. viij. ca. xviij. panthera sicut et tigris maxima oculorum et macularum varietate decoratur. alia animalia proprio colore gaudent. sunt tamen leones nigri in hircia qui pantheris in candidis maculis sunt similes. In colore autem vario panthera et tigris omnia animalia quadrupedia solli citantur videre eos si conuultate capitis terreni quod oborum caput occultant et pulchritudine relique partis corporis bestias ad se mutant et sic mutatas accipiunt et manducant. **E**t quibus sit bestia valde seua cum illis qui sibi aut aliquid subueniunt nullatenus est ingrata ut ibidem exemplificat idem philosophus de quodam qui liberauit cœculos panthera collapsos in quodam foueam que panthera eduxit septem solitudinem lea et bladijes ut sibi gratias referre appareret.

De pardo.

Pardus ut dicitur est bestia velocissima colore vario cœbiulata. præcepit autem sanguinem et salu ruit in mortem. et huiusmodi talis dispositio sicut panthera. nec habet ab eo aliquam differentiam nisi quod panthera habet maculas albiocres. ita dicitur philosophus libro li. viij. **D**e pardo autem dicitur aristoteles libro li. viij. quod quoniam pardus infirmas comedit humanum simum gratia medicæ et ideo venatores suspendunt sterces super arborum ad quod hum ascendit a venatoribus

interficiat. Est autem animal libidinofum et coit cum leena ex cuius adulterio generatur leopodus quere supra de leena. **P**ardus taptis cœculus est nimis seuis ut dicitur glosa supra osce. xiiij.

De pilosis et eorum proprietatibus.

Pilosi sicut innuit glosa supra ysa. xiiij. monstra sunt ad similitudinem hominum et dicitur siluestres homines qui et fatiri dicuntur. **H**id. autem li. viij. ca. v. dicitur pilosi sunt qui greci panide latine maubi appellantur siue inui ab inuendo dicitur passim cum animalibus. vnde maubi dicuntur ab inuendo id est cocundo. **S**epe enim improbi existere et mulieribus eam peragunt cœbitum quod demones galliducios appellant. quia sepius hanc immundiciam peragunt. que autem maubi non vocantur hunc romanum faunum hircium vocant. **I**tem dicitur papias. pilosi a grecis panites a latinis inuabi vocantur. quorum forma ab humana effigie incipit. sed bestiali extremitate terminatur. **I**tem dicitur glosa supra ysa. xxxiiij. **S**ed ibidem dicitur alia glosa quod pilosus dicitur simia. Est enim bestia monstruosa. pilosa multum et villosa. figura humanam in multis representat. quere infra de simia.

De pigargo.

Pigargus est animal mundum quo ad esum ut patet deuter. xiiij. est animal cornutum et barbatum sicut hircus minus ceruo in auis hircus. vnde similis est hircoceruo. huius longe minus. quere infra de tragelapho. tum miniat sicut hircus. et findit vngulam sicut ceruus. et est animal agreste magne velocitatis nemora inhabitat et de sera. **H**ugo autem dicitur quod pigargus est auis parua et depressa. vnde dicitur a pige quod est depressio. **S**ed in deuter. supponit pro animali quadrupede quod est simile hircoceruo. ut ibi innuit glosa. nec aspirat ibi prima syllaba. vnde cum huius non debet scribi. quidam scribunt philargum huius male ut patet in libris correctis.

De pigmeis.

Pigmei sunt homines parui statura cubitali quod greci a cubito pigmeos vocant. huius montana in die tenent quibus vicinus est oceanus ut dicitur papas. **S**ed dicitur augustinus. sic pigmei tantum seminae biales sunt qui tertio anno perfecte sunt etatis septimo senescunt. **D**icuntur autem pugnare contra grues a quibus armati ferro aliquo. ciens deuincunt. **D**e pigmeis autem dicitur philosophus libro li. viij. ca. iij. pigmei ceruos ut sunt dodantes non excedentes salubri celo semper venant. habitant in terra tparta motibus oppositis ex partibus aquilonis quod grues infestare fama est. **C**ui incidentes arietum caputatum doris armati facit huius vno tempore congregato agmine

243

ad mare descendit et oua q pnillos graui p
vribz de struut q consumit et hac impedito;
faciut eribo mchibz qd si no faceret futuris
auiu gregibz e hiltre no valerit de pennis
at earu q ouoru putaminibz sibi calas fa
ciut vt dic id. Et subdit arif. iquit. in ca
uernis viuere pigneos tradit.:

De porco .:

Porcus vt dic yf. li. xij. spure dicit
Inurgitat em se sceno et luto et
mergit. limo se illimit q i locis fe
tidis regelat vsu q oraci. Et amia lutohis
hinc q spurais vilis q spurci nūcupat. Cui
pilos setas dicim? ai qbz futores dicit so
tulares vt dic id. Sunt at porci quida do
mestici alij siluestres. masculi at inter do
mitos dicitur verus eo q grades habeant
vires. femine autē dicitur sues qn pascua
subigetes id ē subacta terra cibaria exqte
tes. Inter siluestres masculi dicitur aprici
feri vt dicat yf. De porcis at dicit pl. li.
vij. c. li. Porci nascunt detati vt tradit m
gidij. mares no vltia trim atū gñant. p d
cus amisso oculo cito extinguit. yf ad xv
ānos vel xx. viuere potest. multis infirm
tatis subiacet porci et qñ infirmant obli
quū tenent caput. volutati in luto plus ia
cent in latere dextro q in leuo. piquescūt
pl. diebz h magis in pūcipio saginacionis
mutua vce noscūt. vñ vno clamate omnes
ocurrunt et ip sū pvieibz iuuare satagunt
Inedā p triduu paciūt mutuo se diligūt
et atendūt. Domestici apria hospicia do
mosq; ptere discunt q ad eas etiā h duce
re bz de respere asueēt vt dicit id. Cūdo
et iacendo grūmūt q dū dormiant maxime
si fuerit bene piques. Sūt at porci foridus
sompni in maio q in alio tēpore. et hoc
accidit eis ex fumis p calozē vnalē resolutis
ab humoribz in hieme q in ipso rū corpibz
aggregatis. et ideo tunc suauū dormiūt et
diuū. ppter esolutos mēcbres fumos ip
forū cerebri tūc tēporis suauiter opilantes
In estate vero q si multa sit humoz esoluō
fortis tamē sit eorūde. asūpō et desiccacio
ppter excessum estiuālis caloris et non sit
tanta humoz gñacō q sūt causa sompni. p
qd no tāū dormiūt in estate qū in vere vt
dic auic. In autūpno at q in hieme sūt hu
mōis opacti ex frigiditate aeris eos fortis
seas ostrigere. et ideo pauci sumi tūc tps
esoluuntur propter excessum frīgoris hu
mōis in corpore conpignētis vt dicit id.
Arif. aut dicit de porco li. iij. porcis no eie
dentes omnino et ē masculus pluriā dēciū

q sit femia. Item arif. li. iij. porcis saltat
post. viij. mensē et femina parit post anū
et q generat ex spermate maris ante vñū
annū est debile valde id. Item idem porc
habet asueudinem qd si coierit prius dum
aliqua tūc sui filij sūt pauciores ex secunda
et minoris corpis q quando porca virgo pri
fuerit impregnata piet filios minores. por
ca si fuerit mltū pinguis erit ei lac pauci
post eius partum et meliores sūt filij qui
nascunt in hyeme et piores qui in estate q
meliores sūt filij qui generant in iuuentute
q qui generant in senectute. Porcis autē
cum impinguat potest coire in omni tempe
nocte q die et magis in mane. Item li. vi.
ai parit porca primo filio pmo bat mamillā
quōdo multam appetit coitum non dimittit
marem saltare super eam quousq; declinent
auriculae. q multam est ordeum bonus cibus
porcis quōdo debent generare maxie decoctū
Itē li. vi. porcis accidit tripliciter infirmitas
vna que dicitur blancos et est apostema in
auricula q in mandibula et sepe in pedibus
et caro que est in illo loco corrupit q trāsit
paulatim corruptio ad carnē vicinā donec ve
niat ad pulmonem et tūc suffocat spiritum
q expirat. augmētat hec infirmitas subito
et paliores porcoz quando pmo cōgnoscūt
infirmitatem pscindunt membrū in quo est
infirmitas no em curari possūt sine incisurā
Alia aut accidit eis infirmitas que dicitur
dolor q p dētōsitas capitis q ex ipso motū
maxima pars porcorū. Alia infirmitas est
fluxus ventris q vix habet remediū qmiam
interficit in iij. diebus q quando porci sūt
grossi tūc iuuat eos comedere mōm q iuuat
eos balneū quando aqua eius fuerit multū
calida et minuūt vne sub lingua eius. Itē
quando cibus diuersus impinguat porcos q
qdā cibi mflāt q qdā gñant carnē et qdā
piguēdine q tā porci q porce delectāt. ome
dēdo glandes q: eoz tēperant carnes tamen
si porce comederit multum de eis aborāent
sicut oues. multa alia refert de eis arif. qre
de apro et infir de sue

De pediali

Pedialis autis est vermis a pedibus
sic vocatus vt dicit yf. li. xij. pl
em pdum motu q mōsu ledit autem. Ex
hūidit et corruptis vaporibz interstanteis
p poros resubātibz generant vt dicit yf.
mviat. sepe inquit pediali et lentes nascūt
in capite vel in cute ex purgacionibus quas
natura eiciens facit consumit inter autē q carnē
sup que loā dicit expōtor. Quidā pediali

ex humore sanguineo gñant et sunt rubri et
grossi. quidā ex flegmatico et molles sūt et
albi. quidā ex colerico et sūt citrini lōgi et
loces et acuti. quidā ex melācolico et sūt illi
tūceri coloris id est subnigri et macilentī et
motus tardi. Vbi autē est nimia pediculorū
mūltitudo in corpore mūltū plectorico et corru p
to signū solet esse corruptōnis generalis vt
moyses siue lepra vt dicit idē Contra p
diculorū autē molestiā valet capitis frōnis
ablucō pectinacio et medicinal mundificacō
Nam vt dicit ostā. Argentū viuū cū cinere
salicis eos necat. et hoc p̄cipue si ex calido
humore gñant. Item facit letargiū mag^m
id est plūbū vstum cū oleo et aceto. Si vō
gñant ex humore frigido valz staphisagm
auripigmētū cū oleo et aceto. Similiter aq̄
marina et saluatiua cū aceto. Secūndū autē
differētes naturas animalū sūt in eis dif
ferētie pediculorū vt in porco cuius pediculū
dicit vñ sic dicitur qz vñ nā vbi mōdet
adeo locus ardet vt ibi vñ sic sicut vt dicit
idē yñ. li. xij. Quilibet autē pediculus tāto
actius mōdet et ledit q̄to plus macrescit

De pulice .i.

Pulex vermis est mobilis mollestinus
hominibz maxime et infestus a pul
uere dicit eo qz a puluere potissime
nutriatur vt dicit yñ. li. xij. Est autē
vniuersus mūlti leuitatis non cursu h̄ velo q̄
salu p̄icula effugiēs et euadēs. Tempore frō
gido pigrescit vel deficit. estiuo tēpore mō
lescit. Quāuis autē nō sit de aiantibz que
p̄cedūt p̄ manifestam sepe omixtionem
multipliat tamē suā speciem p̄ ouacionem
quia oua quedam in se gignit ex quorum
omixtione vel emissionē vniuers. puler mul
tos p̄ducit. Vnde puler albo quidē nasci
tur sed q̄ subito in nigredinem cōmutatur.
Sanguinem appetit et carnem cum infidet
terebat et p̄fodit. siquid diocem p̄tem inter
cutanei humoris sygit et in parte corporis
cū infidet sugendo sanguinem rubicundum
refugium delinquit. dormire volentes aet
mōsu imp̄tat. nec etiam regibz si eorū car
nes patius puler tetigerit quā eos mō
lestet parcere cōsuevit. Eis siquidē ab
scinthium est venenum. Similiter et folia
perficorum vt dicit ostāntinus. Colloquū
tia valet contra pulices si terita et mixta
fuerit cū aq̄ p̄ locū vbi habundāt pulices
aspergat. similiter folia absinthij q̄a vt
dicit eoz odor et sapore mōruunt. p̄pter saly
tus velocitatem de facili nō capiuntur. In calore
q̄ta tēpus plūuio sū actius mōdet puler.

De rinoceronte

Rinoceros grece latine cornu in nate
interpretat. Idem est monoceros et
unicornus bestia seuissima appellata
eo qd vnum cornu in media fronte habeat
iij. p̄des ita acutum et validum vt quicquid
inxcierit aut ventilet aut perforat vt dicit
yñ. li. xij. nā cum elephante sepe certamen
habet qz vulnē in ventre p̄ferunt. tanta
autē est fortitudinis vt nulla venancū vtu
te capiēt. Sed sicut asserit qui de naturis
rerū scripserunt virgo puella ponitur que
venienti sinū aperit in quo ille omni feroci
tate de posita caput ponit sicqz soporatus ve
lut in cernis capitur et interimitur iaculis
venatoris. hucusqz yñ. li. xij. q̄. sup iob
addit in moralibz ad iam dicta. rinocerōn
inquit fera est nomine omnino in dormit et si
quo mō capta fuerit teneri nullatenus possit
impaciens qz vt dicit illico moriet. De rino
cerōnte dicit plū. li. xij. c. xij. Rinoceros i
nate habens cornu. in media fronte supra
nates hostis est elephantis vnde sūū cornu
lim at ad sapa et acut et sic se p̄pare pugne
et in dimicacione aluū imp̄tat elephantis qz
fit p̄tam corporis esse molliorū. longitudo p̄
inest ei vt equo. Et cū multa breuiora.
Color eius bupeus. et sicut inuāt idē. li.
xij. c. xij. huius fere multe sunt species scz
rinoceron. monoceros. egloceron. Est autē
monoceron vt dicit idē fera asperissima si
milia eq̄ in corpore et ceruo in capite. pedibz
elephantis quāda apro mugitum emittit
grauem. vnum cornu nigrū emittens in me
dia fronte habet duorū auditorū. hāc fēra
viam negant capi. Egloceron species dicit
esse vnicornis et dicitur latine capricornus
ab egla qz est capra et ceros qz ē cornu aial
est pusillū simile hēdo acerrimū nimis. in
media fronte vnum gerens cornu. Itē dicit
plū. ibidem qz in india sūt vnicornes boues
habentes candidas maculas et solidas vñ
gulas sicut eq̄. Sunt et alij quidā india
vnicornes vt dicit aris. autē et plū. qui sic
dicit sūt eo qz vnum in fronte habet cornu
inter aures. hēstibū autē corporis ipsorū similē
est corpori onagrorū siluestriū aignorū. Sed
talis monoceros est minoris audacie et fer
tatis qz sint alij vnicornes. et dicit mono
ceros a monos qz est vnus et ceros qz est
cornu qz in capite gestans cornu vnum
et declinat hic rinoceron. et tūc similiter
declinat monoceron. tis. et. Inuenit autē
rinoceros et monoceros tunc dicitur rino
cerotis in gemitu et sic de alijs

Lib 18

De tana

Rana a garrulitate vocis sic est vocata eo quod strepit et sonos vocis importunis clamoribus reddunt in palustribus ubi generantur ut dicitur yfidi li. xij. ca. iij. de piscibus. Ex ramis autem quedam sunt aquatica et quedam palustres. quedam rubete de quibus supradictum est in libro de bufone. alie calamite que sic sunt vocate quoniam inter arundines habitant et frutices. unde et in calamis ouerlan et sunt valde parue et vitides et mure sine voce. alie sunt agredule tunc paruule in sicco vel in aquis moeantes unde sic sunt nuncupate. Est autem quedam spes tunc que missa in os canis facit obmutescere. sed hoc multi negant ut dicitur yfidi li. xij. ca. iij. Aris autem dicit tana li. iij. quod hanc linguam propriam que antea lingue sue applicat ori suo et quasi ligata facit extremitas lingue piscis. licet posterius et interius ad linguam carnem habet absolutam. et propter hoc hanc linguam propriam et est coarctata et non facit hoc nisi in aqua tantum. et proprie masculus tempore coitus quoniam clamat feminam. quia quodlibet animal habens vocem uicinat tempore coitus. si ana autem multiplicat vocem quoniam ponit mandibulam inferiorem equaliter in aqua et extendit superiorem et per extensionem conatui duarum mandibularum. lucent eorum oculi sicut candelae et hoc de nocte magis quoniam coeunt de nocte plus quam de die. et omnes pisces nutriunt pullos suos praeter ranam ut dicitur ibi de li. vij. quoniam autem primo in aqua formantur tunc videntur tollit esse caput cum quadam epimitate de pendente ad modum caudae. deinde dilatata tollit in ventrem sublata cauda crescit ei pedes et in animal quodam tempore transformatur. mouetur omnes tunc praeter bufonem vel tuleram potius saliendo quam gradiendo nam vetus rubeta raro salit si ana igitur aquosa est seu paludosa. clamosa. limosa. ventrosa. timorosa. sub ventre maculosa. uenosa. et ideo abhominabilis hominibus et maxime odiosa. in terra uiuit pariter et in aqua.

De salamandra

Salamandra ut dicitur plinij li. x. ca. xlvij. est similis lactee in figura. nunquam apparet nisi in magnis ymbris. deficit autem in sereno. et tantus est ei rigor ut igne tactu extinguit sicut glacies. Saniem lacteam ore euomit quo si hominis tetigerit corpus totum defluunt pili et quod tactum est corrumpit et in colore turpi mutatur. Salamandra itaque genus est lacteali siue stellionis animal pestiferum et summe uenensum. Nam ut dicitur plinij li. xxij. ca. iij. fructus arborum inficit. aquas corrumpit. ex quibus si quis comederit vel biberit mori necesse est. sed si salua eius pedem

tetigerit totum hominem inficit et corrumpit. et quous tanta sit in salamandra vis ueniens. a quibusdam tamen animalibus manduca loco ubi inter medios ignes uiuit sola animalium ut dicitur idem primo incendiis ignem extinguit. et est genus salamandre cuius pelles est villosa et pilosa sicut pelles vituli marini. ex qua sunt aliqui cinguli ad usus regum que post longam uoluntate in igne proiecti non erunt sed post diuturnam inflammationem illesi et purgati quasi renouati ab ignibus extinguntur. et ab illa pelle sunt ligamina in lapidibus et lucernis que nullo incendio corrumpunt. quee supra in libro a de anguilla diuersitate et inuenies ibi de hoc uerme.

De sanguisuga

Sanguisuga est uermis aquatilis sic dicitur eo quod sanguinem diligit atque fugit potantibus insidiat faucibus vel ubi uispi adhaerere sanguinem haurit. et cum nimio cruore maduerit euomit quod haurit ut de nouo recencioze fugat. ut dicitur yfidi li. xij. uermis est coloris subnigri quibusdam uirgulis rubris distinctus corpe mollis oblongus et est flexuosus. os habet triangulum et in ore fistulam cum qua sanguinem fugit uenosis insidet. et ideo quoniam debet apponi membro causa medicine primo debet inuolui in viticis et in sale ut sic opella euomet. Si quid forsitan hauserit uenensum in aqua tepida in tempore calido cuius membrum se applicat ad sugendum.

De stellione

Stellio nomen sumptum a colore. Est ei bestia tergo depicta lucetibus guttis in modum stellarum. de qua dicitur ouidius apud quos coloris. Nomen habet variis stellatis corpe guttis ut dicitur yfidi li. xij. ubi subiungit. Stellio autem adeo scorpiombus est otarius ut uisio eo pauore hinc aufeat et torpore. Plinij li. viij. dicitur quod stellio maxime de rore uiuit et quous sit animal pulchrum et depictum. multum tamen est uenensum. quia ut dicitur plinij li. xxij. ca. ij. ex stellione pessimum fit medicamentum. nam cum fuerit moratus in uino facit eorum qui bibunt lentigine abducit. ob hoc ei unguentum necesse est quoniam forme inuident meretriciam. cuius remedium est ouum vitellum mel et vitum. et fel stellionis in aqua tritum mustelas dicitur congregare. et est stellio genus lactee reptile et quadrupes hinc pedes latos et digitos scissos ad modum manus quibus reptat ad domum et muro rimas in quibus facit cuniculos suas et mutat spoliu suum in senectute sicut serpens ut dicitur idem et latitat in hyeme in cauenis et ebera uisus eius. In uere autem epiens de cauenis a senescens defectu uisus mutat locum et querit sibi locum et cauernam ad orientem et continue apit

oculos intra solis ortu donec in oculo deficeat
humor & summa nebula que oculis caliginem
inducebat. Super prius autem li. ca. xxx. inuenerunt
glosa. quod stellio est animal velocissimum et tamen
non pennatum. sed tantum velocitate pedum repit
& scandit ad sublimitatem domorum ac murorum

De serpente:

Serpens est dictus eo quod occultis serpit
accessibus. non graditur publice et
aperte sed squamarum mibus repit
occulte ut dicitur ysidorus li. xij. de cuius natura
hic non persequor. quia ibi supra in libro a ubi
agitur de angue omnia sunt prolixius explanata
tamen quaedam notas proprietates et vulgatas hic
breuiter inserere non pigebit. Dicebat iosephus
de sancto egidio de serpente sic. formidat
nubem. dicit enim quod insilit in vestitum. spiritum sibi
sibi venenosum. quia salua ieiunium hominis venenum
est serpenti. pugnat pro capite in quo dicitur
esse sedes cordis. caro frigida hoc dicitur quia
frigida est natura pectoris ventris. hoc dicitur
quia rectis non graditur annis sed singulis
serpit se renouat. loca mulcida ligat sed loca
putrida sububrat id est loca umbrata amat
respicit obliquum quia lateraliter non directe transit fugit
auleo et dente flectit in se quia tortuosus est et
non rectus. abscondit lepra quia medicus ne talis
infirmas reuelat non cessat vertere linguam
quia serpens semper mouet linguam ex vi veneni
esurit et patitur. diu enim sustinet famem claudit
suam aurem ne audiat in cantantem ymoque venat
sibilat antequam mordeat interimit omne quod
mordet. auis hostis quia flatu iterumit eas
iacta resumit quia venenum quod eiecit reiterato
resumit.

De simia:

Simia vocatur a suppressis naribus est
vocata. ysidorus et simias dicit ysidorus. eo quod
naribus suppressis sint et facie feda
rugis turpibus follicantibus. Alii dicunt simias
a similitudine ratione notatas quia in multis
hominibus imitantur. sed hoc est falsum ut dicit ysidorus
li. xij. et subdit simie sunt elementorum sagaces
noua luna exultant. media et caua tristantur
quam habet duos fetus fetum quem plus amat in
brachio suo portat. quem vero minus diligit
humeris gestat quam sibi instat necessitas si
gredior. cum vero arda ab insequente fetum brachio
portatum proicere oppellit et alium qui humeris
inhidet pressa tardior ad fugam redditor. et ideo
a venatore facilius et citius preuenitur. Simia
autem quinquaginta sunt genera ut dicitur idem. ex quibus
creto petiti caudas habent. Simia enim est cum
cauda quam quidam clunam vocant. Sunt et alie que
cenophale sunt dicitur quia facie canibus sunt similes. huius
corpus habet simiam. Sunt etiam spinge villose

comis et manibus prominentibus faciles ad feritas
obliuione. Sunt et satiri facie admodum
grata et gesticulantibus motibus inquieti. Sunt
et callatrices que toto pene aspectu a ceteris
distant. nam in facie sunt producta barba et
lata cauda ut dicit ysidorus. Item dicitur plinius li. viij.
ca. liij. ubi dicit simiarum genera figure hominis
sunt prima. caudis inter se distinguuntur. mita
solleria visa singula facie nituntur. ysidorus calceas
se solent calceas a venatoribus ex industria de
relictis et sic facile capiunt. nam dum se voluit
calceorum ligamentis astringere et calciameta
prout videant a venatoribus facie suis pedibus
coaptate antequam possint a calceorum vinculis
expedire a venatoribus sepius capiunt. Item
plinius ibidem. simiarum erga fetum in arboribus
est affectio. nam mansuefacte intra domos
catulos quos pariunt omnibus demonstrant
tractantque gaudent et gratulantes et sibi ap-
plaudentes cognoscunt. huic plinius. Dicit tamen
idem li. eodem. ca. xij. sunt in india simie toto
corpore candentes quas indii ceteri capiunt et
venantur. De simia autem dicitur auicenna li. ij.
Communicat simia in forma cum homine. et
in pilositate cum lupo. et sunt aliquae simie pra-
uorum motuum atque morum. et earum dentes quasi
canum et morsus maliciosus et maxime illarum
que habent caudas. Alie autem sunt villose
anterius preter faciem. et talium dentes sicut
dentes hominis. et alia habent sicut homo. et
oculos subtrifos et alpos et auros et manas
in pectore et manus et pedes et digitos sicut
homo. et potest ambulare super domos pedibus
duobus quia habet calcaneum et immitit sicut
homo. et hec habent pauca animalia preter
hominem et maxime quadrupedia ut dicitur aris.
In vulua autem assimilatur mulieri. et virga
masculorum est sicut canis. et interiora eius sunt
sicut hominis. huicque auicenna. hec eadem dicitur
aris. li. ij. ubi dicitur. Sunt et alia omnia simia
in naturam hominis quadrupedia ut simia que
vnde recitat omnia supradicta. Est itaque simia
bestia monstruosa. hominis tamen nature repre-
sentatiua. discipline susceptiua. vnde ad sal-
tandum et varijs modis ludendum informatur.
Bestia siquidem est si indomita et maliciosa
ex natura et vteribus et catheis per violentiam
domatur. truco opprimis siue blocco. nec libere
discurrere permittit ut eius insolentia temperata
Cibus omnibus vescitur. et immundis delectatur
propter quod in hominum capitibus vermes querit
quos inuentos in os proicere non debignatur.
Simiarum carnes desideant leo quam infirmatur
quia eius esu dicitur oualescere quam grauius infirmatur
ut dicit ysidorus. et plinius. quere supra de leone.

Lib. 18

De sirena

Sirena. ne. vel sirenis. dicitur mosty qd dulcedie sui cantus trahit nauas ad piculu. Vn dicit a sire qd e tractus vt dicit huguico Glosa at sup pfa. p.ij. dicit. Syrene sunt serpentes cristati et alati. Alij at dicunt qd sunt pisces marini in spe muliebri Papias aut dicit Syrene sunt dracones magni volantes et cristati vt qba putant phid aut li. xx. vbi agit de portetis dicit. Syrenes tres fingunt fuisse. ex pte vrgines et ex pte volucres vngulas et alas habentes. qru vna voce altera tibia tercia lina canebat q illectos nauigantes sub spe cantus ad naufragiu pertrahit. Secudu vt ritate aut metretices fuerunt que transeunt ad egestate ducebant sicte sunt pducere ad naufragiu nauigates Dicit autem phid. li. xij. in ambia sut hptes cu alis que ferene vnt q plus currit q equi et volare diam. qru virtus catu e vt ante mors q dolox sentiat. De sirena at dicit phisiolog. Syrena est mostru marinu ab vmbilico et suesu habens formam vrginis inferi figuram piscis. Nec belua in tempestate gaudet in sereno aut dolet. hec dulcedine cantus facit dormire nauigates. qsalz viderit opositos ad nauem at edidit et que poterit in pte secum ducit et pferes ipsu ad locu licet pmo ipsu sead coire cogit qd si noluerit vel no poterit illum pimit et eius carnes deuorat et trasglutit. De talibo mostris legit in hystoria alexandri magni.

De scorpione

Scorpio vt dicit ph. li. xij. est vms terrenus hns in cauda aculei amary sic grece dicit eo q cauda figat et araiato vulnere venena diffudit. cui ppri e vt palma man no feriat neqz lebat vt die ide. et dicit scorpio a scorre qd e dulce et pio. is. id e fingere. quia in anteriori pte blandicias fingit. in posteriori pugit. A scorpione aut vme p similitudiez dicitur tubo aculeatus vel flagellu vge no dose. It scorpio dicit signu in celo. qz sole esistente in illo signo pmos frigoris aculeos tuc sentiunt. Unde omia. Matutina par tuc autis frigora ledut Item scorpio e sagitta venenata arai vel tormtis exalssa q du ad hoiez venerit du infigit virus diffundit. vnde et nome accepit. De omnibo hijs dicit vgi. Scorpio est signu vmsiqz sagitta flagellu De scorpionibo aut dicit pli. libro. p. c. lxxvi. Scorpiones parit venenulos ouoz specie et parit impotuna peste venenosi

sic serpentes p triduu valde ledit scorpionis venenu et post lenta morte preut nisi cicus sibi occurrat. Ietali ictu paucit vrgines qn eas ferunt. Similiter et femineas sed no ta cito viros aut maxime ledunt matitio qnd exent de cauetis suis pnsqz foritudo aliquo ictu leuutu infundut venenu semp cauda parata est patere nulloqz momento cessat a lesione. si ei dat occasio ledendi et obliquo ictu et in fluxo ferendi venenum candidum eos in fundere. apodetus auctor e qui descriptit scorpionu no cuoz genera p colores. gmnios haberi quidam aculeos et ios sunt naues femores et maxime tempore coitus et hij sut ceteris glicozes et logiores. Omniu aut venenu in meridie magis est noduu qnd solis ardoribz canduerit. Si milit qnd sicut et habent qba internodia in cauda quanto plura tanto picora coz sut venena. aliquado sut illa internodia sena aliquando septena. Tradit aut apolodius quoda in affrica habere pennas et illi sunt valde nocuu. et os quoda venefici qui qstus gracia colligut diuersaz terraz venena illos allatos scorpiones referre in ytalam sunt conati. infra circuli regione celi nullatenus viuere poterut. Videt tamen aliquando in yalia. sed sunt in nodu. Infecia paucit porcos nigros q cicus moriunt. Sed si in aqua post ictum se immerferint. homini a scorpionibus pccasso cims eoru potatus in vino e remedum sub meri etiam in oleo succurrens periculo q pungendo animalia eduxerunt. Nullu aial ledit scorpio carens sanguinem et sunt quida scorpiones q piut vndenos fetus quos mater qnz deuotare dicit. sed vnus qui magis e solers scadit sup clunes matris vbi tutus refidet. a cauda et a morsu hic geitor mterficat et fratne cedis alto extitit. hic puidere fecit natura. ne pestifera pgenies nimiu ppagetur. hucusqz pli. li. p. dicit autem aril. li. vij. qd scorpiones q omedunt venenosa sut picoris veneni et dracones qba omedunt scorpiones et illi sunt passimi. et contra punctum autem scorpionum multa sut remedia. vt patz sup li. v. de morbis et venenis.

De sue

Sus vt dicit phid. a subigendo e dicta eo qd terram vestro subigit ppter cibum terram em sulat et subuertit vt dentibo pueniat ad radices pli. aut li. viij. c. li. dicit suillum paug circa vtrnu eqz noriu caput bis in anno parit. iij. mēibz in vtero trahit. p. filios qnz pducit. Sz

educat nequit et aliq̄do omnia deuorat
 p̄ter p̄mū illū magis diligit qui primo de
 vtero erit quia ei magis ē naturalis et ei
 semp̄ p̄mo p̄mā mamillā porrigit vt dicit
 pli. solin⁹ et arif. libro. vi. Est autē animal
 immundū et gulosū auidē deuorās q̄dlibet
 fetidū et immundū. balneū putat lutū et re-
 uolendo se in luto et quiescendo impinguat
 Et vt dicit arif. libro. vii. et impinguat p̄ci-
 pue in quiete et septima ps sui cibi tranfit
 in pilos et in saginē et in omilia et cum
 parit crescit et macrescit quia nutrimētū
 tā sit in lac vnde eius filij nutriunt et q̄n
 habet uiuenes magne est ferocitatis et p̄g-
 nat pro eis ota lupū alias eius appetates
 quere supra in littera. p. de porco et in littera
 A. de apro. r.

De tauro :

TAurus ē bos masculus nō castratus
 vt dicit p̄sid. et est ḡreū nomē sic
 bos Indicis at̄ tauris vt dic̄ id̄ li. xij. ē co-
 lor filii et velox p̄mitas pilis in otariū
 p̄ his caput circūflectit flexibilitate q̄ vult
 regi duricia. omne telū respuit mun̄ti fe-
 ritate qui sub ardore hians alligati omnem
 amittūt feritatem et subito mānuescunt vt dic̄
 p̄sid. li. xij. q̄re s̄. de huius m̄litem. f. Est aial
 sup̄bū et ceruicosū auidē magis fortitudo ē in
 collo et in cornibus ac tūcē. vñ pli. li. viij. p̄ly.
 Generositas tauri p̄ in aspectu et in cornu-
 ta ferre et in auribus fetosis ac in cornibus et
 in p̄actu dominacionū p̄ off. v̄tibz auidē tota
 aminaō in p̄oibo p̄dibz stat quibz in alū
 spargit arenā et ex tali sp̄atione singula-
 ritet̄ inter aialia mardescat vt dic̄ id̄ arif.
 li. ij. Taurus h̄z ep̄at rotundū simile ep̄ati
 hois et pascit solus añ tps̄ corpus et amoris
 et tūc vacis se associat vt dic̄ id̄ li. vij. et
 tūc ota alios fortissimē p̄gnat. Itē in codē
 Tauri impingunt ab herbis et ḡms v̄tosi-
 tate ḡtantibz ab ext̄e m̄tatio p̄saz et fap-
 bay et huiusmodi. et si q̄s sciderit paz coriū
 et q̄i s̄stula sufflādo paz autē a carne eleua-
 uerit et post ei dederit ad māducandū imping-
 uabile. et impinguat cū dulcibz cū sic cū h̄cibz
 et viuis passis Itē li. vij. tauri faciūt otariū
 equis. q̄i nisi aq̄ fuerit frigida et p̄ua non
 auant potare eam. Itē idē li. viij. p̄ter
 v̄p̄oxes pungnant tauri et qui vincit salit
 super feminam. et cum debilitatur per mulo-
 tudinem coitus venit victus contra eumq̄
 pungnat et qui tunc vincit salit super fe-
 minam quali gaudēs de triumpho. et tauri
 p̄antur coitu post annum et forte post octo
 menses sicut et vacca quere in fia de vacca

Tauri autē q̄ diu nō sunt castrati feroces
 sūt et sup̄b̄. p̄ ablati testicularis effecti
 reddūt. et pigri intellectus penitus et mānēti
 crescūt tñ corpe et impinguescūt et anatro-
 iugo mānuescūt. q̄re infra de vitulo castrato
 Itē in libro. xij. in fine dicit q̄ tauri h̄nt
 fortiores nervos et ligamenta. is lacerto s
 q̄ boues quia in castratis c̄m̄na corporis
 membra emollescunt et in corde tauri nueni-
 tur sepe os sicut in corde cerui. Sunt autē
 quidam tauri agrestes vt dicit pli. li. vij. c.
 xij. sūt inquit tauri atro assini siluestres
 ceteris maiores et velociores colore filii et
 oculis ceruleis pilo in cōtrarium verso tractū
 ad aures extendentes cornua mobilia ha-
 bent que alternatim in pugna mouent. et
 gum habent durum ad modum silicis. ita
 q̄ vulnerari non potest fere omnes venant
 nec aliter potest capi q̄ i foueis. capti sem-
 per feritate intereunt et pre in dignationē
 moriuntur

De tragelapho

Tragelaphus est dictus hircoceru⁹
 a tragos q̄ ē hircus et elephos q̄
 est ceru⁹. et dic̄ p̄sid. li. xij. et tragela-
 phi a grecis sūt notati q̄dā sūt eadē sp̄cie
 vt cerui villosae h̄nt armas vt hirci et mā-
 tum p̄missis hircuū barbis. de h̄is autem
 dicit. auic. li. ij. q̄dam agrestia aialia h̄nt
 cornua tortuosa vt hircocercus qui trage-
 laphus dicit et pedes eius habent soleas. et
 corpus eius crescit ad quantitatem cerui et
 sunt fortes valde et facies eius declinant et
 cornua eorum sunt sicut hirci

De talpa

Talpa est quedam bestiola ad simi-
 litudinem muris de qua dicit p̄sid.
 li. xij. q̄ sit dampnata cecitate p̄-
 tua in tenebris. est em̄ absq̄ oculis v̄stris
 habet ad modum porci cum quo terram fo-
 dit et humum egerit et radices sub terra
 commedit et corrodit. solem odit et fugit
 nec potest viuere super terram. nigra habet
 pellem villosam et mollē. crum breuissima
 et pedes latos et per digitos distinctos ad
 modū manus. arif. autē de talpa dicit sic. Om-
 ne animal generans animal sibi simile h̄z
 oculos p̄ter talpam que non habet oculos
 appetentes. Sed si quis insiderit corium sub-
 tiliter inueniet interius v̄stigia latencium
 oculorum et putauerunt aliqui q̄ illud co-
 rium cūmpit̄ p̄ angustia quando incipit
 mori. et tunc incipit aperire oculos in mori-
 endo que eos clausos habuit in viuendo.
 hic ad hoc pli. libro decimo capitulo. xlij

liquibius audiunt talpe obrute terra de nro
atq; surdo natura oculo electo .et si hominē
audierit loquentē fugit a remotis .

De tapyo .

Tapyus est melus aial scz ad q̄titate
vulpis . cuius pellis valde ē hispida
et villosa et dicitur melota vt dicit glō
super illud verbū . creatierunt in melotis . cō .
he . xij . De hac bestia scz de tapyo siue de melo
dicit pli . li . viij . ca . xxxij . Est et melis quedā
solercia q̄n ei eas canes insequunt̄ anhelatū
et flatū retinent . retinendo autē extendunt
et sic morsus canū et ictus hominū arcant .
sicutā prouidet tempestatē . et ideo sibi faciūt
caūnas subterraneas diuisos cryptas continētes
vnde q̄n flat ventus aquilonaris obuolat
cauday villositate introiūt aq̄lonarē et aptū
dimittūt tunc australe et conuerso . In eis dē
aut latibul se p̄udent in pastu oīa hyemē
et si q̄sq; eis de fecerit cibo eis pro cibarijs
erit sompnus vt dicit idem . Sunt enim de
generibz aīalū que in hyeme se abscondūt
et pro magna pte de sompno viuūt vt sup
de mure . Est quedam species tapyi vt dicit
philosophus qui absolute cibos oīa hyemē
vna cū femina colligit et reponit . et veniente
algore hyemis timēs masculū ne cibi collecti
nimis cito deficiant . femina ab esu reprimē
et ipsam ad saturitatē comedere non p̄mittit
que pacē simillans et q̄n tapyo masculo cedēs
cauernā latentē erit et per partē oppositam
latibulū intrans ignorante masculo fauces
apit diu aggregatos cibos deuorat et consumit
De bestia vt dicit idē vulpēs obit et cū eodē
dimicare consueūt . h̄ vident vulpēs q̄ p̄pter
duriciā et villosā eius pellē lodē nō poterit se
victū simulans fugā petīt . et dū tapyus p̄bā
querit vulpēs eius latibulū subintrās vena
et alijs immundicijs tapyi cubiculū inficere
consueūt . cui⁹ ferorē abhorrens melus de fed aīū
domiciliū delinq̄t et aliā mansuā nēcariō
sibi querit .

De tigrīde .

Tigris est bestia ad fugā velocissima
ad modū sagitte . sic enim p̄ se sagitte
viant vt dicit phid . li . xij . Est enim
bestia varijs maculis distincta . virtute et
velocitate mirabilis . ex cuius nomine fluui⁹
tigris appellat⁹ eo q̄ rapidissimus sit omnū
fluuiorū . tigrīdes enim magis hircania gignit
huat⁹ phid . dicit autē hic tigris hui⁹ tigrīdis
pro bestia . h̄ pro fluuiō vero hic tigris hui⁹
tigris . quee supra de fluminibz . De tigrīde
aut dicit pli . tigrīdes aut vel tigris hircani
vndiq; ferunt que sunt animalia tremende
velocitatis et maxime nocēti cū capiūt . totus

enī fetus qui semp viscosus est ab insidiāte
venatore capit . et in equo velocissimo subito
deducit . ac vbi fem spoliatis catulis vacuū
cubile cepit ferē p̄ceps odore fecētis catulos
inuestigans . venator autē audiens fremitū
insequentis abicit vniū catulū que illa tollit
ad suū latibulū morsu ducit . quo reposito in
cubili cōito cursu itē redit . Interū raptor cū
fidūis nauē scādit . et illa irritata frustra
feritate pro nullo vltra seuit vt dicit pli . li .
vij . ca . xij . Masculus autē de fetu penitus
non curat vt dicit idē . Qui aut oēs catulos
de ferre cupit speula m̄gna in itinē delinq̄t
que mater insequēs in via inuenit in eis se
intuēs de sua ymagie filios esse credit . circa
aut suam vmbā illic de tenta et circa filioz
extractionem de vitro occupata dat raptori
spaciū fugiendi et sic per vmbā decipit ne
raptorē p̄ catuloz liberacōe vltērius p̄sequat

De tineā .

Tinea vt dicit phid . est vestimentoz
vermis dicta . eo q̄ teneat et eo vsq;
vestibz insidet . quas corrodit . et ex
vestiū corrupciōe gignit q̄n scz vestis aliquā
diu in aere grosso op̄mit nec vento p̄fundi⁹
et in puro aere libere nullatenus explicatur
Insensibiliter autē panni superficiē consumit
et cū sit sensibile aīal infra panni substantiā
se occultat q̄ vix vnq; videt̄ ocul se p̄mittit
amara et odorifera tinee h̄ziunt ad vestes
resperfas talibus de facili non accedunt . et iō
folia lauri cedri et cipressi et hui⁹i p̄stita in
cistulis vestes ibi repositas et libros corrupi
a tineis non permittunt vt dicit ostā . Est
enī quedā scabies capitis que p̄pter suam
tenacitatē et adherentiā tineā est dicta . de q̄
querē li . v . vbi agit de capitis infirmitate .

De terredine .

Teredines vāt greci lignoz vmes
eo q̄ tenendo edāt vt dicit phid . li .
vij . Ex hūore aut corrupto i arboribz
derelicto sub corticibus arborū et in medullis
generant̄ . maxie aut in arboribz generant̄ q̄n
in oportuno tpe arbores rescant̄ vel plātan⁹
vt dicit idē . et hoc ē in plenilunio potissime
q̄n humiditas que lunari virtute cū corpibz
tunc habundat non digeritur propter eius
superfluitatem non regitur a natura . et ideo
necesse est vt talis superfluitas corrupat̄
ac in vermes et in putredinē ouertat . quee
supra de effectu lune li . vi . Tereudo itaq; ligni
vermiculus in substantia est mollissimus . et
inde tū corrodit et consumit durissima ligna
et subtiliorē puluerem q̄ possēt linea facere
quee infra de vermiculo .

De testudine.

Testudo est animal sic dictum eo qd regnie teste sit opiu in carne modu vt dicit ysd. li. xij. et sunt quatuor genera scz terrestres. maritima. lucarie. scz in paludibus viuētes et fluuiales. et trahūt aliqui qd tū incredibile est radius ire nauigū testudinis pede dextrū deferens vt dicit ysd. li. xij. de testudine autē quere supra in lra de limace.

De tortuca.

Tortuca inter testudines apudat. eo qd inter testas durissimas claudif inter quas se colligit qū ab aliquo molestaf Est autem eius duplex species scz fluuialis et terrestis. Fluuialis autē tortuca mortifera est et uenofa. Terrestis uero q habitaf in domibus vel silus mundaf est et comestibilis. est tū horribilis in aspectu et de formis. ponit autē oua vt gallia h pallidi cea et minora. Est aut animal qdrupes hns pedes paruos hant rana et caput parū hant serps. et testas duras diuersis in oculis de formatas. Carnes uero eius que habitant in nemoribus sunt medicinales et uirtutis resumptiue. vnde ualent ethicis. pūficus. et oūptis. De tortuca autē marina dicit arif. li. viij. tortuca inqt marina comedif omnia et eius osficiū est forcius omni ore auislibet animalis. qm si accepit lapidē in suo ore eū frangit. et epit ad ripā et pascit herbis. et cū reuertit in tra aquā ascendit et natat ita qd deficat do. si superficies a sole qm illi nō leue est qd in aqua pūndat. Itē li. xij. aīal hns squamā plumā aut corticē non habet. vñā ppter paucitatē potus qā supfluitas potus tranfit in plumas et alia preter tortuca. qm pulmo tortuce marie ē carnosus sanguineū similis pulmomi vacce. et pulmo tortuce siluestris est maior qd debet esse qm corpus ei. dūnef in testa spiffa. et ppter hoc fuit in tortuca nisi in carne tantū. et ppter hoc fuit in tortuca vñā vt recipere supfluitatē hant vas h valde parua est vñā in omnibus aīalibus habentibz pulmoneū sanguineū. et ideo sola tortuca inter aīalia habencia duos cortices habet vñā et renes.

De vacca.

Vacca tauri est femia dicta. eo quasi bacca vt dicit ysd. li. vij. Est autē animal lasciuū et luxuri osū. quia vt dicit arif. li. vi. vacce post annū mouent ad coitū et forte post octo menses. et tempus impregnacōis est per nouē menses. et fetus est in deō. et vacce coitus assimulant maribus et efficiunt siluestris ita qd non possunt eas domare pastores. et desiderū vacca: manū

festatū per timorē inguū et suos mugitus atinuos. qm vacce mugunt contra coitū et salunt supra tauros et sequunt ipsos et cū eis stant. Item in eodē dicit in fine. dicit hoies qd tempus impregnacōis ear est deō mēhū et si aī hoc tēpus pīat fetus nō uiuet. nec sue yngule oplebunt. et in maiori parte pīat vñū et forte duos. feie viuūt in maiori pte. et vñ annis et mares similit. sed qū castrant efficiunt forciores et viuūt viginti annis. et post partū habet lac bonū. ante autē nichil habet et si habuerit parū aut nichil ualet. et cum primo coagulat lac vacce efficiat sicut lapis hoc autē ei accidit cū miscet aque vacca vñā am raro se miscet tauro nisi post annū et qū vacce multociens impregnant et faciūt plures filios. signū est sedm qd putant homines qd in hyeme multe pluuie eēt. Itē grege viuūt et si a grege recesserit sepe pīat qm a bestijs comedunt. Item omnīū animalīū sunt voces forciores et grossiores in masculis exceptis vacca que vocē habent masculis grossiorē. Itē vt dicit idē. vacca cornua habet forciora et grossiora et magis nodosa qm masculū. nō tamen ita magna. sed si calefant possunt flecti in omne partem. et quando infirmant in pedibus est eis medicina si inter cornua oleo et pice et alijs medicaminibus mungat. Item dicit idē. qd vacce diligunt hiberi aquam claram. et turbidam vix aut nunq bibunt. et eis accidit podagia et ex hac infirmitate moriunt. et signū est quando submitunt aures scilicet et non comedunt vt dicit idē. vacca impingua ta iugum abiāt qū consueta minus pasta vltimo est subiecta. In fimo proprio iacens impinguescit. et qto plus a labore ei parat tanto torpet amplius et pigrescit. peruncta costo idē est musca te. uina caudā erigit. et miro modo insaniens per campos licenda circuit et discurrit.

De vacca agrestis.

Vacca aliquādo est agrestis. de qua dicit autē. et etiam arif. Est inquit vacca in terra parthoz hns crines in collo hant equi. et est corpus eius ad qtitatē cerui. vnde a mltis equicetus uat et talis vacca carens cornibus habitat in montanis et est siluestris. et habent pulchros oculos et sunt acuti visus. et qnq; habent cornua vacce hūdi. sed sūt parua ad modū hūuli et sūt curuata vsus tergū hant cornua capri. et in corde ei inuenit os sicut in corde cerui et cameli. et illd os qm malefacit sanguis ti tillaō mouz corbz neruos et sba; et ē causa exētās aīal ad motū leticie et exultacōis

Unde ex tali titillacione qñ subito se erigit
caput mouet salit veloci⁹ q̄ discerit Item
dic̄ aris. li. viii. aialia inqt̄ q̄ nō possūt ha-
bere iuuamēta a comibo habent iuuamenta
alia a natura sicut debet velocitatē ceruus ⁊
agrestis vacis q̄ cornua habent inatuata
⁊ nō possunt ppter magnitudinē defendēte
totū corpus ⁊ ppter hoc dedit natura agrestis
vacce aliud iuuamētū scz eiectionē stercolis
q̄ exiit canes q̄ ex vicino sibi nīmū appro-
pinqūat. alij etiā canes q̄ sercoā talii vac-
carū inueniūt circa ipsorū odores se occupāt
quibz imbelles bestie fugiāt p̄iculi ⁊ euadūt
De hoc q̄r sup̄ i littera. b. de boue ⁊ de buz
balo q̄ est bos agrestis.

De vitulo.

Vitulus a vitore eratis est dicitur vt
dicit ysid li. xij. Na sciti qñ nascit̄
a vitute ppria ad querenda matris
vbera erigit et leuat. matris vberibz sciti
reficit ⁊ lactat. materna lguā et ab omni
immūdiā otacta ex vtero abstergitur et
purgat. Nascitur ei sicut ⁊ equo in fronte
pustula q̄dam nigra quā magi foē amoris
asserūt incētū. Hanc pustulā mater sciti
apuat ⁊ detritat nec eū admittit ad vbera
nisi p̄dictum virus auferat et prescndat
Item dicit aris. de equa ⁊ eius pullo simi-
liter auicē. q̄r sup̄ in littera. E. de eq̄ Vitu-
lus matre diligit et eius mugitū sequit̄ et
agnoscit. vbera q̄ fugit frōre exatit et sic
vberiose lactis effusione a matre q̄rit. lacte
saciatu salit hillaris et discerit. saliendo
aut̄ a matris vestigijs nō discedit. Simile
dicit aris. li. viii. q̄ vituli castrantur et post
vñū ānū. et si nō castrēt illo tēpore erunt
pui. Et ē castracō vitulorū fm hūc modum
p̄sternūt vituli ⁊ erigunt in terra ⁊ scinz
dic̄ coriū ⁊ exp̄munt testiali ⁊ erigūt coy-
radices ab sup̄ et corū nerū et ligatur
scissura quibz exeat sanguis extm. et si accidit
apostema cremabūt testialū absisū ⁊ po-
nūt cinerē sup̄ apostema et sic locus sanat̄
Est at̄ in mai q̄dam bestia hūis similitudinē
vituli ppter qd̄ vitulū marinū nūcupat. hec
parit in terra moē p̄cūdū. more canū cohit
nūq̄ parit plus q̄ duos. eduat māmis
fetus. nō añ. xi. die ducit fetus ad mare. sed
deinceps assuefacit eos ad natandū. diffi-
cultat̄ interficiunt nisi capite illeso. mugit̄
sicut vituli ppter qd̄ vituli nūcupant. vocē
et vultū ppulū saluat̄ cū maria disciplina.
Nullū animal gūori sompno p̄mē. p̄nis
q̄bo in mari vñūc hūm vice p̄bū serpunt
pelles habent hirsutas et crinias sicut vñ

tuli que detractum sensū equoris retinent
semperq; maris estu recedente inhalescunt
Deptere eius penule vim sompnifera dicit̄
in esse. sompnos q; prouocat si supponat
capiti hucusq; pli. li. viii. c. xij.

De veso

Vesius ē vocat⁹ eo q̄ ore suo format
fetus quasi oculus vt dicit ysi. li. xij.
nam auunt eos in foēmes generare
ptus ⁊ carnem q̄dam nasci q̄ mater lam-
bendo membra op̄nit. Vñ ē illud. sic format
lingua fetum q̄; paulit visa. Sed hoc in
manitas ptus facit deniq; xxx. die gñat
Unde euenit vt p̄cipitata foēditas et in
formis p̄ceet. viforū caput est in validū
vis maxima in brachijs ⁊ in lumbis. Unde
in tridū erecti insistunt vt dicit ysi. li. xij.
in. c. de bestijs. vel dicit vifus ab vrgendo
quia fortiter veget ac strigit q̄; apphēdit
De vesis dicit pli. li. viii. c. xxxvij. vesorū
inquit cohitus in micio hyemis nec vulgari
q̄drupedum. more coeunt. Sed ambobus
cubantibus et cōplexis recedunt demde ab
inūicem ⁊ inerat specus separatim in quibz
pariūt. xxx. die et non plures q̄. vñ. sūt fet⁹
candidi ⁊ in formis caro pap̄ maior q̄ sint
mures sine oculis ⁊ sine pilo. vngue tamen
p̄minent hunc lambendo paulatī figurant
nec vident homies quit q̄ rarius q̄ vesos
coemtes. vel patientes ideo matres q̄diageis
diebus latent femine quaternis mensibus
lactibula sua edificat̄ cum tannis ⁊ feondibz
⁊ penetrati a ymbribz molliq; frōde otecta
primus hīs diebus bis septenis tā graui
sompno opprimunt vt nec vulneribz va-
leant excitari tunc pinguescunt mro modo
et sūt eius adipis apte ota. p̄fluuiū capil-
lorū. post hos dies resident ac priorz p̄cedā
fructu viuunt fetus frigentes opprimendo
ad p̄cus fouent et cubant super eos sicut
vlucres. Mirum autē est dictum q̄ credit
theophrastus scz vesorū carnes tūc tempis
coctas crescere si seruent. nec inueniē tunc
alq̄ cibi in alueo. vestigiū nisi modicū de
humore. circa cor aut̄ habet tunc sanguinis
puas guttas et nichil omnino in reliquo
corpe inueniri potest. in vere p̄cedunt et tūc
masculi sunt pingues. Cuius rei causa ē oc-
ulta p̄cipue tamen tunc temporis nec cibo
nec sompno tūc sunt saginati p̄ter q̄ diebz
bis septemis. Creūtes aut̄ specū q̄dā herbā
quetunt q̄ comedunt vel laxent ventē qm
habent tunc cōstrictum. oculi eoz tunc sunt
ebertati. et ideo tunc maxime exptūt fauos
apū vt os vulneratū pūctū apū saginādo

eleuet quod dicitur qd dolere caput h; debile qd
 est fortissimū in leone. et ideo regente vi
 qm de rupe se precipit. collapsi sup harenā
 de facti moriuntur. **Cerebrū** vt dicitur habent
 venenosū. et ideo eorū capita qm occidūt in
 spectatulis oburūtur ne gustantes aliq de
 cerebro in vrinā rabiē pūtant. **Pugnāt**
 pta tauros et aīsi mpuūt ore ipsos pedibz
 q; omnibz q cornibz suspēsi ponde deiciūt
 et tūc moriendo eos dilamiant et occidunt
 nec aīsi animalium inest tanta solertia
 ad maleficia sicut vrsis. **Ducusq;** plinius
 libro octauo capitulo tricesimo septimo. **De**
ursis autem dicit aristoteles libro sexto.
Comedit em fructus qm ascendit arborē q
 frāgit aluearia et comedit mel et infestant
 apes oculos eius q pūgant linguā. et qm q
 fugiūt ipsū et comedit caneros q formicas
 ppter medicinā q comedit carnes ppter ei
 magnā fortitudinē. et pūgnat cū canis et
 pōdis agrestibz et cū canibz et cū taugis et
 pstermit eos et vadit eētus ota eos q te
 net manibz cornua q sepe vincit eū. **Est** aut
 animal impacēs et inaudū volens se vī
 dicare de singulis q tūgūt eū. et ideo si ali
 quē pūciētē se inuasit si alius eū tūgū
 rit dimittit pūm et statū muabit se audū
 et si tūc? ita eū leserit dimittit pūm et
 fm q mor ota tūcū insurgit. et qm capie
 pluis arboris aspectu excaet. **catenis** collig
 gatur. **Iudex** p pellis q p vbera domesticatur.
Animal etiā ē instabile q multū inqētū. **Dū**
 tota die creuit circa stipitē ab quē vimalis
 alligat pedes suos fugit q lambit q in eorū
 succo delectat. **mirō** modo scit scandere sup
 arborē vsq ad altissimas ipsaz arborū sum
 mares. **Solēt** autē mellificare apes in arboribz
 hōcauis qm sauos de pphen dēs vrsus per
 otōtē ascendit vsq ad locū mellis q faciens
 vnguūbz in arborē aptūm extrahit mel q co
 medit. **ex** p̄suetudine frēqnter qm esurit ad
 locū rēdit qd attendēs venator circa arboris
 pedē ludes q palos autissimos vndiq; cie
 attingit. **Ante** aperturam malleum valde
 ponderosum cum velle suspendit. **Veniens**
 itaq; vrsus esuriens q me leptomere capi
 ens per malleum impeditur quasi pede mal
 leum a se proicit. **sed** rēdiens malleus ip
 sum ad aures tūgit. **super** quo indignatus
 forcius a se malleum rēcit qui impetuosus
 rēdiens actius ipsum ferit et tam diu con
 tra truncum siue malleum sic contendit
 quāq; ex frēqnti ictu caput qd habet debile
 deficit et cadens inferius super palos p̄na

stulticiā se occidit. **Istū** modum venandi
 vrsos narat theophrastus et istū eundem
 modū a venatoribz vrsorum in germanicis
 p̄bus intellexit.

De vrsa

Ursa autē bestia est scūissima q max
 ime qndo catuli sui mpuūt. nam illi
 qua est de salute filioꝝ ideo eos dili
 gencius lambit lactat q nutrit. et circa il
 los sepe potentes prouerbis se opponit. in
 p̄gnata a masculo se dividit et vsq ad filioꝝ
 m̄foiāconē filioꝝ vltari? nō accedit vt idē
 diē in tpe luxurie se abscedit q videri amo
 ris tpe erutescit. **Masculi** etiā es tūc t̄pis
 p̄p̄t et voluptatis gracia eis infra patlus
 te p̄p̄a nō accedunt vt dicit aristoteles
 plinius et auicenna. **Item** plinius libro
 decimo capitulo septuagesimo tercio. **Vrsi**
 inquit nō lambunt rotum vt bestie ha
 beates saratos dentes nec sorbent vt ha
 bentes continuos sicut oues et homines h
 aquā molli v̄p̄t.

De vulpe

Vulpes est dicta qm volupes ē crim
 volubilis pedibz et nūq̄ rectis itis
 neribz h̄ tortuos anfractibz mcedit.
 fraudulēt aīal in hōijs decipiēs. nā dū non
 habuerit escā m̄p̄tū se fingit. sicq; aues
 descendēs qm ad caduū rapit et deuorat q
 tūc glūtiē vt dicit p̄s. li. vii. vulpes semper
 elupiat. nā crua ei? de p̄ta breuiom sūt
 q̄ h̄m̄ta p̄llē h̄z multū villosam calidā et
 pillosam caudā m̄gnā q̄ dū aīis t̄p̄e putat
 dētes q os pilis replet q ob̄tūat ota capū
 p̄ mān̄ omibz pugnāt et iōsi? foueā vrinā q
 stercore polluit et defecāt. et sic de ipso nō
 violencia. h̄ de lo et fraudulencia tūcūphat
 foueas et loca subteranea inhabitat et fre
 quētat. aīalia domestica plus q̄ siluestria
 rapit q deuorat. et vt dicit aris. li. vii. crua? ē
 amicus vulpis q p̄t h̄? pugnāt cōtra melū
 si. cōtra capū et ipm iuuat. naturale ē ob̄iū
 tāt vulpēculā q melū siue capū q; sepe sup at
 vulpes dolo potius q̄ v̄tute. ē aut aīal vorax
 et gulosū et ideo gnat filios cecos sicut leo
 q lupus. vt dicit aris. li. vi. nā vt dicit solis?
 in om̄i? faciētibz filios inōpletos causa ē
 gulositatis. qz si expectaret natura vsq; ab
 oplenētū sugendi interficeret q matrē et is
 natura nō facit fet? nasci siue ante oplenē
 ne nimis expectando plenā formacionem
 audita te nimia nutrimenti interirerent
 matres suas vt dicit idem. animal siquidē
 est fetidum corruptum q loca reddat sterilia
 et corrupta vbi morari continue conuenit

L 10 / 18

venterem & guttur habet album & delicatum
 et caudam & tergum habet rufum. anhelum
 habet fetidum & morsu aliquantulum venenosum
 vt dicit pli. Cui enim insequunt canes caudam
 inter crura recolligit & qm videt se non posse
 euadere in cauda villosa venam recolligit quam
 super canes ipsi insequentes proicit & diffundit
 cuius fetore abhorrens canum multitudo aliquantulum
 ei cedunt. domesticum & domesticum in necessitate
 se fingit h noctu oportunitate aliqua filias
 petit Et quis multum sit in se versutus & ma-
 liciosus in multis tamen est utilis secundum exercitium
 medicine vt dicit pli. li. xxviii. Adeps ei est
 et medulle multum diuina valere contra neruorum
 contractionem. sanguis dicitur diureticus vni multum
 valere creditur ad lapidem in vesica & renu
 fractionem. Alias potest pli. ibi de virtute vulpium
 magis opinionem de quibus non auro facere
 mentionem. dicit tamen quod si quis linguam vulpis
 habuerit in anulo vel in armilla talis non
 patietur vt dicitur secundum magos caliginem oculorum.

De verme.

Uermis est animal quod de caecibus
 sepe & herbis nascitur. sepe autem de
 oleribus procreatur aliqui ex sola humorum
 corruptione. aliqui ex serui corruptione. & aliqui
 ex ouatione vt patet in torantibus & scorpionibus
 et lacertis vt dicitur ysid. li. vii. Dicitur autem
 vermis quasi verrens vel quasi verrens quia
 in multas partes se vertit. vel quia verit
 id est ad partes oppositas se trahit. non enim
 sicut serpentes squamam nisi vermis reptat
 sed in diuersas partes corpusculum suum trahit
 vt dicitur ysid. et vix tamen de lacertis vermes
 exeunt. et ideo forsitan vermes a vermio epitu
 nomen sumunt vt dicitur idem. Sunt autem vniuersi
 multe differentie sicut dicit idem. nam quidam
 sunt aethiici & quidam terrestres. & istorum quidam
 sunt in herbis & oleribus vt etruce & similes
 quidam in arboribus vt terebinthines. et quidam
 in vestibus vt tineae. et quidam in carnibus vt
 madones quae ex corrupta humiditate in carnibus
 putridis generantur. quidam in animalibus vt
 lubrici & ascarides in visceribus. sirones in
 manibus. pediculi & lendes in capitibus. quia
 omnes ex humoribus corruptis in animalium corporibus
 interioribus vel exterioribus generantur. Sunt et alij
 vermes terre longi & rotundi molles & lubrici
 terre quos in terra venant talpe & quibus pisces
 in aquis capiunt quia huiusmodi talibus vermibus
 inescant. Et dicitur ostendit quod tales vermes valent
 contra spasmodum & contractionem neruorum valent etiam
 contra morsum serpentis & ictum scorpionis. & inter
 vermes quidam sunt qui omnino carere pedibus
 vt colubri & serpentes. & quidam sunt qui multos

habent pedes vt serpentes & et quidam sunt
 valde perniciosi & nature hominis inimici vt
 serpentes & ceteri venenosi. et sunt quidam
 anulosi corporis qui non habent neruos nec ossa
 nec spinas nec cartilagineas nec sanguinem &
 omnes tales si in oleo tinguntur moriuntur. in
 aceto vero reuiuiscunt vt dicitur aris. et pli. &
 et sunt quidam vermes qui generantur & generantur
 et quidam qui generantur & non generantur vt
 salamandre & in talibus non est sexus. Vnde
 et multis alijs modis vermes tam maiores
 quam minores variantur.

De vermialo.

Uermialo est vermis modicus a vniuersi
 diminutiue dictus quales solent in
 lignis & fructibus iuuenti fieri dauit
 h. reg. xxiii. tenebrimo ligni vermialo opac
 teredo vel terebucca dicitur qui cum sit natura
 mollis lignum durissimum perforat. vniuersi nichil
 est durius eo dum tangit nichil mollius dum
 tangit vt dicitur glo. ibi. Vermis igitur papue
 terebrentis nascitur ex humo & folijs ex fructibus
 et lignis. finita hyeme procedit de visceribus
 terre tpe veris. salta cauet & fugit. etiam
 aromatibus & amaris candida non tangit
 vestes sed lineas non rodit sicut tinea lanea
 vestes destruit & consumit. & maxime illas vestes
 laneas consumit vermis quare carnes tetigit
 dens lupinus. Nam lana ouis deuorata a
 lupis tineas generat & pediculos vt dicitur aris.
 li. viii. & pli. li. x. vilis & mollis est vermialo
 et rotundus. subtilia & gracilia sunt eius epima
 et media grossiora. occulte moeret arborum &
 consumit. plus ore quam pedibus se trahit. vilis
 est flexibilis & exanguis. In omnibus vniuersis
 est sensus tactus & gustus vt dicitur pli. li. xi.
 c. lxxi. vniuersi precepto sonitu vel strepitu lassescunt
 inter lapores discernunt. amara enim et salta
 refugit vermes & dulcia appetunt ac fugunt
 vnde dentibus alij pedant. alij vnguibus
 et rostris ad necessitatem capiunt. alij aamine
 excauant alij sugunt. labunt. sorbet. vniuersi
 mandunt. nec minor est varietas in pedum
 ministerio vt rapiant. distrahunt. premant
 pendeant. terra fodere non cessant vt dicitur
 plinius ibidem scilicet li. x. ca. lxxi.

De vipera.

Vipera genus est serpentis venenosum
 de qua dicitur ysid. li. xii. vipa est dicta
 eo quod vi pariat. nam cum venter eius
 ad partum ingemuit caeculi nec expectantes
 matris naturae solutione corrohis eius lateribus
 cum matris interiorum vi erumpunt. dicitur autem quod
 masculi ore insecto in os vipe semine expuat
 illa autem ex voluptate libidinis in tabe vasa
 in caput maris prescindit. inque fit vt paries

vterq; peccat masculus dum coit & femina
 dū parit. **E**x vipera sunt pastili qui troisci
 tyriaci nominantur ex quibus fit tyriaca id est
 remediū contra venenū. **D**e viperis dicit pli-
 li^o. viij. ca. xl. vipera sola inter serpentes in
 terre caueris se abscondit & alij omnes ca-
 uernis saxorum aut arborū se occultant. fame
 sustinet diutissime. in forti hieme intra terre
 viscera se recolligit et prius euomit veneno
 vsq; ad veris tempora dormit. **C**um autem
 calore solis pori terre aperiantur. vipera ex-
 pergefata egreditur de caueris. & quia visus
 eius ex longa mora contrahit in tenebris
 caliginē femiali radicem vel herbam querit
 & eius succo oculos limet hebetatos. & sic herbe
 gustu oculos acuit vt visum recuperet quem
 amisit. **E**st autē tirus species vipere mari-
 me venenositatis. de quo dicit arif. li. vij.
 tirus est hiat et tenethea id est cocodrillus
 latet in hyeme sed post exspoliatur corium qd
 est inter oculos suos ita qd ille qui non cog-
 noscit h' accidens qd putat ille cecus sit. dein
 auferat coriū capitis totaliter vno die. & sua
 exspoliatio est hiat exitis embriomus. et sic
 renouat quando deponit senectutē. **I**tem in
 eodem inuenitur in fine tirus quidem que
 serpentes magni fugiunt quibus sit paruis.
 et sunt pili supra totū corpus suū. et quando
 mordet aliquid putrescunt omnia que sunt
 in circuitu morsus statim. **E**t inuenit vnus
 paruis tirus in india & morsus eius est ita
 fortis qd non inuenit contra ipsum medicā.
De vipera dicit ambrosius in exameron.
 omnium serpentū nequissimū est genus vipe-
 que cū cupiditate assūperit coeundi murene
 requirit copulam pgeritūq; ad litus aque
 vbi credit murenulā latitare. siculo autem
 euocat vipera murenulā & prouocat ad am-
 plexum que vocata statim adest. vipera autē
 videns eam ad copulā preparatam totum
 venenū suum euomit et ad amplexum mu-
 renule tunc accedit. completo vero coeubiū
 vipera venenū quod euomuerit haurit iterū
 et resumit. & sic cū veneno resumpto reuertit
 ad cauernā. **V**ipera insuper vt dicit pli^o. li.
 xxij. ca. primo. lapidē quendā glutit quod
 precipientes scire vipera caute aperit & lapidē
 exsumunt & eo vniūtra venenū. **I**te ibidē
 que draco vel aspis vulnēat & caput vipe ap-
 positū vulnēri sanat & conuerso. que vipa
 pungit caro aspidis attrahendo venenū
 vipere sanare consuevit.

ExPLICIT LIBER DE CIMUSOCTAUIS. **I**ncipit
 de cimulionus de coloribus odoribus & saporibus

Descriptis proprietatibus re-
 spiritualium & corporalium tam
 simplicium qd compositarū prout
 ad manus nostras peruenire
 potuerunt. **N**unc postremo
 de quibusdā accidentibus
 corporalium rerū substantias concomitantibus
 et cooperante diuina gracia ē hic attendendū
Primo de colore. secundo de odore. tercio de
 sapore. vltimo de liquore. **C**olor est dicitur
 vt dicit phid. li. x. viij. eo qd colore ignis vel
 claritate solis est perfectus. **V**el color a colēdo
 est dicitur eo qd colantur colores ad h' vt sime
 subtilitatis sunt & intime puritatis. **C**olores
 autē nascuntur aut fiunt. de hijs quere infra
 in fine de coloribus. **E**st autē color scdm arif.
 in li. methoz. extremas perspicui in corpe
 determinato rei em̄ corporalis visibilis su-
 perficies & terminus colorū differentias quas
 recipit ex natura mixtionis elementorum et
 dominio in corpore cōposito dicit quia mixto
 perspicuo & diaphano per actualē ymionem
 lucis radiantis super ipsum terminabilem
 & perspicui corporis superficiē visui representat
 et ppter hoc dicit arif. in scdo de anima. qd
 color est motiuus visus scdm actum lucidi
 nam lux est actus & perfectio lucidi seu per-
 spicui. **N**aturam em̄ coloris in corpore mixto
 ex aliuus elementū dominio essentialiter
 existētis producit lux ad actū immutacōis
 visus. **Q**uāuis em̄ color naturaliter & essenci-
 aliter sit in mixto non tamē habet potēciā
 manifestandi se nisi per lucem super ipsius
 superficiē actualiter radiantē. **V**n color ad sui
 manifestacionē semper indiget luce sed non
 eouersō. qd lux ad sui manifestacionē non
 indiget colore sic color indiget luce actualit
 existēte vt luce mediante coloris qualitas
 visus cogano imprimat. **E**t ideo posuerunt
 aliqui qd actio visibilis radicalit & formalit
 est in luce. qd ipsa sublata rei colorate qua-
 litas visui non apparet. **H**abet autem color
 actualē essēciā in tenebris vt dicit omēta-
 tor in scdo de anima. de immutacione visus
 et coloris. **N**on em̄ creat lux colorē cū in sua
 actualitate ex dominio elemētū sit in mixto
 sed lux extrinseca diffusa super colorē et sup
 mediū disponit ipsū mediū dādo ei formā
 per quā possit recipere speciē coloris. & ideo p
 lucē sit dispositiue vt in medio p qd differ-
 coloris dēta ad coganū visus vbi sit iudiciū
 de colore & iō i tenebris remanēt colorē i sue
 essēcie actualitate sicut expse dicit omēta-
 tor sup id pspēctiue li. i. c. vli. qd lux nō expigit
 ad visionē colorū nisi in altera duarū causarū